

EBA/GL/2021/02

1. marec 2021

Smernice

na podlagi člena 17 in člena 18(4) Direktive (EU) 2015/849 o poenostavljenem in okrepljenem skrbnem preverjanju strank ter dejavnikov, ki bi jih kreditne in finančne institucije morale upoštevati pri oceni tveganja pranja denarja in financiranja terorizma, povezanega s posameznimi poslovnimi odnosi in občasnimi transakcijami (smernice o dejavnikih tveganja PD/FT), ki razveljavljajo in nadomeščajo smernice JC/2017/37

1. Obveznosti glede skladnosti in poročanja

Vloga teh smernic

1. Dokument vsebuje smernice, izdane v skladu s členom 16 Uredbe (EU) št. 1093/2010¹. V skladu s členom 16(3) Uredbe (EU) št. 1093/2010 si morajo pristojni organi in finančne institucije na vsak način prizadevati za upoštevanje smernic.
2. V smernicah je predstavljeno stališče organa EBA o ustreznih nadzorniških praksah v Evropskem sistemu finančnega nadzora in o tem, kako bi bilo treba zakonodajo Unije uporabljati na določenem področju. Pristojni organi iz člena 4(2) Uredbe (EU) št. 1093/2010, za katere smernice veljajo, bi jih morali upoštevati tako, da jih ustrezno vključijo v svoje prakse (npr. s spremembo svojega pravnega okvira ali nadzorniških postopkov), tudi če so smernice namenjene predvsem institucijam.

Dolžnost poročanja

3. Pristojni organi morajo v skladu s členom 16(3) Uredbe (EU) št. 1093/2010 do (07.09.2021) organ EBA uradno obvestiti, ali ravnajo oziroma nameravajo ravnati v skladu s temi smernicami, ali pa mu sporočiti razloge za njihovo neupoštevanje. Če pristojni organi do tega roka ne bodo poslali uradnega obvestila, bo organ EBA štel, da jih ne upoštevajo. Uradna obvestila je treba poslati na obrazcu, ki je na voljo na spletišču organa EBA, na elektronski naslov compliance@eba.europa.eu z navedbo sklica „EBA/GL/2021/02“. Predložiti jih morajo osebe, ki so pooblaščenice za poročanje o skladnosti v imenu svojih pristojnih organov. Organu EBA je treba sporočiti tudi vsako spremembo stanja glede upoštevanja smernic.
4. Uradna obvestila bodo v skladu s členom 16(3) objavljena na spletišču organa EBA.

¹ Uredba (EU) št. 1093/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o ustanovitvi Evropskega nadzornega organa (Evropski bančni organ) in o spremembi Sklepa št. 716/2009/ES ter razveljavitvi Sklepa Komisije 2009/78/ES (ULL 331, 15.12.2010, str. 12).

2. Vsebina, področje uporabe in opredelitev pojmov

Vsebina

5. V teh smernicah so določeni dejavniki, ki bi jih podjetja morala upoštevati pri oceni tveganja pranja denarja in financiranja terorizma (PD/FT), ki izvira iz njihovega poslovanja in iz poslovnega odnosa ali občasne transakcije s katero koli fizično ali pravno osebo (v nadaljnjem besedilu: stranka). V njih je poleg tega določeno, kako bi podjetja morala prilagoditi obseg svojih ukrepov skrbnega preverjanja strank sorazmerno s prepoznanim tveganjem PD/FT.
6. Smernice so osredotočene predvsem na ocene tveganja pri posameznih poslovnih odnosih in občasnih transakcijah, vendar bi jih morala podjetja v skladu s členom 8 Direktive (EU) 2015/849 smiselno uporabljati pri oceni tveganja PD/FT, ki izvirajo iz njihovega poslovanja.
7. Dejavniki in ukrepi, opisani v teh smernicah, niso izčrpani: podjetja bi morala po potrebi upoštevati tudi druge dejavnike in ukrepe.

Področje uporabe

8. Te smernice so naslovljene na kreditne in finančne institucije, kot so opredeljene v členu 3(1) in 3(2) Direktive (EU) 2015/849, ter pristojne organe, odgovorne za nadzor skladnosti teh podjetij z njihovimi obveznostmi v zvezi s preprečevanjem pranja denarja in financiranja terorizma (PPDFT).
9. Pristojni organi bi morali uporabljati te smernice pri ocenjevanju ustreznosti ocen tveganja izvedenih s strani podjetij ter njihovih politik in postopkov na področju PPDFT.
10. Pristojni organi bi morali tudi upoštevati, v kolikšnem obsegu lahko te smernice pomenijo podlago za oceno tveganja PD/FT, povezanega s sektorjem podjetij, kar je sestavni del nadzora, v skladu s pristopom, ki temelji na oceni tveganja. Evropski nadzorni organi so v skladu s členom 48(10) Direktive (EU) 2015/849 izdali smernice za izvajanje nadzora, ki upošteva oceno tveganosti.
11. Skladnost z evropsko ureditvijo finančnih sankcij ne sodi na področje uporabe teh smernic.

Opredelitev pojmov

12. V teh smernicah se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- a) „pristojni organi“ pomenijo organe, pristojne za zagotavljanje skladnosti podjetij z

zahtevami Direktive (EU) 2015/849, kot je bila prenesena v nacionalno pravo²;

- b) „podjetja“ pomenijo kreditne institucije ali finančne institucije, kot so opredeljene v členu 3(1) in (2) Direktive (EU) 2015/849;
- c) „inherentno tveganje“ pomeni raven tveganja pred njegovo blažitvijo;
- d) „jurisdikcije, povezane z povečanim tveganjem PD/FT“ pomenijo države, ki na podlagi ocene dejavnikov tveganja, določenih v naslovu I teh smernic, pomenijo višje tveganje PD/FT. Ta pojem ne vključuje „tretjih držav z visokim tveganjem“, opredeljenih kot države, ki imajo v svoji ureditvi PPFFT strateške pomanjkljivosti, ki bistveno ogrožajo finančni sistem Unije (člen 9 Direktive (EU) 2015/849);
- e) „poslovni brezosebni odnosi ali transakcije brez osebne navzočnosti“ pomenijo vse transakcije ali odnose, pri katerih stranka ni fizično prisotna, torej ni na isti fizični lokaciji kot podjetje ali oseba, ki deluje v imenu podjetja. To vključuje primere, ko se identiteta stranke preverja po videopovezavi ali s podobnimi tehnološkimi sredstvi;
- f) „občasna transakcija“ pomeni transakcijo, ki se ne izvaja v okviru poslovnega odnosa, opredeljenega v členu 3(13) Direktive (EU) 2015/849;
- g) „fiduciarni račun“ pomeni bančni račun, ki ga odpre stranka, na primer odvetnik ali notar, za hrambo denarja svojih strank. Denar strank se združi, vendar stranke ne morejo na banki neposredno naročiti izvedbe transakcij;
- h) „preostalo tveganje“ pomeni raven tveganja, ki ostane po njegovi blažitvi;
- i) „tveganje“ pomeni vpliv in verjetnost izvajanja PD/FT;
- j) „nagnjenost k prevzemanju tveganja“ pomeni raven tveganja, ki jo je podjetje pripravljeno sprejeti;
- k) „dejavniki tveganja“ pomenijo spremenljivke, ki bodisi vsaka zase ali v kombinaciji z drugimi lahko povečajo ali zmanjšajo tveganje PD/FT, ki ga povzroča posamezni poslovni odnos ali občasna transakcija;
- l) „pristop, ki temelji na oceni tveganja“ pomeni pristop, pri katerem pristojni organi in podjetja prepoznavajo, ocenjujejo in razumejo tveganja PD/FT, ki so jim podjetja izpostavljena, in sprejmejo primerne ukrepe PPFFT, ki so sorazmerni z zaznanimi tveganji;
- m) „navidezna banka“ pomeni institucijo, kakor je opredeljena v točki 17 člena 3 Direktive (EU) 2015/849;
- n) „vir sredstev“ pomeni izvor sredstev, povezanih s poslovnim odnosom ali občasno transakcijo. Vključuje dejavnost, s katero se ustvarijo sredstva, ki se uporabijo v poslovnem odnosu, na primer plača stranke, ter načine prenosa sredstev stranke;
- o) „vir premoženja“ pomeni izvor skupnega premoženja stranke, na primer dediščine ali prihrankov.

² Člen 4(2)(ii) Uredbe (EU) št. 1093/2010; člen 4(2)(ii) Uredbe (EU) št. 1094/2010; člen 4(3)(ii) Uredbe (EU) št. 1095/2010.

3. Izvajanje

Začetek uporabe

1. Te smernice se bodo začele uporabljati tri mesece po njihovi objavi v vseh uradnih jezikih EU.

Naslov I: Splošne smernice

Te smernice vsebujejo dva dela. Naslov I je splošen in se nanaša na vsa podjetja. Naslov II obravnava posamezne sektorje. Naslov II je sam po sebi nepopoln in bi ga bilo treba brati skupaj z Naslovom I.

Smernica 1: Ocene tveganja: ključna načela za vsa podjetja

1.1. Podjetja bi morala poskrbeti, da temeljito poznajo tveganja PD/FT, ki so jim izpostavljena.

Splošni premisleki

1.2. Da bi podjetja izpolnjevala svoje obveznosti iz Direktive (EU) 2015/849, bi morala oceniti:

- a) tveganje PD/FT, ki so mu izpostavljena zaradi narave in kompleksnosti lastnega poslovanja (ocena tveganja poslovanja podjetja), in
- b) tveganje PD/FT, ki so mu izpostavljena zaradi sklenitve poslovnega odnosa ali izvajanja občasne transakcije (ocena tveganja stranke).

Vsaka ocena tveganja bi morala zajemati dva ločena, vendar povezana koraka:

- a) opredelitev dejavnikov tveganja PD/FT in
- b) ocenjevanje tveganja PD/FT.

1.3. Podjetja bi morala pri ocenjevanju stopnje preostalega tveganja PD/FT, povezanega z njihovim poslovanjem in posameznimi poslovnimi odnosi ali občasnimi transakcijami, upoštevati stopnjo inherentnega tveganja ter kakovost kontrol in drugih dejavnikov za blažitev tveganja.

1.4. Kot je določeno v členu 8(2) Direktive (EU) 2015/849, bi morala podjetja evidentirati in dokumentirati svojo oceno tveganja v celotnem poslovanju ter vse spremembe te ocene tveganja tako, da podjetje in pristojni organi lahko razumejo, kako je bila izvedena in zakaj je bila izvedena tako, kot je bila.

1.5. Podjetja, ki so kreditne institucije in investicijska podjetja, bi morala v zvezi s tem upoštevati tudi smernice organa EBA o notranjem upravljanju.³

³ Smernice o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

Posodabljanje ocen tveganja

- 1.6. Podjetja bi morala vzpostaviti sisteme in kontrole za redno pregledovanje ocen tveganja PD/FT, ki izvira iz njihovega poslovanja in iz posameznih poslovnih odnosov, da bi zagotovila, da so te ocene posodobljene in ustrezne.
- 1.7. Sistemi in kontrole, ki bi jih podjetja morala vzpostaviti za zagotavljanje, da so njihove ocene tveganja strank in ocena tveganja poslovanja podjetja posodobljene, bi morali vključevati:
 - a) določitev datuma naslednje posodobitve ocene tveganja poslovanja podjetja za vsako koledarsko leto in določitev datuma ocene tveganja strank na podlagi pristopa, ki temelji na oceni tveganja, da bi zagotovili vključitev novih ali nastajajočih tveganj;
 - b) če podjetje pred tem datumom ugotovi, da je nastalo novo tveganje PD/FT ali da se je obstoječe tveganje povečalo, bi to bilo treba čim prej upoštevati v ocenah tveganja strank in oceni tveganja poslovanja podjetja; ter
 - c) natančno beleženje problemov v zadevnem obdobju, ki bi lahko vplivali na ocene tveganja, kot so notranja poročila o sumljivih transakcijah, ugotovljena neskladnost in informacije s strani zaposlenih v prodajnih službah.
- 1.8. V tem okviru bi morala podjetja poskrbeti, da so vzpostavila sisteme in kontrole za prepoznavo nastajajočih tveganj PD/FT ter da lahko ocenijo ta tveganja in jih po potrebi pravočasno vključijo v svojo oceno tveganja poslovanja in ocene tveganja strank.
- 1.9. Sistemi in kontrole, ki bi jih podjetja morala vzpostaviti, da bi prepoznala nastajajoča tveganja, bi morali vključevati:
 - a) postopke za zagotavljanje rednega pregledovanja notranjih informacij, kot so informacije, pridobljene v okviru stalnega spremljanja poslovnih aktivnosti strank, z namenom ugotavljanja trendov in nastajajočih tveganj v zvezi s posameznimi poslovnimi odnosi, kot tudi poslovanjem podjetja;
 - b) postopke za zagotavljanje rednega pregledovanja ustreznih virov informacij, vključno z viri, določenimi v smernici od 1.28 do 1.30, in zlasti:
 - i. v zvezih ocenami tveganj strank:
 - a. sprejeti ukrepi zoper financiranje terorizma in finančni omejevalni ukrepi ali njihove spremembe, in sicer takoj, ko so sprejeti ali sporočeni, pri čemer je treba zagotoviti, da se v zvezih njimi ustrezno ukrepa, in
 - b. medijske informacije, povezane s sektorjem ali jurisdikcijami, v katerih je podjetje dejavno;

ii. v zvezi z oceno tveganja poslovanja podjetja:

- a. opozorila in poročila organov pregona;
 - b. cirkularna pisma in podobna komunikacija izdana s strani pristojnih organov, in
 - c. postopki zajemanja in pregledovanja informacij o tveganjih, zlasti tveganjih, povezanih z novimi kategorijami strank, državami ali geografskimi območji, novimi produkti, novimi storitvami, novimi distribucijskimi potmi ter novimi sistemi in kontrolami skladnosti;
- c) sodelovanje z drugimi predstavniki industrije in pristojnimi organi (npr. okrogle mize, konference in usposabljanja) ter postopke za seznanjanje ustreznih zaposlenih z morebitnimi ugotovitvami.

1.10. Podjetja bi morala določiti pogostost celovitih pregledov svoje metodologije za oceno tveganja poslovanja podjetja in metodologijo za oceno tveganja strank, pri čemer bi morala upoštevati pristop, ki temelji na oceni tveganja.

Ocene tveganja poslovanja podjetja

1.11. Ocene tveganja poslovanja podjetja naj bi podjetjem pomagale razumeti, v katerih primerih so izpostavljena tveganju PD/FT in katerim področjem svojega poslovanja bi morala dati prednost v boju proti PD/FT.

1.12. V ta namen bi morala celovito obravnavati tveganja PD/FT, ki so jim izpostavljena, in sicer s prepoznavo in oceno tveganja PD/FT, povezanega s produkti in storitvami, ki jih ponujajo, jurisdikcijami, v katerih delujejo, strankami, ki jih privabljajo, ter transakcijami ali distribucijskimi potmi, ki jih uporabljajo za nudenje storitev strankam.

1.13. Podjetja bi morala:

- a) opredeliti dejavnike tveganja na podlagi informacij iz različnih notranjih in zunanjih virov, vključno z viri iz smernice 1.30 in 1.31;
- b) upoštevati ustrezne dejavnike tveganja iz naslovov I in II teh smernic, ter
- c) upoštevati širše spremljevalne dejavnike, kot sta sektorsko tveganje in geografsko tveganje, ki bi lahko vplivali na njihove profile tveganja PD/FT.

1.14. Podjetja bi morala zagotoviti, da je njihova ocena tveganja poslovanja podjetja prilagojena njihovemu poslovnemu profilu ter da se pri njej upoštevajo dejavniki in tveganja, ki so značilni za poslovanje podjetja, in sicer ne glede na to, ali podjetje samo pripravi oceno tveganja poslovanja ali če za to sklene pogodbo z zunanjim ponudnikom. Podobno, če je podjetje del

skupine, ki pripravi oceno tveganja na ravni skupine, bi moralo preučiti, ali je ta ocena dovolj podrobna in specifična, da so v njej upoštevana posebnosti poslovanja podjetja in tveganja, ki jim je izpostavljeno zaradi povezav skupine z državami in geografskimi območji, ter po potrebi to oceno dopolniti. Če ima skupina sedež v državi, ki je povezana z visoko stopnjo korupcije, bi moralo podjetje to izraziti v svoji oceni tveganja, tudi če ta vidik v oceni tveganja na ravni skupine ni obravnavan.

- 1.15. Splošna ocena tveganja PD/FT, ki ni prilagojena posebnim potrebam in poslovnemu profilu podjetja, ali ocena tveganja na ravni skupine, ki se uporablja brez kritične presoje, najverjetneje ne izpolnjuje zahtev iz člena 8 Direktive (EU) 2015/849.

Sorazmernost

- 1.16. Kot je določeno v členu 8 Direktive (EU) 2015/849, morajo biti ukrepi, ki jih podjetja sprejmejo za prepoznavanje in ocenjevanje tveganj PD/FT pri svojem poslovanju, sorazmerni z naravo in velikostjo vsakega podjetja. Manjša podjetja, ki ne ponujajo kompleksnih produktov ali storitev in katerih izpostavljenost vključuje omejena ali izključno domača tveganja, morda ne bodo potrebovala kompleksnih ali obširnih ocen tveganja.

Izvajanje

- 1.17. Podjetja bi morala:
 - a) pristojnim organom zagotoviti dostop do ocene tveganja poslovanja podjetja;
 - b) v skladu s členom 46(1) Direktive (EU) 2015/849 sprejeti ukrepe za zagotovitev, da zaposleni razumejo oceno tveganja poslovanja podjetja in to, kako ta vpliva na njihovo vsakodnevno delo, ter
 - c) obvestiti višje vodstvo o rezultatih ocene tveganja poslovanja podjetja in zagotoviti, da ima višje vodstvo na voljo dovolj informacij, da lahko razume tveganje, ki mu je izpostavljeno podjetje, in da v zvezi z njim izrazi stališče.

Povezovanje ocene tveganja poslovanja podjetja in posameznih ocen tveganja

- 1.18. Podjetja bi morala ugotovitve iz ocene tveganja poslovanja podjetja upoštevati v politikah, kontrolah in postopkih v zvezi s PPFT, kot je določeno v členu 8(3) in (4) Direktive (EU) 2015/849. Zagotoviti bi morala, da so v oceni tveganja poslovanja podjetja upoštevani tudi ukrepi, sprejeti za oceno tveganja PD/FT, povezanega s posameznimi poslovnimi odnosi ali občasnimi transakcijami, ter nagnjenost podjetja k prevzemanju tveganja ML/TF.

- 1.19. Za uskladitev s smernico 1.18 ter ob upoštevanju smernice 1.21 in 1.22 bi morala podjetja oceno tveganja poslovanja podjetja uporabiti za opredelitev obsega začetnega skrbnega preverjanja strank, ki ga bodo uporabljala v posebnih primerih ter za določene vrste strank, produktov, storitev in distribucijskih poti.
- 1.20. Ocene tveganja strank bi bilo treba upoštevati pri oceni tveganja poslovanja podjetja, ni pa te mogoče z njimi nadomestiti.

Ocene tveganja strank

- 1.21. Podjetja bi morala opredeliti, katerim tveganjem PD/FT so ali bodo izpostavljena zaradi sklenitve poslovnega odnosa s stranko oziroma njegovega trajanja ali izvajanja občasnih transakcij.
- 1.22. Pri prepoznavanju tveganj PD/FT, povezanih s poslovnim odnosom ali občasno transakcijo, bi morala upoštevati ustrezne dejavnike tveganja, vključno s tem, kdo so njihove stranke, v katerih državah ali na katerih geografskih območjih delujejo, katere produkte, storitve in transakcije stranka zahteva in katere poti uporabljajo za distribucijo teh produktov, storitev in transakcij.

Začetno skrbno preverjanje strank

- 1.23. Podjetja bi morala pred sklenitvijo poslovnega odnosa ali izvedbo občasne transakcije opraviti začetno skrbno preverjanje strank v skladu s členom 13(1)(a), (b) in (c) ter členom 14(4) Direktive (EU) 2015/849.
- 1.24. Začetno skrbno preverjanje strank bi moralo vključevati vsaj ukrepe, ki temeljijo na oceni tveganja za:
 - a) identifikacijo strank in po potrebi njenega dejanskega lastnika;
 - b) preverjanje identitete stranke na podlagi zanesljivih in neodvisnih virov in, kadar je to ustrezno, za preverjanje identitete dejanskega lastnika, tako da podjetje meni, da ve, kdo je dejanski lastnik; ter
 - c) določitev namena in predvidene narave poslovnega odnosa.
- 1.25. Podjetja bi morala prilagoditi obseg ukrepov začetnega skrbnega preverjanja strank z upoštevanjem pristopa, ki temelji na oceni tveganja, pri čemer bi morala upoštevati tudi ugotovitve iz svoje ocene tveganja poslovanja podjetja. Če je verjetno, da je tveganje, povezano s poslovnim odnosom, nizko, lahko podjetja, kolikor to dopušča nacionalna zakonodaja, uporabijo poenostavljene ukrepe skrbnega preverjanja strank. Če je verjetno, da je tveganje, povezano s poslovnim odnosom, povečano, pa morajo uporabiti okrepljene ukrepe skrbnega preverjanja strank.

Celosten pregled

- 1.26. Podjetja bi morala zbrati dovolj informacij, da se prepričajo, da so na začetku poslovnega odnosa in v času trajanja le-tega ali pred izvedbo občasne transakcije opredelila vse pomembne dejavnike tveganja. Podjetja bi morala po potrebi uporabiti dodatne ukrepe skrbnega preverjanja strank in oceniti dodatne dejavnike tveganja, da bi pridobila celosten pregled nad tveganjem, povezanim z posameznim poslovnim odnosom ali občasno transakcijo.
- 1.27. Od podjetij se ne pričakuje, da bodo pripravila popoln profil tveganosti stranke za občasne transakcije.

Stalno skrbno preverjanje strank

- 1.28. Podjetja bi morala informacije, pridobljene med trajanjem poslovnega odnosa, uporabiti za namen posodabljanja ocen tveganja strank (glej „Spremljanje“ v smernici 4).

Viri informacij

- 1.29. Da bi podjetja prepoznala tveganja PD/FT, bi morala upoštevati informacije iz različnih virov, do katerih je mogoče dostopati posamično ali prek komercialno dostopnih orodij ali podatkovnih zbirk, v katerih so združene informacije iz več virov.
- 1.30. Podjetja bi morala vedno upoštevati naslednje vire informacij:
- a) oceno tveganja na nadnacionalni ravni, ki jo pripravi Evropska komisija;
 - b) seznam tretjih držav z visokim tveganjem, ki ga sestavi Evropska komisija;
 - c) informacije vlad, kot so vladne ocene tveganja na nacionalni ravni, nacionalne politike in opozorila ter obrazložitveni memorandumi k ustrezni zakonodaji;
 - d) informacije regulatorjev, kot so smernice in razkritje informacij o izrečenih ukrepih;
 - e) informacije finančno obveščevalnih enot (FIU) in organov kazenskega pregona, kot so poročila o grožnjah, opozorila in tipologije, ter
 - f) informacije, pridobljene v okviru postopka začetnega skrbnega preverjanja strank in stalnega spremljanja poslovnih aktivnosti strank.
- 1.31. Drugi viri informacij, ki bi jih podjetja morala upoštevati, med drugim vključujejo:
- a) lastna dognanja ter strokovno znanje in izkušnje podjetja;
 - b) informacije panožnih organov, o tipologijah in nastajajočih tveganjih;

- c) informacije civilne družbe, kot so indeksi zaznave korupcije in poročila o tveganjih posameznih držav;
- d) informacije mednarodnih organov za določanje standardov, kot so poročila o vzajemnem vrednotenju ali pravno nezavezujoči črni seznam, vključno s tistimi iz smernice od 2.11 do 2.15;
- e) informacije iz verodostojnih in zanesljivih javnih virov, kot so poročila v uglednih časopisih;
- f) informacije verodostojnih in zanesljivih komercialnih organizacij, kot so poročila o tveganjih in obveščevalna poročila, ter
- g) informacije statističnih organizacij in univerz.

1.32. Podjetja bi morala določiti vrsto in število virov z upoštevanjem tveganja, pri čemer bi morala upoštevati tudi naravo in kompleksnost svojega poslovanja. Podjetja se pri prepoznavanju tveganj PD/FT običajno ne bi smela zanašati na en sam vir.

Smernica 2: Opredelitev dejavnikov tveganja PD/FT

- 2.1. Podjetja bi morala na način, določen v teh smernicah, opredeliti dejavnike tveganja v zvezi s svojimi strankami, državami ali geografskimi območji, produkti in storitvami ter distribucijskimi potmi, pri čemer bi morala upoštevati tudi neizčrpen seznam dejavnikov iz prilog II in III k Direktivi (EU) 2015/849.
- 2.2. Podjetja bi morala upoštevati, da naslednji dejavniki tveganja niso izčrpani in da se od njih ne pričakuje, da v vseh primerih upoštevajo vse dejavnike tveganja.

Dejavniki tveganja v zvezi s strankami

- 2.3. Podjetja bi morala pri prepoznavanju tveganja, povezanega z njihovimi strankami in tudi dejanskimi lastniki njihovih strank, upoštevati tveganje, povezano z:
 - a) poslovno ali poklicno dejavnostjo stranke in dejanskega lastnika stranke;
 - b) ugledom stranke in dejanskega lastnika stranke, ter
 - c) naravo in ravnanjem stranke in dejanskega lastnika stranke, med drugim kadar bi to lahko kazalo na povečano tveganje financiranja terorizma.
- 2.4. Pri prepoznavanju tveganja, povezanega s poslovno ali poklicno dejavnostjo stranke ali dejanskega lastnika stranke, so lahko pomembni naslednji dejavniki tveganja:

- a) Ali ima stranka ali dejanski lastnik povezave s sektorji, ki so pogosto povezani z višjim tveganjem korupcije, kot so gradbeništvo, farmacija in zdravstveno varstvo, trgovina z orožjem in obramba, industrija, povezana s pridobivanjem nafte in rudnin ali javno naročanje?
- b) Ali ima stranka ali dejanski lastnik povezave s sektorji, ki so povezani z višjim tveganjem PD/FT, na primer z nekaterimi podjetji, ki opravljajo denarne storitve, igralnicami ali trgovci s plemenitimi kovinami?
- c) Ali ima stranka ali dejanski lastnik povezave s sektorji, ki vključujejo velike vsote gotovine?
- d) Če je stranka pravna oseba, sklad ali druga vrsta pravne ureditve, kakšen je namen njene ustanovitve? Na primer, za kakšno vrsto poslovanja gre?
- e) Ali ima stranka politične vezi, na primer ali je politično izpostavljena oseba (v nadaljevanju: PIO) oziroma ali je njen dejanski lastnik PIO? Ali ima stranka ali dejanski lastnik kakršne koli druge pomembne povezave s PIO, na primer ali je kateri koli od direktorjev stranke PIO in, če je, ali te PIO izvajajo bistven nadzor nad stranko ali dejanskim lastnikom? Če je stranka ali njen dejanski lastnik PIO, morajo podjetja v skladu s členom 20 Direktive (EU) 2015/849 vedno uporabljati okrepljene ukrepe skrbnega preverjanja strank.
- f) Ali ima stranka ali dejanski lastnik kak drug pomemben položaj oziroma ali gre za prepoznavno javno osebo, ki bi lahko ta položaj zlorabila v osebno korist? Na primer, ali gre za višje lokalne ali regionalne javne uslužbenke, ki bi lahko vplivali na oddajo javnih naročil, člane prepoznavnih športnih organov, ki sprejemajo odločitve, ali posameznike, za katere je znano, da vplivajo na nosilce odločanja v vladi in druge višje nosilce odločanja?
- g) Ali za stranko, ki je pravna oseba ali dejanskega lastnika veljajo izvršljive zahteve glede razkritja, ki zagotavljajo javni dostop do zanesljivih informacij o dejanskem lastniku stranke, na primer o javnih družbah, ki kotirajo na borzah in za katere je tako razkritje pogoj za sprejem v kotacijo?
- h) Ali je stranka kreditna ali finančna institucija, ki posluje za svoj račun, iz jurisdikcije z učinkovito ureditvijo PPDFT, in ali se nad njo izvaja nadzor, ki zagotavlja, da izpolnjuje lokalne obveznosti v zvezi s PPDFT? Ali obstajajo dokazi, da je bila stranka v zadnjih letih predmet nadzora ali sankcij zaradi neizpolnjevanja obveznosti ali širših zahtev glede ravnanja v zvezi s PPDFT?
- i) Ali je stranka javni upravni organ ali javno podjetje iz jurisdikcije z nizko stopnjo korupcije?

- j) Ali se ozadje stranke ali dejanskega lastnika ujema z informacijami, ki jih ima podjetje o njegovi pretekli, sedanji ali načrtovani poslovni dejavnosti, prometu podjetja, viru sredstev in viru premoženja stranke ali dejanskega lastnika?

2.5. Pri prepoznavanju tveganja, povezanega z ugledom stranke ali dejanskega lastnika, so lahko pomembni naslednji dejavniki tveganja:

- a) Ali obstajajo negativna medijska poročila ali drugi ustrezni viri informacij o stranki, na primer, ali obstajajo kakršne koli obtožbe proti stranki ali dejanskem lastniku glede kaznivih dejanj ali terorizma? Če obstajajo, ali so zanesljive in verodostojne? Podjetja bi morala pri ugotavljanju verodostojnosti obtožb med drugim upoštevati kakovost in neodvisnost vira podatkov ter trajanje poročanja o teh obtožbah. Upoštevati bi morala, da zgolj nekaznovanost morda ni dovolj, da se zavrnejo obtožbe glede nezakonitega ravnanja.
- b) Ali ima stranka, dejanski lastnik ali katera koli oseba, za katero je javno znano, da je z njima tesno povezana, zamrznjena sredstva zaradi upravnih ali kaze nskih postopkov ali obtožb glede terorizma ali financiranja terorizma? Ali lahko podjetje utemeljeno sumi, da je stranka, dejanski lastnik ali katera koli oseba, za katero je javno znano, da je z njima tesno povezana, v preteklosti zaradi tega že imela zamrznjena sredstva?
- c) Ali ima podjetje informacije o tem, da je bila stranka ali dejanski lastnik v preteklosti predmet poročila o sumljivih transakcijah?
- d) Ali ima podjetje kakršne koli notranje informacije o integriteti stranke ali dejanskega lastnika, pridobljene na primer v dolgotrajnem poslovnem odnosu?

2.6. Pri prepoznavanju tveganja, povezanega z naravo in ravnanjem stranke ali dejanskega lastnika, so lahko pomembni dejavniki tveganja, opisani v nadaljevanju. Podjetja morajo upoštevati, da vsi ti dejavniki tveganja niso jasno razvidni že na začetku; pojavijo se lahko šele po vzpostavitvi poslovnega odnosa:

- a) Ali ima stranka legitimne razloge za to, da ne more zagotoviti trdnih dokazov o svoji identiteti: morda zato, ker gre za prosilca za azil?
- b) Ali podjetje dvomi v verodostojnost ali točnost identitete stranke ali dejanskega lastnika?
- c) Ali obstajajo znaki, ki kažejo, da bi se stranka lahko poskušala izogniti sklenitvi poslovnega odnosa? Na primer, ali stranka poskuša izvesti eno transakcijo ali več enkratnih transakcij, čeprav bi morda bila ekonomsko bolj smiselna sklenitev poslovnega odnosa?

- d) Ali sta lastništvo in nadzorna struktura stranke pregledna in smiselna? Če sta kompleksna ali nepregledna, ali obstaja za to očitna poslovna ali zakonita utemeljitev?
- e) Ali stranka izdaja prinosniške delnice oziroma ali ima zastopnike delničarjev?
- f) Ali je stranka namenska družba (SPV) ali ureditev, ki bi se uporabljala kot taka?
- g) Ali obstaja tehten razlog za spremembe v lastništvu in nadzorni strukturi stranke?
- h) Ali stranka zahteva transakcije, ki so kompleksne, nenavadne ali nepričakovano velike, imajo nenavaden ali nepričakovan vzorec, nimajo očitnega gospodarskega ali zakonitega namena oziroma poslovne logike? Ali obstajajo razlogi za sum, da se stranka poskuša izogniti določenim mejnim vrednostim, opredeljenim v členu 11(b) Direktive (EU) 2015/849 in nacionalnem pravu, kadar je to ustrezno?
- i) Ali stranka zahteva nepotrebno ali nerazumno stopnjo varovanja skrivnosti? Na primer, ali stranka ni pripravljena deliti informacij, potrebnih za skrbno preverjanje stranke oziroma ali se zdi, da želi prikriti pravo naravo svojega poslovanja?
- j) Ali je vir premoženja ali sredstev stranke ali dejanskega lastnika mogoče enostavno pojasniti, na primer z njegovim poklicem, dediščino ali naložbami? Je pojasnilo verjetno?
- k) Ali stranka uporablja produkte in storitve, ki jih je pridobila ob sklenitvi poslovnega odnosa v skladu s pričakovanji?
- l) Ali bi bilo potrebe stranke, ki je nerezident, mogoče bolje izpolniti drugje? Ali obstaja trdna ekonomska in zakonska logika za to, da stranka zahteva določeno vrsto finančne storitve? Podjetja bi morala upoštevati, da je s členom 16 Direktive 2014/92/EU vzpostavljena pravica, ki strankam, ki zakonito prebivajo v Uniji, omogoča, da pridobijo osnovni plačilni račun, vendar se ta pravica uporablja samo v obsegu, v katerem lahko kreditne institucije izpolnijo svoje obveznosti v zvezi z PPFT iz člena 1(7) in člena 16(4) Direktive 2014/92/EU.

2.7. Pri prepoznavanju tveganja, povezanega z naravo in vedenjem stranke ali dejanskega lastnika, bi morala podjetja posebno pozornost nameniti dejavnikom tveganja, ki bi lahko, čeprav niso specifični za financiranje terorizma, kazali na povečano tveganje financiranja terorizma, še zlasti v primerih, ko so prisotni tudi drugi dejavniki tveganja financiranja terorizma. V ta namen bi morala upoštevati vsaj naslednje dejavnike tveganja:

- a) Ali je stranka ali dejanski lastnik oseba, vključena na seznam oseb, skupin in subjektov, ki so vpleteni v teroristična dejanja in za katere veljajo omejevalni ukrepi⁴? Ali je znano, da ima tesne osebne ali poklicne povezave z osebami, evidentiranimi na takih seznamih (na primer zato, ker je v razmerju s tako osebo ali z njo živi)?
- b) Ali je stranka ali dejanski lastnik oseba, za katero je javno znano, da je predmet preiskave zaradi teroristične dejavnosti, je bila obsojena zaradi teroristične dejavnosti, ali pa je v zvezi z njo znano, da ima tesne osebne ali poklicne povezave s tako osebo (na primer zato, ker je v razmerju s tako osebo ali z njo živi)?
- c) Ali stranka opravlja transakcije, za katere so značilni prenosih dohodnih in izhodnih sredstev iz držav in/ali v države, v zvezi s katerimi je znano, da v njih delujejo skupine, ki izvajajo teroristična kazniva dejanja, da so vir financiranja terorizma ali da zanje veljajo mednarodne sankcije? Če je odgovor pritrdilen, ali je mogoče te prenose enostavno pojasniti z na primer družinskimi vezmi ali poslovnimi odnosi?
- d) Ali je stranka neprofitna organizacija,
 - i. v zvezi s katero je javno znano, da so njene dejavnosti ali vodstvo povezani s podpiranjem ekstremističnih ali terorističnih skupin, ali
 - ii. ki posluje na način, za katere so značilni obsežni prenosih velikih zneskov sredstev v jurisdikcije, povezane z višjimi tveganji PD/FT, in tretje države z visokim tveganjem?
- e) Ali stranka opravlja transakcije, za katere so značilni veliki denarni tokovi v kratkem času, v katere so vključene neprofitne organizacije z nejasnimi povezavami (npr. imajo sedež na isti fizični lokaciji, imajo iste predstavnike ali zaposlene ali imajo več računov pod istimi imeni)?
- f) Ali stranka prenaša oziroma namerava prenesti sredstva osebami iz točk (a) in (b)?

2.8. Poleg virov informacij, navedenih v smernici 1.30 in 1.31, bi morala podjetja posebno pozornost nameniti tipologijam projektne skupine za finančno ukrepanje (FATF) o financiranju terorizma, ki se redno posodablja.⁵

⁴ Glej na primer Skupno stališče Sveta z dne 27. decembra 2001 o uporabi posebnih ukrepov za boj proti terorizmu (2001/931/SZVP) (UL L 344, 28.12.2001, str. 93); Uredbo Sveta (ES) št. 2580/2001 z dne 27. decembra 2001 o posebnih omejevalnih ukrepih za nekatere osebe in subjekte zaradi boja proti terorizmu (UL L 344, 28.12.2001, str. 70); Uredbo Sveta (ES) št. 881/2002 z dne 27. maja 2002 o posebnih omejevalnih ukrepih za nekatere osebe in subjekte, povezane z organizacijama ISIL (Daiš) in Al-Kaida (UL L 139, 29.5.2002, str. 9). Priporočljiv je tudi ogled zemljevida sankcij EU na spletnem naslovu <https://www.sanctionsmap.eu/>.

⁵ <http://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/ml-tf-risks.html>

Države in geografska območja

2.9. Podjetja bi morala pri prepoznavanju tveganja, povezanega z državami in geografskimi območji, upoštevati tveganje, povezano z:

- a) jurisdikcijami, v katerih ima stranka svoj sedež ali v njih prebiva ter v katerih prebiva dejanski lastnik;
- b) jurisdikcijami, ki so glavni kraj poslovanja stranke ali dejanskega lastnika;
- c) jurisdikcijami, s katerimi ima stranka ali dejanski lastnik pomembne osebne ali poslovne povezave oziroma finančne ali pravne interese.

2.10. Podjetja bi morala upoštevati, da narava in namen poslovnega odnosa – ali vrsta poslovanja – pogosto določata pomembnost posameznih dejavnikov tveganja v zvezi z državami ali geografska tveganja. Na primer:

- a) če sredstva, ki se uporabljajo v poslovnem odnosu, izvirajo iz tujine, je pomemben zlasti obseg predhodnih kaznivih dejanj v zvezi s pranjem denarja v tej državi in učinkovitosti pravnega sistema države;
- b) če sredstva izvirajo iz jurisdikcij ali so poslana v jurisdikcije, za katere je znano, da v njih delujejo skupine, ki izvršujejo teroristična kazniva dejanja, bi morala podjetja na podlagi tega, kar vedo o namenu in naravi poslovnega odnosa, upoštevati, v kolikšnem obsegu bi bilo mogoče pričakovati, da bo to dejstvo vzbudilo sum, oziroma v kolikšnem obsegu bi lahko vzbudilo sum;
- c) če je stranka kreditna ali finančna institucija, bi morala podjetja posebno pozornost nameniti ustreznosti ureditve sistema PPFT ter učinkovitosti nadzora PPFT v državi;
- d) če je stranka sklad ali druga vrsta pravne ureditve ali ima strukturo ali funkcije, podobne skladom, fiducie, fideicomiso ali Treuhand, bi morala podjetja upoštevati, v kolikšni meri država, v kateri sta stranka in, kjer je ustrezno, dejanski lastnik registrirana, dejansko spoštuje mednarodne standarde na področju davčne preglednosti in izmenjave informacij.

2.11. Podjetja bi morala pri opredelitvi učinkovitosti ureditve PPFT posamezne jurisdikcije upoštevati naslednje dejavnike tveganja:

- a) Ali je Komisija v skladu s členom 9 Direktive (EU) 2015/849 ugotovila, da ima država v svoji ureditvi PPFT strateške pomanjkljivosti? Podjetja bi morala v teh primerih upoštevati smernico od 4.53 do 4.57.

- b) Ali je z zakonodajo države prepovedano izvajanje politik in postopkov skupine ter, natančneje, ali obstajajo primeri, v katerih bi bilo treba uporabljati Delegirano uredbo Komisije (EU) 2019/758?
- c) Ali so na voljo informacije iz več verodostojnih in zanesljivih virov o kakovosti PPFT kontrol v jurisdikciji, vključno z informacijami o kakovosti in učinkovitosti regulativnega izvrševanja in nadzora? Primeri možnih virov vključujejo poročila o vzajemnem vrednotenju projektne skupine za finančno ukrepanje (FATF) ali njegovih regionalnih organov (dobro izhodišče so povzetek in ključne ugotovitve ter ocena skladnosti s priporočili 10, 26 in 27 ter takojšnji rezultati 3 in 4), seznam nekooperativnih jurisdikcij z visokim tveganjem, ki ga pripravi FATF, ocene Mednarodnega denarnega sklada (MDS) in poročila na podlagi programa za ocenjevanje finančnega sektorja (FSAP). Podjetja bi morala upoštevati, da članstvo v FATF ali njegovem regionalnem organu, (npr. Moneyval), samo po sebi ne pomeni, da je ureditev PPFT v določeni jurisdikciji ustrezna in učinkovita.

2.12. Podjetja bi morala upoštevati, da Direktiva (EU) 2015/849 ne priznava „enakovrednosti“ tretjih držav in da države članice EU ne vodijo več seznamov enakovrednih jurisdikcij. Morala bi imeti možnost, da, kolikor to dopušča nacionalna zakonodaja, opredelijo jurisdikcije z manjšim tveganjem v skladu s temi smernicami in Prilogo II k Direktivi (EU) 2015/849.

2.13. Podjetja bi morala pri opredelitvi stopnje tveganja financiranja terorizma, povezanega z jurisdikcijo, upoštevati naslednje dejavnike tveganja:

- a) Ali so na voljo informacije, na primer organov kazenskega pregona ali verodostojni in zanesljivi javni viri, iz katerih je razvidno, da jurisdikcija zagotavlja finančna sredstva ali podporo za teroristične dejavnosti, bodisi iz uradnih virov bodisi prek organiziranih skupin ali organizacij v tej jurisdikciji?
- b) Ali so na voljo informacije, na primer organov kazenskega pregona ali verodostojni in zanesljivi javni viri, iz katerih je razvidno, da v državi ali na ozemlju delujejo skupine, ki izvajajo teroristična kazniva dejanja?
- c) Ali za jurisdikcijo veljajo finančne sankcije, embargi ali ukrepi, povezani s terorizmom, financiranjem terorizma ali širjenjem orožja, ki so jih izdali na primer Združeni narodi ali Evropska komisija?

2.14. Podjetja bi morala pri opredelitvi stopnje davčne preglednosti in spoštovanja davčnih predpisov posamezne jurisdikcije upoštevati naslednje dejavnike tveganja:

- a) Ali so na voljo informacije iz več verodostojnih in zanesljivih virov, na podlagi katerih je mogoče šteti, da država spoštuje mednarodne standarde na področju davčne preglednosti in izmenjave informacij? Ali obstajajo dokazi, da se ustrezna pravila v praksi učinkovito izvajajo? Primeri možnih virov vključujejo poročila

Svetovnega foruma za transparentnost in izmenjavo podatkov za davčne namene v okviru Organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD), v katerih se ocenjujejo jurisdikcije za namene davčne preglednosti in izmenjave informacij, ocene zavezanosti jurisdikcije k avtomatični izmenjavi informacij na podlagi skupnega standarda poročanja, ocene skladnosti s priporočili 9, 24 in 25 FATF ter takojšnjimi rezultati 2 in 5 FATF ali regionalnih organov, podobnih FATF, ocene, ki se opravijo v zvezi s seznamom EU z nekooperativnimi jurisdikcijami, in ocene, ki jih pripravi MDS (npr. ocene, ki jih opravi osebje MDS in ki se nanašajo na off-shore).

- b) Ali je jurisdikcija zavezana skupnemu standardu poročanja v zvezi z avtomatično izmenjavo informacij, ki ga je skupina G20 sprejela leta 2014, in ali ga učinkovito izvaja?
- c) Ali ima jurisdikcija vzpostavljene zanesljive in dostopne registre dejanskega lastništva?

2.15. Dejavniki tveganja, ki bi jih morala podjetja upoštevati pri prepoznavanju tveganja, povezanega s stopnjo predhodnih kaznivih dejanj v zvezi s pranjem denarja, vključujejo:

- a) Ali so na voljo informacije iz verodostojnih in zanesljivih javnih virov o stopnji predhodnih kaznivih dejanj v zvezi s pranjem denarja, navedenih v členu 3(4) Direktive (EU) 2015/849, na primer korupciji, organiziranemu kriminalu, davčnih kaznivih dejanjih ali hudih goljufijah? Primeri vključujejo indekse zaznave korupcije, poročila OECD po državah o izvajanju Konvencije OECD o boju proti podkupovanju in svetovno poročilo o drogah, ki ga pripravi Urad Združenih narodov za droge in kriminal.
- b) Ali so na voljo informacije iz večverodostojnih in zanesljivih virov o zmogljivosti preiskovalnega in pravosodnega sistema v zadevni jurisdikciji za učinkovito preiskavo in pregon teh kaznivih dejanj?

Dejavniki tveganja v zvezi s produkti, storitvami in transakcijami

2.16. Podjetja bi morala pri prepoznavanju tveganja, povezanega z njihovimi produkti, storitvami ali transakcijami, upoštevati tveganje, povezano z:

- a) ravno preglednosti ali nepreglednosti produkta, storitve ali transakcije;
- b) kompleksnostjo produkta, storitve ali transakcije in
- c) vrednostjo ali velikostjo produkta, storitve ali transakcije.

2.17. Podjetja bi morala pri prepoznavanju tveganja, povezanega s preglednostjo produkta, storitve ali posla, upoštevati naslednja dejavnika tveganja:

- a) V kolikšnem obsegu produkti ali storitve stranki ali dejanskemu lastniku ali strukturam upravičencev omogočajo, da ostanejo anonimni ali da lažje skrijejo svojo identiteto? Primeri takih produktov in storitev vključujejo prinosniške delnice, fiduciarne vloge, off-shore instrumente in nekatere sklade ter pravne subjekte, kot so fundacije, ki se lahko strukturirajo tako, da izkoriščajo anonimnost in omogočajo poslovanje z navideznimi družbami ali družbami, ki imajo zastopnike delničarjev.
- b) V kolikšnem obsegu lahko tretja oseba, ki ni vključena v poslovni odnos, daje navodila, na primer pri nekaterih korespondenčnih bančnih odnosih?

2.18. Podjetja bi morala pri prepoznavanju tveganja, povezanega s kompleksnostjo produkta, storitve ali transakcije, upoštevati naslednje dejavnike tveganja:

- a) Kako kompleksna je transakcija in ali vključuje več strank ali več jurisdikcij, na primer pri nekaterih transakcijah trgovinskega financiranja? Ali so transakcije jasne, na primer ali se opravljajo redna vplačila v pokojninski sklad?
- b) V kolikšnem obsegu produkti ali storitve omogočajo plačila tretjih oseb ali sprejemajo preplačila, ki običajno niso pričakovana? Če so plačila tretje osebe pričakovana, ali podjetje pozna identiteto tretje osebe, na primer ali gre za organ na področju socialnih prejemkov ali poroka? Oziroma ali se produkti in storitve financirajo izključno s prenosi sredstev z računa stranke pri drugi finančni instituciji, za katero veljajo standardi in nadzor na področju PPFT, ki so primerljivi s standardi in nadzorom, določenimi v Direktivi (EU) 2015/849?
- c) Ali podjetje razume tveganja, povezana s svojim novim ali inovativnim produktom ali storitvijo, zlasti če ta vključuje uporabo novih tehnologij ali načinov plačevanja?

2.19. Podjetja bi morala pri prepoznavanju tveganja, povezanega z vrednostjo ali velikostjo produkta, storitve ali transakcije, upoštevati naslednje dejavnike tveganja:

- a) V kolikšnem obsegu so produkti ali storitve gotovinsko intenzivne, kar velja za številne plačilne storitve in tudi nekatere transakcijske račune?
- b) V kolikšnem obsegu produkti ali storitve poenostavljajo ali spodbujajo poslovanje s transakcijami visoke vrednosti? Ali obstajajo omejitve vrednosti transakcij ali višine premije, ki bi lahko omejile uporabo produkta ali storitve za namene PD/FT?

Dejavniki tveganja v zvezi z distribucijskimi potmi

2.20. Podjetja bi morala pri prepoznavanju tveganja, povezanega s tem, kako stranka pridobi produkte ali storitve, ki jih potrebuje, upoštevati tveganje, povezano z:

- a) obsegom, v katerem se poslovni odnos izvaja brezosebno, in
- b) posredniki ali drugimi osebami, ki bi jih podjetje lahko uporabilo za pridobivanje strank ter naravo njihovega odnosa s podjetjem.

2.21. Podjetja bi morala pri oceni tveganja, povezanega s tem, kako stranka pridobi produkte ali storitve, upoštevati več dejavnikov, med drugim:

- a) ali je stranka dejansko prisotna za namene identifikacije. Če ni, ali je podjetje
 - i. uporabilo zanesljivo obliko brezosebnega skrbnega preverjanja strank in
 - ii. ali je sprejelo ukrepe, da bi preprečilo lažno predstavljanje ali krajo identitete.
V teh primerih bi morala podjetja uporabljati smernico od 4.29 do 4.31;
- b) ali je stranko predstavil drug del iste finančne skupine in če jo je, v kakšnem obsegu se lahko podjetje zanese na to predstavitev kot zagotovilo, da stranka podjetja ne bo izpostavila prekomernemu tveganju PD/FT, in kaj je podjetje naredilo, da bi se prepričalo, da subjekt skupine v skladu s členom 28 Direktive (EU) 2015/849 ukrepe skrbnega preverjanja strank uporablja po standardih Evropskega gospodarskega prostora (EGP);
- c) ali je stranko predstavila tretja oseba, na primer banka, ki ni del iste skupine, ali posrednik, in če jo je,
 - i. ali je tretja oseba regulirana oseba, za katero veljajo obveznosti glede PPD, ki so skladne z obveznostmi iz Direktive (EU) 2015/849, in ali je tretja oseba finančna institucija ali pa njena glavna poslovna dejavnost ni povezana z zagotavljanjem finančnih storitev;
 - ii. ali tretja oseba izvaja ukrepe skrbnega preverjanja strank, vodi evidenco po standardih EGP, je nadzorovana glede izpolnjevanja obveznosti PPDFT v skladu s členom 26 Direktive (EU) 2015/849 in ali obstajajo znaki, da je raven skladnosti tretje osebe z veljavno zakonodajo ali predpisi na področju PPDFT neustrezna, na primer, ali je bila tretja oseba kaznovana zaradi kršitve obveznosti PPDFT;
 - iii. ali ima sedež v jurisdikciji, ki je povezana z višjim tveganjem PD/FT. Če ima tretja oseba sedež v tretji državi z visokim tveganjem, v zvezi s katero je Evropska komisija ugotovila strateške pomanjkljivosti, se podjetja ne smejo zanašati na to

tretjo osebo. Vendar je, kolikor to določa nacionalna zakonodaja, to zanašanje možno, če je posrednik podružnica ali hčerinska družba v večinski lasti drugega podjetja s sedežem v Uniji in je podjetje prepričano, da posrednik v celoti izpolnjuje politike na ravni skupine in postopke v skladu s členom 45 Direktive (EU) 2015/849.⁶

- iv. kaj je podjetje naredilo, da bi se prepričalo, da:
- a. tretja oseba vedno zagotovi potrebne identifikacijske dokumente;
 - b. bo tretja oseba na zahtevo takoj zagotovila ustrezne kopije identifikacijskih in potrditvenih ali elektronskih podatkov, med drugim tistih iz člena 27 Direktive (EU) 2015/849;
 - c. je kakovost ukrepov skrbnega preverjanja strank, ki jih izvaja tretja oseba, taka, da se je nanjo mogoče zanesti, in
 - d. je raven skrbnega preverjanja strank, ki ga izvaja tretja oseba, sorazmerna s tveganjem PD/FT, povezanim s poslovnim odnosom, ob upoštevanju, da je tretja oseba izvedla ukrepe skrbnega preverjanja strank za lastne namene in morda v drugačnem okviru;
- d) ali je bila stranka predstavljena preko povezanega zastopnika, to je brez neposrednega stika s podjetjem, in v kolikšni meri se lahko podjetje prepriča, da je zastopnik pridobil dovolj informacij za zagotovitev, da podjetje pozna svojo stranko in raven tveganja, povezanega s poslovnim odnosom;
- e) ali se uporabljajo pogodbeni ali zaposleni zastopniki, v kolikšni meri so vključeni v poslovanje ter kako to vpliva na znanje, ki ga ima podjetje o stranki, in stalno upravljanje tveganj;
- f) kolikor to dopušča nacionalna zakonodaja in kadar podjetje v zvezi z vidiki obveznosti PPDFT uporablja zunanjega ponudnika storitev, ali je preučilo, ali je zunanji ponudnik storitev pooblaščen subjekt, in ali je obravnavalo tveganja, opredeljena v smernicah organa EBA o zunanjem izvajanju (EBA/GL/2019/02), kadar se te smernice uporabljajo.

Smernica 3: Ocena tveganja PD/FT

⁶ Člen 26(2) Direktive (EU) 2015/849.

- 3.1. Podjetja bi morala dejavnike tveganja, ki so jih opredelila, uporabiti za oceno splošne stopnje tveganja PD/FT.

Celosten pregled

- 3.2. Podjetja bi morala imeti celosten pregled nad dejavniki tveganja PD/FT, v zvezi s katerimi so opredelila, da bodo skupaj določali stopnjo tveganja PD/FT, povezanega s poslovnim odnosom, občasno transakcijo ali poslovanjem.
- 3.3. Razen če v Direktivi (EU) 2015/849 ali nacionalni zakonodaji ni določeno drugače, bi morala podjetja upoštevati, da ni nujno, da se zaradi prisotnosti enega dejavnika tveganja odnos samodejno uvrsti v višjo ali nižjo kategorijo tveganja.

Ponderiranje dejavnikov tveganja

- 3.4. Podjetja se lahko pri ocenjevanju tveganju PD/FT odločijo za različno ponderiranje dejavnikov, odvisno od njihove relativne pomembnosti.
- 3.5. Podjetja bi morala pri ponderiranju dejavnikov tveganja opraviti skrbno presojo pomembnosti različnih dejavnikov v povezavi s poslovnim odnosom, občasno transakcijo ali poslovanjem. To pogosto pripelje do tega, da podjetja različne dejavnike ocenijo različno; na primer, odločijo se lahko, da so osebne povezave stranke z jurisdikcijo, povezano z višjim tveganjem PD/FT, glede na lastnosti produkta, ki ga želijo, manj relevantne.
- 3.6. Na koncu se teža, pripisana posameznim dejavnikom, verjetno razlikuje od enega produkta do drugega, od ene stranke (ali kategorije strank) do druge in od enega podjetja do drugega. Podjetja bi morala pri ponderiranju dejavnikov tveganja zagotoviti, da:
- a) na ponderiranje ne vpliva zgolj en dejavnik;
 - b) gospodarski vidiki ali vidiki, povezani z dobičkom, ne vplivajo na oceno tveganja;
 - c) ponderiranje ne privede do položaja, v katerem ni nobenega poslovnega odnosa mogoče opredeliti kot visoko tveganega;
 - d) ponderiranje, ki ga opravi podjetje, ne prevlada nad določbami Direktive (EU) 2015/849 ali nacionalne zakonodaje v zvezi s primeri, ki vedno pomenijo visoko tveganje pranja denarja, in
 - e) da lahko po potrebi razveljavijo vse samodejno ustvarjene ocene tveganja. Utemeljitev odločitve o razveljavitvi takih ocen bi bilo treba ustrezno dokumentirati.
- 3.7. Če podjetje uporablja avtomatizirane informacijske sisteme za dodelitev ocen tveganja stranke v skladu s katerimi bi kategoriziralo poslovne odnose ali občasne transakcije, in teh

sistemov ne razvije interno, temveč jih kupi od zunanjšega ponudnika, bi moralo razumeti, kako sistem deluje in kako združuje ali ponderira dejavnike tveganja za oblikovanje ocene tveganja. Podjetje mora vedno imeti možnost, da se prepriča, da dodeljene ocene ponazarjajo, kako podjetje razume tveganje PD/FT, obenem pa bi tudi moralo imeti možnost, da to dokaže pristojnemu organu.

Kategorizacija tveganja

- 3.8. Podjetja bi morala določiti najprimernejši način za kategorizacijo tveganja. Ta bo odvisna od narave in obsega poslovanja podjetja ter vrst tveganja PD/FT, ki mu je podjetje izpostavljeno. Čeprav podjetja tveganje pogosto kategorizirajo kot visoko, srednje in nizko, so možne tudi druge kategorizacije.
- 3.9. Podjetje bi moralo na podlagi ocene tveganja ter ob upoštevanju inherentnih tveganj in morebitnih načinov za blažitev tveganja, ki jih je opredelilo, razvrstiti svoja poslovna področja, poslovne odnose in občasne transakcije glede na zaznano stopnjo tveganja PD/FT.

Smernica 4: Ukrepi skrbnega preverjanja strank, ki bi jih morala izvajati vsa podjetja

- 4.1. Ocena tveganja poslovanja podjetja in ocene tveganja stranke naj bi podjetju pomagale opredeliti, v kaj naj usmeri svoja prizadevanja za obvladovanje tveganja na področju PPFT, in sicer pri pridobivanju strank in med trajanjem poslovnega odnosa.
- 4.2. Podjetja bi morala zagotoviti, da politike in postopki PPFT temeljijo na oceni tveganja ter da je ocena tveganja v njih upoštevana.
- 4.3. Poleg tega bi morala zagotoviti, da so njihove politike in postopki glede PPFT zlahka dostopni, se uporabljajo, so učinkoviti in da jih razumejo vsi ustrezni zaposleni.
- 4.4. Podjetja bi morala pri izpolnjevanju obveznosti iz člena 8 Direktive (EU) 2015/849, in sicer da za politike, kontrole in postopke glede PPFT pridobijo odobritev svojega višjega vodstva, zagotoviti, da ima višje vodstvo dostop do zadostnih podatkov, vključno z oceno tveganja PD/FT v celotnem poslovanju podjetja, da lahko sprejme utemeljeno mnenje o primernosti in učinkovitosti teh politik in postopkov, zlasti politik in postopkov podjetja glede skrbnega preverjanja strank.

Skrbno preverjanje strank

- 4.5. Ukrepi skrbnega preverjanja strank bi morali podjetjem pomagati, da bolje razumejo tveganja, povezana s posameznimi poslovnimi odnosi in občasnimi transakcijami.

- 4.6. Podjetja morajo uporabiti vsakega od ukrepov skrbnega preverjanja strank iz člena 13(1) Direktive (EU) 2015/849, obseg posameznih ukrepov pa lahko določijo z upoštevanjem tveganja.
- 4.7. Podjetja bi morala v svojih politikih in postopkih jasno opredeliti,
- a) kdo sta stranka in po potrebi dejanski lastnik, katerih identiteto je treba preveriti za namene skrbnega preverjanja strank, to pa bi morala storiti za vse vrste strank ter kategorije produktov in storitev. Podjetja bi morala upoštevati sektorske smernice iz naslova II teh smernic, ki vsebujejo dodatne podrobne informacije o identifikaciji strank in njihovih dejanskih lastnikov;
 - b) kaj pomeni občasna transakcija v okviru njihovega poslovanja in kaj je meja, pri kateri se več enkratnih transakcij šteje za poslovni odnos, ne pa za občasne transakcije, pri čemer bi bilo treba upoštevati dejavnike, kot sta pogostost ali rednost, s katero se stranke obračajo na podjetje za občasne transakcije, in raven pričakovanja ali dozdevanja, da bo odnos trajal dlje časa. Podjetja bi morala upoštevati, da se denarna mejna vrednost iz člena 11(b) Direktive (EU) 2015/849 uporablja le v zvezi s sprožitvijo absolutne zahteve po uporabi ukrepov skrbnega preverjanja strank; več občasnih transakcij je lahko poslovni odnos, tudi če ta prag ni dosežen;
 - c) ustrezno raven in vrsto skrbnega preverjanja strank, ki ga bodo izvajala v zvezi s posameznimi poslovnimi odnosi in občasnimi transakcijami;
 - d) kako naj bi se preverila identiteta stranke in po potrebi dejanskega lastnika, pa tudi, kako naj bi se opredelila narava poslovnega odnosa in njegov namen;
 - e) katero raven spremljanja bi bilo treba uporabljati v različnih okoliščinah;
 - f) kako in v katerih primerih je z poglobljenim spremljanjem mogoče nadomestiti šibkejše oblike identifikacije in preverjanja identitete, ter
 - g) nagnjenost podjetja k prevzemanju tveganja.
- 4.8. Kot je določeno v členu 13(4) Direktive (EU) 2015/849, bi morala biti podjetja sposobna prikazati pristojnemu organu, da so ukrepi skrbnega preverjanja strank, ki jih izvajajo, ustrezni glede na tveganja PD/FT.

Finančna vključenost in zmanjševanje tveganj (de-risking)

- 4.9. Zmanjševanje tveganj se nanaša na odločitev podjetij, da ne bodo več ponujala storitev nekaterim kategorijam strank, povezanim z višjim tveganjem PD/FT. Ker se tveganje, povezano s posameznimi poslovnimi odnosi, razlikuje tudi znotraj ene kategorije, uporaba pristopa, ki temelji na tveganju, ne pomeni, da morajo podjetja zavrniti ali prekiniti poslovne

odnose s celotnimi kategorijami strank, za katere se šteje, da pomenijo višje tveganje PD/FT. Podjetja bi morala skrbno uravnoteževati potrebo po finančni vključenosti in potrebo po blažitvi tveganja PD/FT.

4.10. V tem okviru bi morala podjetja vzpostaviti ustrezne politike in postopke, ki upoštevajo tveganje, da bi zagotovila, da njihov pristop k izvajanju ukrepov skrbnega preverjanja strank legitimnim strankam ne bi neupravičeno preprečeval dostopa do finančnih storitev. Kadar ima stranka legitimne in verodostojne razloge, zaradi katerih ne more zagotoviti tradicionalnih identifikacijskih dokumentov, bi morala podjetja preučiti možnosti za blažitev tveganja PD/FT na druge načine, med drugim s

- a) prilagoditvijo ravni in intenzivnosti spremljanja poslovnih aktivnosti na način, ki je sorazmeren s tveganjem PD/FT, povezanim s stranko, vključno s tveganjem, da stranka, ki je morda predložila manj zanesljiv identifikacijski dokument, morda ni subjekt, za katerega se predstavlja, in
- b) ponujanjem le osnovnih finančnih produktov in storitev, ki omejujejo možnost, da bi uporabniki te produkte in storitve zlorabili za namene finančnega kriminala. Taki osnovni produkti in storitve lahko poleg tega podjetjem olajšajo prepoznavanje neobičajnih transakcij ali vzorcev transakcij, vključno z nenamerno uporabo produkta; vendar je pomembno, da so vse omejitve sorazmerne in da dostop strank do finančnih produktov in storitev ni pretirano ali po nepotrebem omejen.

4.11. Priporočljivo je, da podjetja upoštevajo mnenje organa EBA o uporabi ukrepov skrbnega preverjanja strank, ki so prosilci za azil, iz tretjih držav ali ozemelj z visokim tveganjem (EBA-OP-2016-07).

Dejanski lastniki

4.12. Podjetja bi morala pri izpolnjevanju obveznosti iz člena 13(1)(b) Direktive (EU) 2015/849 glede poznavanja lastništva in nadzorne strukture stranke sprejeti vsaj naslednje ukrepe:

- a) stranko bi morala vprašati, kdo so njeni dejanski lastniki;
- b) pridobljene informacije bi morala dokumentirati;
- c) nato bi morala sprejeti vse potrebne in razumne ukrepe za preverjanje informacij: da bi to dosegla, bi morala razmisliti o uporabi registrov dejanskega lastništva, kadar so na voljo;
- d) koraka b) in c) bi bilo treba uporabljati v skladu s pristopom, ki temelji na oceni tveganja.

Registri dejanskega lastništva

4.13. Podjetja bi se morala zavedati, da za opredelitev dejanskega lastnika in preverjanje njegove identitete, zgolj z uporabo informacij iz registrov dejanskega lastništva ne izpolnijo svoje dolžnosti za sprejem ukrepov, ki temeljijo na oceni tveganja. Podjetja bodo morda morala sprejeti dodatne ukrepe za identifikacijo dejanskega lastnika in preverjanje njegove identitete, zlasti če se tveganje, povezano s poslovnim odnosom, poveča ali če podjetje dvomi, da je oseba, navedena v registru, končni dejanski lastnik.

Nadzor na druge načine

4.14. Zahteva, da je treba identificirati dejanskega lastnika ter sprejeti vse potrebne in razumne ukrepe za preverjanje njegove identitete, se nanaša le na fizično osebo, ki končno poseduje ali nadzira stranko. Vendar bi morala podjetja za izpolnitev svojih obveznosti iz člena 13 Direktive (EU) 2015/849 sprejeti tudi razumne ukrepe za poznavanje lastništva in nadzorne strukture stranke.

4.15. Ukrepi, ki jih podjetja sprejmejo za poznavanje lastništva in nadzorne strukture stranke, bi morali biti zadostni, da je lahko podjetje razumno prepričano, da pozna tveganje, povezano z različnimi ravni lastništva in nadzora. Podjetja bi morala biti zlasti prepričana, da

- a) lastništvo in nadzorna struktura stranke nista preveč kompleksna ali nepregledna, ali
- b) imata kompleksna ali nepregledna lastniška in nadzorna struktura legitimen pravni ali ekonomski razlog.

4.16. Da bi podjetja izpolnila svoje obveznosti iz člena 33(1) Direktive (EU) 2015/849, bi morala finančno obveščevalno enoto (FIU) obvestiti, če lastništvo in nadzorna struktura stranke vzbujata sum in če imajo utemeljen razlog za sum, da bi sredstva lahko bila premoženjska korist, pridobljena s kaznivim dejanjem, ali povezana s financiranjem terorizma.

4.17. Podjetja bi morala posebno pozornost nameniti osebam, ki lahko izvajajo „nadzor na druge načine“ v skladu s členom 3(6)(a)(i) Direktive (EU) 2015/849. Primeri „nadzora na druge načine“, ki bi jih podjetja morala upoštevati, med drugim vključujejo:

- a) nadzor brez neposrednega lastništva, na primer prek tesnih družinskih razmerij ali preteklih ali pogodbenih povezav;
- b) uporabo, uživanje ali izkoriščanje sredstev, ki so v lasti stranke;
- c) odgovornost za strateške odločitve, ki bistveno vplivajo na poslovne prakse ali splošno usmeritev pravne osebe.

- 4.18. Podjetja bi se morala na podlagi ocene tveganja odločiti, ali bodo preverila lastništvo in nadzorno strukturo stranke.

Identifikacija višjih vodstvenih uslužbencev stranke

- 4.19. Če je stranka pravni subjekt, bi si morala podjetja prizadevati za identifikacijo dejanskega lastnika, kot je opredeljen v členu 3(6)(a)(i) Direktive (EU) 2015/849.
- 4.20. Podjetja bi se morala identificiranja višjih vodstvenih uslužbencev stranke kot dejanskih lastnikov lotiti le, če:
- a) so izčrpala vsa možna sredstva za identifikacijo fizične osebe, ki končno poseduje ali nadzira stranko;
 - b) če to, da ne morejo identificirati fizične osebe, ki končno poseduje ali nadzira stranko, ne pomeni suma PD/FT; ter
 - c) menijo, da je pojasnilo stranke, zakaj fizične osebe, ki jo končno poseduje ali nadzira, ni mogoče identificirati, verjetno.
- 4.21. Pri odločanju, katerega oziroma katere višje vodstvene uslužbenke bi bilo treba identificirati kot dejanske lastnike, bi morala podjetja upoštevati, kdo ima končno in splošno odgovornost za stranko ter sprejema zavezujoče odločitve v imenu stranke.
- 4.22. V teh primerih bi morala podjetja jasno dokumentirati razloge za identifikacijo višjega vodstvenega delavca namesto dejanskega lastnika stranke in voditi evidenco svojih ukrepov⁷.

Identifikacija dejanskega lastnika javne uprave ali državnih podjetij

- 4.23. Če je stranka javna uprava ali državno podjetje, bi morala podjetja pri identifikaciji višjega vodstvenega uslužbenca upoštevati smernico 4.21 in 4.22.
- 4.24. V teh primerih in zlasti, kadar je tveganje, povezano z odnosom, povečano, na primer ker je državno podjetje iz države, povezane z visoko stopnjo korupcije, bi morala podjetja sprejeti ukrepe, ki temeljijo na oceni tveganja, da bi potrdila, ali je stranka osebo, ki so jo identificirala kot dejanskega lastnika, ustrezno pooblastila za delovanje v njenem imenu.
- 4.25. Podjetja bi morala poleg tega ustrezno upoštevati možnost, da je lahko višji vodstveni uslužbenec stranke PIO. V tem primeru morajo podjetja v zvezi s tem višjim vodstvenim uslužbencem v skladu s členom 18 Direktive (EU) 2015/849 uporabiti okrepljene ukrepe skrbnega preverjanja strank in oceniti, ali obseg, v katerem lahko PIO vpliva na stranko,

⁷ Člen 3(6)(a)(ii) Direktive (EU) 2015/849.

povzroči višje tveganje PD/FT, in ali je morda treba v zvezi s stranko uporabljati okrepljene ukrepe skrbnega preverjanja strank.

Dokazila o identiteti

4.26. Da bi podjetja izpolnila svoje obveznosti iz člena 13(1)(a) in (b) Direktive (EU) 2015/849, bi morala preveriti identiteto stranke in po potrebi identiteto dejanskih lastnikov na podlagi zanesljivih in neodvisnih informacij in podatkov, ne glede na to, ali so ti pridobljeni na daljavo, elektronsko ali v pisni obliki.

4.27. Podjetja bi morala v svojih politikah in postopkih opredeliti, katere informacije in podatke bodo za namene skrbnega preverjanja strank štela za zanesljive in neodvisne. V tem okviru bi morala upoštevati:

a) zaradi česa so podatki ali informacije zanesljive. Podjetja bi morala upoštevati različne stopnje zanesljivosti, ki bi jih morala določiti na podlagi

- i. obsega, v katerem je bilo treba v zvezi s stranko opraviti nekatere preglede, da bi pridobila predložene informacije ali podatke;
- ii. morebitnega uradnega statusa osebe ali institucije, ki je te preglede opravila;
- iii. ravni zanesljivosti, uporabljenega digitalnega identifikacijskega sistema, in
- iv. tega, kako enostavno bi bilo mogoče ponarediti predložene informacije ali podatke o identiteti;

b) kako zelo so podatki ali informacije neodvisne. Podjetja bi morala upoštevati različne stopnje neodvisnosti, ki bi jih morala določiti na podlagi obsega, v katerem je oseba ali institucija, ki je prvotno izdala ali predložila podatke ali informacije:

- i. povezana s stranko prek neposrednih osebnih, poklicnih ali družinskih vezi, in
- ii. v katerem bi lahko stranka neupravičeno vplivala nanje.

V večini primerov lahko podjetja informacije ali podatke, ki jih izda vlada, obravnavajo kot podatke, ki zagotavljajo najvišjo raven neodvisnosti in zanesljivosti.

4.28. Podjetja bi morala oceniti tveganja, povezana z vsako vrsto predloženih dokazil, ter metodo identifikacije in preverjanja, ki se uporablja, ter zagotoviti, da sta izbrana metoda in vrsta sorazmerna s tveganjem PD/FT, povezanim s stranko.

Primeri identifikacije brez osebne navzočnosti

- 4.29. Da bi podjetja izpolnjevala svoje obveznosti iz člena 13(1) Direktive (EU) 2015/849, kadar se poslovni odnos začne, vzpostavi ali izvaja brezosebno ali se občasne transakcije opravijo brezosebno, bi morala:
- a) sprejeti ustrezne ukrepe, da se prepričajo, da je stranka dejansko oseba, za katero se predstavlja, in
 - b) oceniti, ali brezosebna narava odnosa ali občasne transakcije zaradi identifikacije brez osebne navzočnosti povzročijo povečano tveganje PD/FT, in če ga, ustrezno prilagoditi svoje ukrepe skrbnega preverjanja strank. Pri ocenjevanju tveganja, povezanega z brezosebnimi odnosi, bi morala podjetja upoštevati dejavnike tveganja, opredeljene v smernici 2.
- 4.30. Če se tveganje, poslovnega odnosa ali občasne transakcije zaradi identifikacije brez osebne navzočnosti poveča, bi morala podjetja v skladu s smernico 4.46 uporabiti okrepljene ukrepe skrbnega preverjanja strank. Podjetja bi morala zlasti preučiti, ali bi bili ustrezni poglobljeni ukrepi preverjanja identitete stranke ali pa poglobljeno spremljanje poslovnih aktivnosti.
- 4.31. Podjetja bi morala upoštevati, da uporaba elektronskih sredstev za identifikacijo sama po sebi ne povzroči povečanega tveganja PD/FT, zlasti če ta elektronska sredstva zagotavljajo visoko raven zanesljivosti v skladu z Uredbo (EU) št. 910/2014.

Uporaba inovativnih tehnoloških sredstev za preverjanje identitete

- 4.32. Direktiva (EU) 2015/849 je tehnološko nevtralna, zato se lahko podjetja odločijo, da bodo za dokazovanje identitete svojih strank uporabljala elektronska ali pisna sredstva ali kombinacijo obojih, vendar bi morala podjetja v skladu s členom 13(1)(a) Direktive (EU) 2015/849 zagotoviti, da ta dokazila temeljijo na podatkih ali informacijah iz zanesljivih in neodvisnih virov.
- 4.33. Podjetja, ki uporabljajo ali nameravajo uporabljati inovativna tehnološka sredstva za namene identifikacije in preverjanja, bi morala oceniti, v kolikšni meri lahko uporaba inovativnih tehnoloških rešitev pripomore k obravnavi tveganja PD/FT ali bi jih lahko poslabšala, zlasti v primerih brez osebnega stika s stranko. Podjetja bi morala imeti v okviru svoje ocene jasno mnenje o:
- a) tveganjih v zvezi z IKT in varnostjo, zlasti tveganju, da bi bila inovativna rešitev neprimerna ali nezanesljiva oziroma da bi bilo vanjo mogoče poseči;
 - b) kvalitativnih tveganjih, zlasti tveganju, da viri informacij, ki se uporabljajo za namene preverjanja, niso dovolj neodvisni in zanesljivi ter zato ne ustrezajo pravu Unije ali nacionalnemu pravu, pa tudi o tveganju, da obseg preverjanja

identitete, ki ga zagotavlja inovativna rešitev, ni sorazmeren s stopnjo tveganja PD/FT, povezanega s poslovnim odnosom;

- c) pravnih tveganjih, zlasti tveganju, da ponudnik tehnoloških rešitev ne ravna v skladu z veljavno zakonodajo o varstvu podatkov, ter
- d) tveganjih goljufije z lažnim predstavljanjem, to je tveganje, da stranka ni oseba, za katero se predstavlja. Podjetja bi morala upoštevati tudi tveganje, da oseba ni resnična oseba.

4.34. Podjetja, ki uporabljajo zunanjega ponudnika, namesto da bi razvila svojo inovativno rešitev, so kljub temu končno odgovorna za izpolnjevanje svojih obveznosti skrbnega preverjanja strank. Imeti bi morala jasno opredeljen odnos ponudnikom inovativnih rešitev (npr. ali gre za zunanje izvajanje ali uporaba inovativne rešitve pomeni obliko zanašanja na tretjo osebo v skladu z oddelkom 4 Direktive (EU) 2015/849) in sprejeti zadostne ukrepe, da se prepričajo, da v zvezi s ponudnikom inovativnih rešitev velja naslednje:

- a) registriran je pri ustreznih nacionalnih organih za dostop do osebnih podatkov in njihovo hrambo po pravnih standardih EU v skladu z Uredbo (EU) 2016/679 (Splošna uredba o varstvu podatkov) ⁸ in zakonodajo, s katero se navedena uredba izvaja;
- b) dostopa do zadostnega števila podatkov iz različnih virov in časovnih obdobj ter jih uporablja, ob upoštevanju zlasti naslednjega:
 - i. elektronska dokazila, ki temeljijo na potnem listu stranke, v primeru identifikacije brez osebne navzočnosti najverjetneje ne bodo zadoščala brez spremljevalnih preverjanj, da se zagotovi, da je stranka oseba, za katero se predstavlja, in da dokument ni bil spremenjen, ter
 - ii. en sam vir podatkov ali en trenutek v večini primerov najverjetneje ne bo zadoščal za izpolnjevanje standardov preverjanja;
- c) pogodbeno je zavezan k izpolnjevanju dolžnosti, ki so določene v pogodbi ter pravu Unije in nacionalnemu pravu, poleg tega mora o vseh spremembah nemudoma obvestiti podjetje, ter
- d) deluje pregledno, tako da je podjetje vedno seznanjeno, kateri pregledi so bili izvedeni, kateri viri so bili uporabljeni, kakšni so bili rezultati in kako zanesljivi so ti bili.

⁸ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).

- 4.35. Če je zunanji ponudnik podjetje s sedežem v tretji državi, bi moralo podjetje zagotoviti, da razume pravna in operativna tveganja ter z njimi povezane zahteve glede varstva podatkov in da ta tveganja učinkovito blaži.
- 4.36. Podjetja morajo biti pripravljena, da pristojnemu organu dokažejo, da je uporaba posamezne inovativne rešitve ustrezna.
- 4.37. Priporočljivo je, da podjetja upoštevajo skupno mnenje evropskih nadzornih organov iz leta 2018 o uporabi inovativnih rešitev v postopku skrbnega preverjanja strank, ki vsebuje dodatne podrobnosti o teh vidikih.

Opredelitev narave in namena poslovnega odnosa

- 4.38. Ukrepi, ki jih podjetja sprejmejo za opredelitev narave in namena poslovnega odnosa, bi morali biti sorazmerni s tveganjem, povezanim z odnosom, in zadostni, da lahko podjetje opredeli, kdo je stranka in kdo so njeni dejanski lastniki. Podjetja bi morala sprejeti vsaj ukrepe za razumevanje:
- a) narave dejavnosti ali poslovanja stranke;
 - b) razloga, zakaj je stranka izbrala produkte in storitve podjetja;
 - c) vrednost in vire sredstev, ki se bodo pretakala prek računa;
 - d) kako bo stranka uporabljala produkte in storitve podjetja;
 - e) ali ima stranka druge poslovne odnose z drugimi deli podjetja ali njeno širšo skupino in v kolikšni meri to vpliva na njegovo poznavanje stranke, ter
 - f) kaj je „običajno“ vedenje za to stranko ali kategorijo strank.
- 4.39. Podjetja bi morala upoštevati dejavnike tveganja iz smernice od 2.4 do 2.6.

Poenostavljeno skrbno preverjanje strank

- 4.40. Podjetja lahko v okviru, ki ga dopušča nacionalna zakonodaja, uporabijo poenostavljene ukrepe skrbnega preverjanja strank v primerih, ko je tveganje PD/FT, povezano s poslovnim odnosom, ocenjeno kot nizko. Poenostavljeno skrbno preverjanje strank ne pomeni oprostitev uporabe morebitnih drugih ukrepov skrbnega preverjanja strank, vendar lahko podjetja prilagodijo količino, časovni raspored ali vrsto posameznih ali vseh ukrepov skrbnega preverjanja strank na način, ki je ustrezen glede na prepoznano nizko tveganje.
- 4.41. Poenostavljeni ukrepi skrbnega preverjanja strank, ki jih lahko podjetja izvajajo, med drugim vključujejo:

- a) prilagoditev časovnega razporeda skrbnega preverjanja strank, na primer če ima zahtevani produkt ali transakcija lastnosti, ki omejujejo njeno uporabo za PD/FT, na primer s:
 - i. preverjanjem identitete stranke ali dejanskega lastnika ob sklenitvi poslovnega odnosa, ali
 - ii. preverjanjem identitete stranke ali dejanskega lastnika, ko transakcije presežejo določeno mejno vrednost ali ko se izteče razumen rok. Podjetja morajo zagotoviti, da:
 - a. to ne povzroči dejanske oprostitev izvajanja skrbnega preverjanja strank, kar pomeni, da morajo podjetja zagotoviti, da bo identiteta stranke ali dejanskega lastnika nazadnje preverjena;
 - b. je določena ustrezno nizka mejna vrednost oziroma kratek rok (čeprav bi morala podjetja v zvezi s financiranjem terorizma upoštevati, da zgolj nizka mejna vrednost morda ne bo dovolj za zmanjšanje tveganja);
 - c. imajo vzpostavljene sisteme za odkrivanje, kdaj je dosežena mejna vrednost ali rok, in
 - d. ne pride do odloga pri skrbnem preverjanju strank ali zamude pri pridobivanju ustreznih informacij o stranki, če je treba v skladu z veljavno zakonodajo, na primer Uredbo (EU) 2015/847 ali določbami nacionalne zakonodaje, te informacije pridobiti že na samem začetku;
- b) prilagoditev količine informacij, pridobljenih za identifikacijo, preverjanje ali spremljanje, na primer s:
 - i. preverjanjem identitete na podlagi informacij, pridobljenih samo iz enega zanesljivega, verodostojnega in neodvisnega dokumenta ali javnega vira, ali
 - ii. predvidevanjem narave in namena poslovnega odnosa, ker je produkt, na primer pokojninski sistem podjetja ali darilna kartica nakupovalnega središča, namenjen samo za eno določeno vrsto rabe;
- c) prilagoditev kakovosti ali vira informacij, pridobljenih za identifikacijo, preverjanje ali spremljanje, na primer s:

- i. sprejemanjem informacij stranke namesto informacij neodvisnega vira med preverjanjem identitete dejanskega lastnika (to ni dopustno pri preverjanju identitete stranke), ali
 - ii. kadar je tveganje upoštevajoč vse vidike odnosa, zelo nizko, z zanašanjem, da vir sredstev izpolnjuje nekatere zahteve glede skrbnega preverjanja strank, na primer če gre pri sredstvih za plačila socialnih prejemkov ali če so se sredstva prenesla z računa, ki se vodi na ime stranke v podjetju iz EGP;
- d) prilagoditev pogostosti posodobitev skrbnega preverjanja strank in spremljanja poslovnega odnosa, na primer izvajanje le-teh samo v primeru sprožilnih dogodkov, ko želi stranka pridobiti nov produkt ali storitev, ali če je dosežena določena mejna vrednost transakcij; podjetja morajo zagotoviti, da to ne povzroči dejanske oprostitev posodabljanja informacij, pridobljenih iz skrbnega preverjanja strank;
- e) prilagoditev pogostosti in intenzitete spremljanja transakcij, na primer tako, da se spremljajo samo transakcije nad določeno mejno vrednostjo. Če se podjetja za to odločijo, morajo zagotoviti, da se določi razumna mejna vrednost in da imajo vzpostavljene sisteme za opredelitev povezanih transakcij, ki bi skupaj presegle to mejno vrednost.
- 4.42. V naslovu II so navedeni dodatni poenostavljeni ukrepi skrbnega preverjanja strank, ki imajo lahko poseben pomen za različne sektorje.
- 4.43. Informacije, ki jih podjetje pridobi pri izvajanju poenostavljenih ukrepov skrbnega preverjanja strank, morajo omogočiti, da se razumno prepriča v upravičenost svoje ocene, da je tveganje, povezano z odnosom, nizko. Podjetje se mora tudi v zadostni meri seznaniti z naravo poslovnega odnosa, da bi lahko ugotovilo morebitne neobičajne ali sumljive transakcije. Zaradi poenostavljenega skrbnega preverjanja strank podjetja niso izvzeta iz poročanja sumljivih transakcij finančno obveščevalni enoti (FIU).
- 4.44. Če obstajajo znaki, da tveganje morda ni nizko, na primer če obstajajo razlogi za sum, da je prišlo do poskusa PD/FT, ali če podjetje dvomi v verodostojnost pridobljenih informacij, se poenostavljeno skrbno preverjanje stranke ne sme uporabiti.⁹ Prav tako se ne sme uporabiti, če gre za primer visokega tveganja in če je določena obveznost izvajanja okrepljenega skrbnega preverjanja strank.

Okrepljeno skrbno preverjanje strank

- 4.45. Podjetja morajo v skladu s členi od 18 do 24 Direktive (EU) 2015/849 v situacijah z višjim tveganjem izvajati ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank, da bi tveganja ustrezno

⁹ Člen 11(e) in (f) ter člen 15(2) Direktive (EU) 2015/849.

upravljala in jih ublažila. Z ukrepi okrepljenega skrbnega preverjanja strank ni mogoče nadomestiti ukrepov običajnega skrbnega preverjanja strank, temveč je treba obe vrsti ukrepov uporabljati skupaj.

4.46. V Direktivi (EU) 2015/849 so navedeni določeni primeri, ki jih morajo podjetja vedno obravnavati kot primere z višjim tveganjem:

- a) če je stranka ali dejanski lastnik stranke PIO (členi od 20 do 24);
- b) če podjetje sklene korespondenčni odnos, ki vključuje izvrševanje plačil, z institucijo iz tretje države (člen 19);
- c) če podjetje vzdržuje poslovni odnos ali izvede transakcijo, ki vključuje tretje države z visokim tveganjem (člen 18(1)), in
- d) vse transakcije, ki so
 - i. kompleksne,
 - ii. nenavadno velike,
 - iii. izvedene v nenavadnem vzorcu ali
 - iv. brez očitnega gospodarskega ali zakonitega namena (člen 18(2)).

4.47. Direktiva (EU) 2015/849 določa posebne ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank, ki jih mora podjetje izvajati:

- a) če je stranka ali dejanski lastnik stranke PIO;
- b) kadar poslovni odnos ali transakcija vključuje tretjo državo z visokim tveganjem, ki jo je Komisija opredelila v skladu s členom 9(2) Direktive (EU) 2015/849;
- c) v zvezi s korespondenčnimi odnosi, ki vključujejo izvrševanje plačil z korespondenti iz tretjih držav, in
- d) v zvezi z vsemi transakcijami, ki so bodisi kompleksne, nenavadno velike, izvedene v nenavadnem vzorcu ali nimajo očitnega ekonomskega ali zakonitega namena.

Podjetja bi morala v teh primerih izvajati dodatne ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank, če je to ustrezno glede na prepoznano tveganje PD/FT.

Politično izpostavljene osebe

4.48. Podjetja bi morala pri uvajanju politik in postopkov, v skladu s pristopom, ki temelji na oceni tveganja, za identifikacijo PIO upoštevati seznam pomembnih javnih funkcij,

ki ga objavi Komisija v skladu s členom 20a(3) Direktive (EU) 2015/849, in zagotoviti, da so nosilci teh funkcij identificirani. Ta seznam se uporablja za pomembne funkcije v EU; ko se podjetja odločajo, kako bodo identificirala PIO iz tretjih držav, bi morala namesto tega uporabljati seznam funkcij iz člena 3(9) Direktive (EU) 2015/849 in ga prilagoditi za vsak primer posebej.

4.49. Podjetja, ki uporabljajo komercialne sezname PIO, bi morala zagotoviti, da so informacije na teh seznamih posodobljene, poleg tega bi se morala zavedati omejitev teh seznamov. Po potrebi bi morala sprejeti dodatne ukrepe, na primer v primerih, ko so rezultati preverjanja nejasni ali niso v skladu s pričakovanji podjetja.

4.50. Podjetja, ki so ugotovila, da je stranka ali dejanski lastnik PIO, morajo vedno:

- a) sprejeti ustrezne ukrepe, da bi ugotovila vir premoženja in vir sredstev, ki se bodo uporabila v poslovnem odnosu, da bi se lahko prepričala, da ne ravnajo s sredstvi, pridobljenimi s korupcijo ali drugim kaznivim dejanjem. Ukrepi, ki bi jih morala podjetja sprejeti, da bi ugotovila vir premoženja in vir sredstev PIO, so odvisni od stopnje visokega tveganja, povezanega s poslovnim odnosom. Če je tveganje, povezano z odnosom s PIO, izredno visoko, bi morala podjetja preveriti vir premoženja in vir sredstev na podlagi zanesljivih in neodvisnih podatkov, dokumentov ali informacij;
- b) pridobiti odobritev višjega vodstva za sklenitev ali nadaljevanje poslovnega odnosa s PIO. Kateri položaj je dovolj visok za to odobritev, bi bilo treba določiti na podlagi stopnje povečanega tveganja, povezanega s poslovnim odnosom, višje vodstvo, ki odobri poslovni odnos s PIO, pa bi moralo biti na dovolj visokem položaju in imeti ustrezne pristojnosti za nadzor, da lahko sprejema utemeljene odločitve o vprašanih, ki neposredno vplivajo na profil tveganosti podjetja;
- c) pri odločanju o odobritvi odnosa s PIO bi moralo višje vodstvo svojo odločitev utemeljiti na stopnji tveganja PD/FT, ki bi mu podjetje bilo izpostavljeno, če bi ta poslovni odnos sklenilo, in na tem, kako dobro je podjetje usposobljeno za učinkovito upravljanje tega tveganja;
- d) izvajati poglobljeno spremljanje transakcij in tveganja, povezanega s poslovnim odnosom. Podjetja bi morala prepoznati neobičajne transakcije in redno pregledovati informacije, ki jih imajo, da bi lahko pravočasno odkrila vse nove ali na novo razpoložljive informacije, ki bi lahko vplivale na oceno tveganja. Pogostost stalnega spremljanja poslovnih aktivnosti bi bilo treba določiti na podlagi višine tveganja, povezanega z odnosom.

4.51. Podjetja morajo v skladu s členom 20(b) Direktive (EU) 2015/849 izvajati vse te ukrepe v zvezi s PIO, njihovimi družinskimi člani in znanimi tesnimi sodelavci, obseg teh ukrepov pa bi morala prilagoditi z upoštevanjem tveganja.

- 4.52. Podjetja bi morala zagotoviti, da z ukrepi, ki jih sprejmejo za uskladitev z Direktivo (EU) 2015/849 in temi smernicami v zvezi s PIO, ne povzročijo tega, da se strankam, ki so PIO, neupravičeno zavrne dostop do finančnih storitev.

Tretje države z visokim tveganjem

- 4.53. V zvezi s poslovnim odnosom ali transakcijo, ki vključuje tretje države z visokim tveganjem, kot so opredeljene v členu 9(2) Direktive (EU) 2015/849, bi morala podjetja zagotoviti, da uporabljajo vsaj ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank iz člena 18a(1) in po potrebi ukrepe iz člena 18a(2) Direktive (EU) 2015/849.
- 4.54. Podjetja bi morala izvajati ukrepe iz smernice 4.53 in prilagoditi njihov obseg z upoštevanjem tveganja.
- 4.55. Poslovni odnos ali transakcija vedno vključuje tretjo državo z visokim tveganjem, če
- a) so bila sredstva ustvarjena v tretji državi z visokim tveganjem;
 - b) se sredstva prejmejo iz tretje države z visokim tveganjem;
 - c) so sredstva namenjena prejemnikom v tretji državi z visokim tveganjem;
 - d) podjetje posluje s fizično ali pravno osebo, ki prebiva ali ima sedež v tretji državi z visokim tveganjem, ali
 - e) podjetje posluje z upraviteljem sklada s sedežem v tretji državi z visokim tveganjem ali s skladom, ki ga ureja pravo tretje države z visokim tveganjem.
- 4.56. Podjetja bi morala pri izvajanju ukrepov skrbnega preverjanja strank ali med poslovnim odnosom zagotoviti, da uporabljajo tudi ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank iz člena 18a(1) in po potrebi ukrepe iz člena 18a(2) Direktive (EU) 2015/849, če podjetja ugotovijo, da
- a) transakcija poteka prek tretje države z visokim tveganjem, na primer ker ima v njej sedež ponudnik posredniških plačilnih storitev, ali
 - b) dejanski lastnik stranke prebiva v tretji državi z visokim tveganjem.
- 4.57. Ne glede na smernico 4.54 in 4.56 bi morala podjetja skrbno oceniti tveganje, povezano s poslovnimi odnosi in transakcijami, če je znano, da
- a) ima stranka tesne osebne ali poklicne povezave s tretjo državo z visokim tveganjem, ali
 - b) ima upravičeni lastnik oziroma lastniki tesne osebne ali poklicne povezave s tretjo državo z visokim tveganjem.

V teh primerih bi morala podjetja sprejeti odločitev, ki temelji na tveganju, o tem, ali bodo uporabljala ukrepe iz člena 18a Direktive (EU) 2015/849, ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank ali običajne ukrepe skrbnega preverjanja strank.

Korespondenčni odnosi

- 4.58. Da bi podjetja ravnala v skladu s členom 19 Direktive (EU) 2015/849, morajo izvajati določene ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank, če so sklenila čezmejni korespondenčni odnos z respondentom, ki ima sedež v tretji državi. Podjetja morajo izvajati vse te ukrepe in prilagoditi njihov obseg z upoštevanjem tveganja.
- 4.59. Podjetja bi se morala v zvezi s korespondenčnimi odnosi v bančništvu upoštevati smernice o okrepljenem skrbnem preverjanju strank iz naslova II; te smernice so lahko koristne tudi za podjetja v drugih korespondenčnih odnosih.

Neobičajne transakcije

- 4.60. Podjetja bi morala vzpostaviti ustrezne politike in postopke za odkrivanje nenavadnih transakcij ali vzorcev transakcij. Če podjetje odkrije take transakcije, mora izvajati ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank. Transakcije so lahko neobičajne, ker:
- a) so večje, kot jih podjetje običajno pričakuje na podlagi svojega poznavanja stranke, poslovnega odnosa ali kategorije, v katero sodi stranka;
 - b) imajo nenavaden ali nepričakovan vzorec v primerjavi z običajno dejavnostjo stranke ali vzorcem transakcij, povezanih s podobnimi strankami, produkti ali storitvami, ali
 - c) so zelo kompleksne v primerjavi z drugimi podobnimi transakcijami, povezanimi s podobnimi vrstami strank, produktov ali storitev, in podjetje ni seznanjeno z gospodarsko utemeljitvijo ali zakonitim namenom ali pa dvomi v verodostojnost informacij, ki so mu bile predložene.
- 4.61. Ukrepi okrepljenega skrbnega preverjanja strank, ki bi podjetju omogočili opredelitev, ali te transakcije vzbujajo sum, morajo vključevati vsaj:
- a) sprejemanje utemeljenih in ustreznih ukrepov za razumevanje ozadja in namena teh transakcij, na primer z opredelitvijo vira in prejemnikov sredstev ali s pridobitvijo več informacij o poslovanju stranke, da bi se ugotovilo, ali obstaja verjetnost, da bo stranka izvedla take transakcije; in
 - b) pogostejše in natančnejše spremljanje poslovnih aktivnosti in naknadnih transakcij. Podjetje se lahko odloči za spremljanje posameznih transakcij, če je to ustrezno glede na prepoznano tveganje.

Drugi primeri z visokim tveganjem

- 4.62. V vseh drugih primerih z visokim tveganjem bi morala podjetja sprejeti utemeljeno odločitev, kateri ukrepi okrepljenega skrbnega preverjanja strank so ustrezni za posamezne primere z visokim tveganjem. Ustrezna vrsta okrepljenega skrbnega preverjanja strank, vključno z obsegom dodatnih zahtevanih informacij ter izvajanjem poglobljenega spremljanja, je odvisna od razlogov za razvrstitev občasne transakcije ali poslovnega odnosa v kategorijo visokega tveganja.
- 4.63. Podjetjem ni treba izvajati vseh spodaj navedenih ukrepov okrepljenega skrbnega preverjanja strank v vseh primerih. V nekaterih primerih z visokim tveganjem se je na primer morda ustrezno osredotočiti na poglobljeno spremljanje med trajanjem poslovnega odnosa.
- 4.64. Ukrepi okrepljenega skrbnega preverjanja strank, ki bi jih podjetje moralo izvajati, lahko vključujejo:
- a) povečanje količine informacij, pridobljenih za namene skrbnega preverjanja strank, in sicer:
 - i. informacij o identiteti stranke ali dejanskega lastnika ali o lastništvu in nadzorni strukturi stranke, da se podjetje lahko prepriča, da dobro razume tveganje, povezano z odnosom. To lahko vključuje pridobivanje in oceno informacij o ugledu stranke ali dejanskega lastnika ter oceno vseh negativnih navedb v zvezi s stranko ali dejanskim lastnikom. Primeri vključujejo:
 - a. informacije o družinskih članih in tesnih poslovnih partnerjih;
 - b. informacije o preteklih in sedanjih poslovnih dejavnostih stranke ali dejanskega lastnika ter
 - c. iskanje negativnih medijskih informacij;
 - ii. informacij o predvideni naravi poslovnega odnosa, da se potrdi, da sta narava in namen poslovnega odnosa legitimna in da se podjetju pomaga pridobiti popolnejši profil tveganosti stranke. To lahko vključuje pridobivanje informacij o:
 - a. številu, velikosti in pogostosti transakcij, ki bodo verjetno izvedene prek računa, da bi podjetje lahko zaznalo odstopanja, ki bi lahko vzbudila sum (v nekaterih primerih je ustrezno zahtevati dokazila);
 - b. tem, zakaj stranka išče določen produkt ali storitev, zlasti kadar ni jasno, zakaj stranki ni mogoče bolje ustreči na drugačen način ali v drugi jurisdikciji;

- c. prejemnikovih sredstev;
 - d. naravi poslovanja stranke ali dejanskega lastnika, da bi podjetje lahko bolje razumelo naravo poslovnega odnosa;
- b) povečanje kakovosti informacij, pridobljenih v okviru skrbnega preverjanja strank, da bi se potrdila identiteta stranke ali dejanskega lastnika, tako da se:
- i. zahteva, da se prvo plačilo izvede prek računa na ime stranke pri banki, za katero veljajo standardi skrbnega preverjanja strank, ki niso manj strogi od standardov, določenih v poglavju II Direktive (EU) 2015/849, ali
 - ii. ugotovi, da premoženje in sredstva stranke, ki se uporabljajo v poslovnem odnosu, niso pridobljena s kaznivim dejanjem, ter da sta vir premoženja in vir sredstev skladna s tem, kar podjetje ve o stranki in naravi poslovnega odnosa. V nekaterih primerih, kadar je tveganje, povezano z odnosom, še zlasti visoko, je preverjanje vira premoženja in vira sredstev lahko edino ustrezno orodje za blažitev tveganja. Vir sredstev ali premoženja se lahko med drugim preveri tudi s preverjanjem številke DDV in napovedi za odmero davka od dohodka, izvodi revidiranih računovodskih izkazov, pisnih obračunov plače, javnih listin ali poročil neodvisnih medijev. Podjetja bi morala upoštevati dejstvo, da lahko sredstva iz zakonite poslovne dejavnosti še vedno pomenijo pranje denarja ali financiranje terorizma, kot je opredeljeno v odstavkih od 3 do 5 člena 1 Direktive (EU) 2015/849;
- c) povečanje pogostosti pregledov, da se podjetje lahko prepriča, da še vedno zmore upravljati tveganje, povezano s posameznim poslovnim odnosom, ali da lahko ugotovi, da odnos presega tveganja, sprejemljiva za podjetje, in da se s tem opredelijo transakcije, ki jih je treba dodatno pregledati, med drugim s:
- i. povečanjem pogostosti pregledov poslovnih aktivnosti, da bi se ugotovilo, ali se je profil tveganosti stranke spremenil in ali je tveganje še vedno mogoče upravljati;
 - ii. pridobitvijo odobritve višjega vodstva za začetek ali nadaljevanje poslovnega odnosa, da bi se zagotovilo, da se višje vodstvo zaveda tveganja, ki mu je izpostavljeno njegovo podjetje, in da lahko sprejme utemeljeno odločitev o tem, v kolikšnem obsegu je sposobno obvladovati ta tveganja;
 - iii. bolj pogostim pregledovanjem poslovnega odnosa za zagotavljanje, da so opredeljene, ocenjene in po potrebi obravnavane vse spremembe v profilu tveganosti stranke; ali

- iv. izvajanjem pogostejšega ali poglobljenega spremljanja za zaznavo neobičajnih ali nepričakovanih transakcij, ki bi lahko vzbudile sum PD/FT. To lahko vključuje opredelitev prejemnikov sredstev ali ugotavljanje razloga za nekatere transakcije.

4.65. V naslovu II so navedeni dodatni ukrepi okrepljenega skrbnega preverjanja strank, relevantni za posamezne sektorje.

Drugi vidiki

- 4.66. Podjetja ne bi smela skleniti poslovnega odnosa, če ne morejo izpolniti zahtev glede skrbnega preverjanja strank, če niso prepričana, ali sta namen in narava poslovnega odnosa legitimna, ali če niso prepričana, da lahko učinkovito upravljajo tveganje, da bi se ti odnosi lahko uporabili za namene PD/FT. Če je tak poslovni odnos že sklenjen, bi ga podjetja morala prekiniti ali opustiti transakcije, dokler ga ne bo mogoče prekiniti, in sicer v skladu z navodili organov pregona, kadar je to ustrezno.
- 4.67. Če imajo podjetja utemeljene razloge za sum, da je prišlo do poskusa PD/FT, morajo o tem poročati svoji enoti FIU.
- 4.68. Podjetja bi morala upoštevati, da jim zaradi same uporabe pristopa, ki temelji na tveganju, ni treba zavrniti ali prekiniti poslovnih odnosov s celotnimi kategorijami strank, ki jih povezujejo z višjim tveganjem PD/FT, saj je tveganje, povezano s posameznimi poslovnimi odnosi, različno tudi znotraj ene kategorije.

Spremljanje poslovnih aktivnosti

- 4.69. Podjetja bi morala v skladu s členom 13 Direktive (EU) 2015/849 spremljati poslovne aktivnosti svojih strank.
- 4.70. To bi moralo vključevati:
- a. spremljanje transakcij za zagotavljanje, da so skladne s profilom tveganja stranke, njenim finančnim položajem in širšim znanjem podjetja o stranki, da bi lahko odkrila neobičajne ali sumljive transakcije, ter
 - b. posodabljanje dokumentov, podatkov ali informacij z namenom razumevanja, ali se je tveganje, povezano s poslovnim odnosom, spremenilo, ali so informacije, ki so podlaga za stalno spremljanje, točne.
- 4.71. Podjetja bi morala določiti pogostost in intenzivnost spremljanja z upoštevanjem tveganja, pri čemer bi morala upoštevati naravo, obseg in kompleksnost svojega poslovanja ter stopnjo tveganja, ki so mu izpostavljena.

Spremljanje transakcij

- 4.72. Podjetja bi morala zagotoviti, da je njihov pristop k spremljanju transakcij učinkovit in ustrezen.
- 4.73. Učinkovit sistem za spremljanje transakcij, ki temelji na najnovejših informacijah o strankah, bi moral podjetju omogočiti zanesljivo prepoznavanje neobičajnih in sumljivih transakcij ter vzorcev transakcij. Podjetja bi morala zagotoviti, da imajo vzpostavljene postopke za pregled transakcij, označene kot nenavadne ali sumljive, brez nepotrebne odlašanja.
- 4.74. Kaj je primerno, je odvisno od narave, obsega in kompleksnosti poslovanja podjetja ter tveganja, ki mu je podjetje izpostavljeno. Podjetja bi morala prilagoditi intenzivnost in pogostost spremljanja v skladu s pristopom, ki temelji na tveganju. Vsekakor bi morala opredeliti:
- a) katere transakcije bodo spremljala v realnem času, katere pa naknadno. V tem okviru bi morala opredeliti:
 - i. kateri dejavniki tveganja ali kombinacija dejavnikov visokega tveganja bodo vedno sprožili spremljanje v realnem času, ter
 - ii. katere transakcije, povezane z višjim tveganjem PD/FT, se spremljajo v realnem času, zlasti tiste, pri katerih je tveganje, povezano s poslovnim odnosom, že povečano;
 - b) ali bodo transakcije spremljala ročno ali z avtomatiziranim sistemom za spremljanje transakcij. Podjetja, ki obdelujejo veliko število transakcij, bi morala razmisliti o vzpostavitvi avtomatiziranega sistema za spremljanje transakcij, ter
 - c) pogostost spremljanja transakcij ob upoštevanju zahtev iz teh smernic.
- 4.75. Poleg spremljanja posameznih transakcij v realnem času in naknadnega spremljanja ter ne glede na raven uporabljene avtomatizacije bi morala podjetja redno izvajati naknadne preglede vzorca vseh obdelanih transakcij, da bi opredelila trende, ki bi jih lahko upoštevala pri ocenah tveganja, ter po potrebi naknadno izboljšala zanesljivost in ustreznost sistema za spremljanje transakcij. Podjetja bi morala informacije, pridobljene v skladu s smernico 1.29 in 1.30, uporabiti tudi za preverjanje in izboljšanje sistema za spremljanje transakcij.

Preverjanje in posodabljanje informacij, pridobljenih pri skrbnem preverjanju strank

- 4.76. Podjetja morajo redno posodabljati informacije, pridobljene pri skrbnem preverjanju strank.¹⁰
- 4.77. Podjetja bi morala pri uvajanju politik in postopkov za posodabljanje informacij, pridobljenih pri skrbnem preverjanju strank, posebno pozornost nameniti preverjanju in posodabljanju informacij o stranki, ki jim bodo pomagale razumeti, ali se je tveganje, povezano s poslovnim

¹⁰ Člen 14(5) direktive o preprečevanju pranja denarja.

odnosom, spremenilo. Med informacijami, ki bi jih podjetja morala zbirati, so na primer informacije o očitni spremembi vira sredstev stranke in njene lastniške strukture ali ravnanju, ki je stalno neskladno z ravnanjem ali profilom transakcij, ki ga je podjetje pričakovalo.

- 4.78. Sprememba okoliščin stranke bo verjetno sprožila zahtevo po izvajanju ukrepov skrbnega preverjanja strank v zvezi s to stranko. V teh primerih podjetjem morda ne bo treba ponovno izvajati vseh ukrepov skrbnega preverjanja strank, temveč bi morala opredeliti, katere tovrstne ukrepe je treba izvajati in v katerem obsegu. V primerih z nižjim tveganjem lahko na primer podjetja uporabijo informacije, pridobljene med poslovnim odnosom, za posodobitev informacij, pridobljenih pri skrbnem preverjanju strank, in jih hranijo o zadevni stranki.

Smernica 5: Vodenje evidenc

- 5.1. Za namene členov 8 in 40 Direktive (EU) 2015/849 morajo podjetja voditi evidenco, ki vključuje vsaj
- informacije o skrbnem preverjanju strank,
 - njihove ocene tveganja in
 - transakcije.
- 5.2. Podjetja bi morala zagotoviti, da so te evidence zadostne in da je z njimi pristojnemu organu mogoče dokazati, da so sprejeti ukrepi ustrezni glede na tveganje PD/FT.

Smernica 6: Usposabljanje

- 6.1. Podjetja morajo zaposlene seznaniti z določbami, ki so jih sprejela za izpolnjevanje svojih obveznosti PPDFT.¹¹
- 6.2. V okviru tega in v skladu z navodili iz naslova I bi morala podjetja sprejeti ukrepe za zagotovitev, da zaposleni razumejo:
- oceno tveganja poslovanja podjetja in kako vpliva na njihovo vsakodnevno delo;
 - politike in postopke podjetja na področju PPDFT ter kako jih je treba uporabljati, in
 - kako prepoznati sumljive ali neobičajne transakcije in dejavnosti ter kako v takih primerih ravnati.
- 6.3. Podjetja bi morala zagotoviti, da za usposabljanje za PPDFT velja naslednje:
- ustreza podjetju in njegovemu načinu poslovanja;

¹¹ Člen 46(1) Direktive (EU) 2015/849.

- b) je prilagojeno zaposlenim in njihovim specifičnim nalogam;
- c) se redno posodablja in
- d) je učinkovito.

Smernica 7: Pregled učinkovitosti

- 7.1. Podjetja bi morala redno ocenjevati učinkovitost svojega pristopa k PPFT ter določiti pogostost in intenzivnost takih ocen z upoštevanjem tveganja, pri čemer bi morala upoštevati naravo in obseg svojega poslovanja ter stopnjo tveganja PD/FT, ki so mu izpostavljena.
- 7.2. Podjetja bi morala preučiti, ali bi bil morda upravičen ali potreben neodvisen pregled njihovega pristopa.¹²

¹² Člen 8(4)(d) Direktive (EU) 2015/849.

Naslov II: Smernice za posamezne sektorje

Smernice za posamezne sektorje iz naslova II dopolnjujejo splošne smernice iz naslova I teh smernic. Upoštevati jih je treba v povezavi z naslovom I.

Dejavniki tveganja, opisani v posameznih sektorskih smernicah naslova II, niso izčrpni. Podjetja bi morala celovito obravnavati tveganje, povezano s primerom, in upoštevati, da osamljeni dejavniki tveganja niso nujno tisti, zaradi katerih se poslovni odnos ali občasna transakcija uvrsti v višjo ali nižjo kategorijo tveganja.

Vsaka sektorska smernica v naslovu II določa tudi primere ukrepov skrbnega preverjanja strank, ki bi jih podjetja morala izvajati z upoštevanjem tveganja v primerih z visokim in, kolikor to dopušča nacionalna zakonodaja, z nizkim tveganjem. Ti primeri niso izčrpni, zato bi morala podjetja izbrati najprimernejše ukrepe skrbnega preverjanja strank v skladu s stopnjo in vrsto tveganja PD/FT, ki so ga prepoznala.

Smernica 8: Sektorske smernice za korespondenčne odnose

- 8.1. Smernica 8 vsebuje priporočila o korespondenčnem bančništvu opredeljene v členu 3(8)(a) Direktive (EU) 2015/849. Podjetja, ki ponujajo druge korespondenčne odnose, opredeljene v členu 3(8)(b) Direktive (EU) 2015/849, te smernice uporabljajo, kakor je to primerno.
- 8.2. Podjetja bi morala upoštevati, da v korespondenčnih odnosih v bančništvu korespondent zagotavlja bančne storitve respondentu bodisi v okviru odnosa med principaloma ali v imenu strank respondenta. Korespondent običajno nima sklenjenega poslovnega odnosa s strankami respondenta in zato ne pozna njihove identitete ali narave ali namena zadevne transakcije, razen če so te informacije vključene v plačilnem navodilu.
- 8.3. Podjetja bi morala upoštevati naslednje dejavnike tveganja in ukrepe poleg tistih, ki so določeni v naslovu I teh smernic.

Dejavniki tveganja

Dejavniki tveganja v zvezi s produkti, storitvami in transakcijami

- 8.4. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:
 - a) račun lahko uporabljajo druge respondenčne banke, ki so v neposrednem odnosu z respondentom, ne pa tudi s korespondentom (angl. 'nesting', ali downstream clearing), kar pomeni, da korespondent posredno zagotavlja storitve drugim bankam, ki niso respondenti;
 - b) račun lahko uporabljajo drugi subjekti iz skupine respondenta, ki sami niso predmet skrbnega preverjanja s strani korespondenta;
 - c) storitev vključuje odprtje prehodnega računa, kar strankam respondenta omogoča, da izvajajo transakcije neposredno na računu respondenta.
- 8.5. K zmanjšanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:
 - a) odnos je omejen na zmogljivost izmenjave SWIFT RMA ključa (SWIFT Risk Management Application), katere namen je upravljati komunikacije med finančnimi institucijami. V odnosu SWIFT RMA respondent ali nasprotna stranka nima plačilnega računa pri korespondentu;
 - b) banke delujejo v okviru odnosa principal-principal in ne obdelujejo transakcij v imenu njihovih osnovnih strank, na primer pri menjalniških storitvah med dvema bankama, če se poslovna transakcija opravi med principaloma dveh bank in če poravnavna transakcije ne vključuje plačila tretji osebi. V teh primerih gre za transakcijo za lasten račun respondenčne banke;

- c) transakcija se nanaša na prodajo, nakup ali zastavo vrednostnih papirjev na reguliranih trgih, na primer če delujejo kot skrbnik z neposrednim dostopom do sistema poravnave vrednostnih papirjev EU ali države zunaj EU oziroma če uporabljajo takega skrbnika, običajno prek lokalnega udeleženca.

Dejavniki tveganja v zvezi s strankami

8.6. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) politike respondenta glede PPDFT ter sistemi in kontrole, ki jih je respondent vzpostavil zato, da bi jih izvajal, ne dosegajo standardov, ki se zahtevajo z Direktivo (EU) 2015/849;
- b) respondent ni predmet ustreznega nadzora v zvezi s PPDFT;
- c) respondent, njegova matična družba ali podjetje, ki spada v isto skupino kot respondent, je bil pred kratkim predmet regulativnih izvršilnih ukrepov zaradi neustreznih politik in postopkov v zvezi s PPDFT in/ali kršenja obveznosti glede PPDFT;
- d) respondent veliko posluje s sektorji, ki so povezani z višjimi stopnjami tveganja PD/FT, na primer izvaja številna denarna nakazila ali obsežno poslovanje v imenu nekaterih subjektov, ki izvajajo denarna nakazila, ali menjalnic, in sicer z nerezidentali v valuti, ki ni valuta države, v kateri ima sedež;
- e) v strukturi upravljanja ali lastništva respondenta so vključene PIO, zlasti če lahko taka oseba bistveno vpliva na respondenta, če so ugled, integriteta ali ustreznost take osebe kot člana upravnega odbora ali nosilca ključne funkcije razlog za zaskrbljenost ali če taka oseba prihaja iz jurisdikcije, ki je povezana z višjim tveganjem PD/FT. Podjetja bi morala posebno pozornost nameniti tistim jurisdikcijam, v katerih je zaznana sistemska ali razširjena korupcija;
- f) zgodovina poslovnega odnosa z respondentom je razlog za zaskrbljenost, na primer ker znesek transakcij ni skladen s pričakovanji korespondenta, ki izhajajo iz njegovega poznavanja narave in obsega respondenta;
- g) respondent ne predloži podatkov, ki jih je zahteval korespondent za namene skrbnega preverjanja strank in okrepljenega skrbnega preverjanja strank, ter podatkov o plačniku ali prejemniku plačila, ki se zahtevajo v skladu z Uredbo (EU) 2015/847. V ta namen bi moral korespondent upoštevati

kvantitativna in kvalitativna merila, določena v skupnih smernicah JC/GL/2017/16¹³.

8.7. K zmanjšanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki. Korespondent je prepričan, da:

- a) kontrole respondenta na področju PPDFT niso manj stroge od tistih, ki se zahtevajo z Direktivo (EU) 2015/849;
- b) respondent sodi v isto skupino kot korespondent, nima sedeža v jurisdikciji, povezani z višjim tveganjem PD/FT, in učinkovito izpolnjuje standarde skupine v zvezi s PPD, ki niso manj strogi od tistih, ki se zahtevajo z Direktivo (EU) 2015/849.

Dejavniki tveganja, povezani z državami, ali geografski dejavniki tveganja

8.8. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) respondent ima sedež v jurisdikciji, ki je povezana z višjim tveganjem PD/FT. Podjetja bi morala nameniti posebno pozornost jurisdikcijam:
 - i. ki so opredeljene kot tretje države z visokim tveganjem v skladu s členom 9(2) Direktive (EU) 2015/849;
 - ii. z visoko stopnjo korupcije in/ali drugih predhodnih kaznivih dejanj v zvezi s pranjem denarja;
 - iii. brez ustreznih zmogljivosti v pravnem in pravosodnem sistemu za učinkovit pregon teh kaznivih dejanj ali
 - iv. z visoko stopnjo financiranja terorizma ali terorističnih dejavnosti ali
 - v. brez učinkovitega nadzora na področju PPDFT;
- b) respondent veliko posluje s strankami, ki imajo sedež v jurisdikciji, ki je povezana z višjim tveganjem PD/FT;
- c) matična družba respondenta ima sedež ali je registrirana v jurisdikciji, ki je povezana z višjim tveganjem PD/FT.

8.9. K zmanjšanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) respondent ima sedež v državi članici EGP;

¹³ Skupne smernice v skladu s členom 25 Uredbe (EU) 2015/847 o ukrepih, ki bi jih morali sprejeti ponudniki plačilnih storitev za odkrivanje manjkajočih ali nepopolnih informacij o plačniku ali prejemniku plačila, ter o postopkih, ki bi jih morali vzpostaviti za upravljanje prenosa sredstev, za katerega ni zahtevanih informacij, objavljene 22. septembra 2017.

- b) respondent ima sedež v tretji državi, v kateri zahteve glede PPDFT niso manj stroge od tistih, ki se zahtevajo z Direktivo (EU) 2015/849, in ki te zahteve tudi dejansko izpolnjuje (vendar morajo korespondenti upoštevati, da zaradi tega niso oproščeni izvajanja ukrepov okrepljenega skrbnega preverjanja strank, določenih v členu 19 Direktive (EU) 2015/849).

Ukrepi

8.10. Vsi korespondenti bi morali v zvezi z respondentom, ki je njihova stranka, izvajati ukrepe skrbnega preverjanja strank iz člena 13 Direktive (EU) 2015/849, in sicer z upoštevanjem tveganja. To pomeni, da bi morali korespondenti:

- a) identificirati respondenta in njegovega dejanskega lastnika ter preveriti njuno identiteto. V tem okviru bi morali pridobiti dovolj informacij o poslovanju in ugledu respondenta, da bi se prepričali, da tveganje pranja denarja, povezano z respondentom, ni povečano. Korespondenti bi morali zlasti:
 - i. pridobiti informacije o strukturi upravljanja respondenta in s ciljem preprečevanja finančnega kriminala preučiti pomen morebitnih povezav strukture upravljanja ali lastništva respondenta s PIO ali drugimi posamezniki, ki pomenijo visoko tveganje, in
 - ii. razmisliti o primernosti pridobivanja informacij o glavni dejavnosti respondenta, vrsti strank, ki jih privablja, ter kakovosti njegovih sistemov in kontrol na področju PPD (vključno z javno dostopnimi informacijami o nedavnih regulativnih ali kazenskih sankcijah zaradi nezadostnega PPD), pri čemer je treba upoštevati tveganje. Če je respondent podružnica, hčerinska družba ali povezano podjetje, bi morali korespondenti upoštevati tudi status, ugled in kontrole na področju PPD matične družbe;
- b) opredeliti in dokumentirati naravo in namen zagotovljene storitve ter odgovornosti posameznih institucij. To lahko vključuje pisno opredelitev obsega odnosa, produktov in storitev, ki se bodo zagotavljali, in načinov uporabe korespondenčne bančne storitve ter tega, kdo jo lahko uporablja (npr. če jo lahko uporabljajo druge banke v okviru svojega odnosa z respondentom);
- c) spremljati poslovni odnos, vključno s transakcijami, da bi opredelili spremembe v profilu tveganosti respondenta in odkrili nenavadno ali sumljivo ravnanje, vključno z dejavnostmi, ki niso skladne z namenom zagotovljenih storitev ali ki so v nasprotju z zavezami, sklenjenimi med korespondentom in respondentom. Če korespondenčna banka strankam respondenta omogoča neposreden dostop do računov (npr. prehodnih računov ali ugnezdenih računov (angl. *nested accounts*), bi morala izvajati poglobljeno spremljanje poslovnega odnosa. Zaradi same narave korespondenčnega bančništva se zahteva spremljanje po izvedbi;

d) zagotoviti, da so informacije o skrbnem preverjanju strank, ki jih imajo, posodobljene.

- 8.11. Korespondenti se morajo v skladu s členom 24 Direktive (EU) 2015/849 tudi prepričati, da respondent ne omogoča, da njegove račune uporabljajo navidezne banke. Za ta namen lahko respondentu pozovejo, naj potrdi, da ne posluje z navideznimi bankami, preučijo ustrezne dele politik in postopkov respondenta ali upoštevajo javno dostopne informacije, kot so pravne določbe, s katerimi je prepovedano izvajanje storitev za navidezne banke.
- 8.12. V skladu z Direktivo (EU) 2015/849 korespondentom ni treba izvajati ukrepov skrbnega preverjanja strank v zvezi s posameznimi strankami respondenta.
- 8.13. Korespondenti bi morali upoštevati, da vprašalniki za skrbno preverjanje strank, ki jih zagotovijo mednarodne organizacije, običajno niso posebej zasnovani, da bi korespondentom olajšali izpolnjevanje njihovih obveznosti iz Direktive (EU) 2015/849. Ko se korespondenti odločajo, ali naj te vprašalnike uporabljajo, bi morali oceniti, ali bodo vprašalniki dovolj, da bodo izpolnili obveznosti iz Direktive (EU) 2015/849, ter po potrebi sprejeti dodatne ukrepe.

Respondenti s sedežem v državah zunaj EGP

- 8.14. Da bi korespondenti izpolnili svojo obveznost iz člena 19 Direktive (EU) 2015/849, kadar korespondenčni odnos vključuje izvrševanje plačil z respondenčno institucijo iz tretje države, bi morali poleg ukrepov skrbnega preverjanja strank iz člena 13 Direktive (EU) 2015/849 izvajati tudi posebne ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank, vendar lahko te ukrepe prilagodijo z upoštevanjem tveganja. V vseh drugih primerih bi morala podjetja uporabljati vsaj smernico od 8.10 do 8.13.
- 8.15. Korespondenti morajo v zvezi z respondenti, ki imajo sedež v državi zunaj EGP, izvajati vsakega od teh ukrepov okrepljenega skrbnega preverjanja strank, vendar lahko njihov obseg prilagodijo z upoštevanjem tveganja. Na primer, če je korespondent na podlagi ustrezne raziskave prepričan, da ima respondent sedež v tretji državi, ki ima učinkovito ureditev glede PPDFT, v okviru katere se učinkovito nadzira izpolnjevanje teh zahtev, in če ni razlogov za sum, da so politike in postopki respondenta v zvezi s PPDFT neustrezni ali da so bili nedavno ocenjeni za neustrezne, morda ni treba opraviti podrobne ocene kontrol respondenta.
- 8.16. Korespondenti bi morali vedno ustrezno dokumentirati svoje ukrepe skrbnega preverjanja strank in ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank ter postopke odločanja.
- 8.17. Podjetjem bi morali ukrepi, ki jih sprejmejo za uskladitev s členom 19 Direktive (EU) 2015/849, omogočiti, da:
 - a) zberejo dovolj informacij o respondenčni instituciji in se tako v celoti seznanijo z naravo poslovanja respondenta, da ugotovijo, v kolikšnem obsegu je

korespondent zaradi tega poslovanja izpostavljen višjemu tveganju pranja denarja. To bi moralo vključevati sprejetje ukrepov za razumevanje in oceno tveganja narave kroga respondentovih strank, po potrebi tako, da podjetja respondentov vprašajo o njegovih strankah, in vrste dejavnosti, ki jih bo respondent izvedel prek korespondenčnega računa;

- b) na podlagi javno dostopnih informacij opredelijo ugled institucije in kakovost nadzora. To pomeni, da bi moral korespondent oceniti, v kolikšnem obsegu se lahko zadovolji s tem, da se izvaja ustrezen nadzor respondentov glede izpolnjevanja obveznosti na področju PPD. Pri tem si lahko korespondent pomaga s številnimi javno dostopnimi viri, na primer oceno projektne skupine za finančno ukrepanje (FATF) ali akcijskim načrtom za finančne storitve (FSAP), ki vsebujejo oddelek o učinkovitem nadzoru;
- c) ocenijo kontrole na področju PPDFT v respondenčni instituciji. To pomeni, da bi moral korespondent izvesti kvalitativno oceno respondentovega okvira kontrol na področju PPDFT, ne pa le pridobiti izvoda respondentovih politik in postopkov na področju PPD. To oceno bi bilo treba ustrezno dokumentirati. Kadar je tveganje še posebej visoko in zlasti kadar je obseg korespondenčnih bančnih transakcij velik, bi moral korespondent v skladu s pristopom, ki temelji na tveganju, preučiti možnost neposrednega nadzora in/ali preskušanja vzorcev, da bi se prepričal, da se respondentove politike in postopki na področju PPD izvajajo učinkovito;
- d) pridobijo odobritev višjega vodstva, kot je opredeljeno v členu 3(12) Direktive (EU) 2015/849, preden sklenejo nove korespondenčne odnose in kadar se pojavijo nova pomembna tveganja, na primer zato, ker je država, v kateri ima respondent sedež, v skladu z določbami člena 9 Direktive (EU) 2015/849 opredeljena kot država z visokim tveganjem. Višji vodstveni delavec, ki izdaja odobritve, ne sme biti oseba, ki podpira odnos, čim višje pa je tveganje, povezano z odnosom, toliko višji bi moral biti tudi položaj vodstvenega delavca, ki izdaja odobritve. Korespondenti bi morali višje vodstvo redno obveščati o korespondenčnih bančnih odnosih z visokim tveganjem ter o ukrepih, ki jih sprejemajo za učinkovito upravljanje tega tveganja;
- e) dokumentirajo odgovornosti vsake institucije. Če v standardnem sporazumu to še ni določeno, bi morali korespondenti skleniti pisni sporazum, ki vključuje vsaj naslednje:
 - i. produkte in storitve, ki se zagotavljajo respondentu,
 - ii. kako se lahko uporablja korespondenčna bančna storitev in kdo jo lahko uporablja (npr. če jo lahko uporabljajo druge banke na podlagi svojega

odnosa z respondentom), katere so respondentove odgovornosti glede PPDFT;

- iii. kako bo korespondent spremljal odnos, da preveri, ali respondent izpolnjuje svoje obveznosti iz tega sporazuma (npr. z naknadnim spremljanjem transakcij);
 - iv. informacije, ki bi jih moral na zahtevo korespondenta predložiti respondent (zlasti za spremljanje korespondenčnega odnosa), in razumen rok za njihovo predložitev (ob upoštevanju kompleksnosti plačilne verige ali korespondenčne verige);
- f) se ob upoštevanju prehodnih in ugnezenih računov prepričajo, da je respondenčna kreditna ali finančna institucija preverila identiteto stranke in da v zvezi z njo izvaja skrbno spremljanje, če ima ta stranka neposreden dostop do računov korespondenta, in da lahko korespondenčni instituciji na zahtevo zagotovi ustrezne podatke o skrbnem preverjanju strank. Korespondenti bi morali od respondenta pridobiti potrdilo, da se lahko na zahtevo zagotovijo ustrezni podatki.

Respondenti s sedežem v državah članicah EGP

- 8.18. Če ima respondent sedež v državi članici EGP, se člen 19 Direktive (EU) 2015/849 ne uporablja. Vendar mora korespondent v skladu s členom 13 Direktive (EU) 2015/849 kljub temu izvajati ukrepe skrbnega preverjanja strank z upoštevanjem tveganja.
- 8.19. Če se tveganje, povezano z respondentom, ki ima sedež v državi članici EGP, poveča, morajo korespondenti v skladu s členom 18 Direktive (EU) 2015/849 izvajati ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank. V tem primeru bi morali razmisliti o izvajanju vsaj nekaterih ukrepov okrepljenega skrbnega preverjanja strank, opisanih v členu 19 Direktive (EU) 2015/849, zlasti v členu 19(a) in (b).

Respondenti s sedežem v tretjih državah z visokim tveganjem in korespondenčni odnosi, ki vključujejo tretje države z visokim tveganjem

- 8.20. Korespondenti bi morali opredeliti, kateri njihovi odnosi vključujejo tretje države z visokim tveganjem, opredeljene v skladu s členom 9(2) Direktive (EU) 2015/849.
- 8.21. Korespondenti bi poleg tega morali v okviru svojih običajnih ukrepov skrbnega preverjanja strank opredeliti tudi verjetnost, da bo respondent začel izvajati transakcije, ki vključujejo tretje države z visokim tveganjem, med drugim kadar ima znaten delež respondentovih lastnih strank pomembne poklicne ali osebne povezave s tretjimi državami z visokim tveganjem.

- 8.22. Da bi podjetja izpolnila obveznosti iz člena 18a, bi morala zagotoviti, da uporabljajo tudi člena 13 in 19 Direktive (EU) 2015/849.
- 8.23. Razen če je korespondent ocenil, da je tveganje PD/FT, ki izhaja iz odnosa z respondentom, posebej visoko, bi moralo za izpolnjevanje zahtev iz člena 18a(1) zadoščati, da korespondent uporablja člena 13 in 19 Direktive (EU) 2015/849.
- 8.24. Da bi korespondenti izpolnili svojo obveznost iz člena 18a(1)(c) Direktive (EU) 2015/849, bi morali uporabljati smernico 8.17(c) in poskrbeti, da ocenijo ustreznost respondentovih politik in postopkov za opredelitev vira sredstev in premoženja njegovih strank, da izvajajo obiske na kraju samem ali preglede vzorcev ali da respondenta pozovejo, naj po potrebi predloži dokazila o zakonitem izvoru vira premoženja ali vira sredstev posamezne stranke.
- 8.25. Kadar države članice zahtevajo, da podjetja uporabljajo dodatne ukrepe v skladu s členom 18a(2), bi morali korespondenti uporabiti enega ali več naslednjih ukrepov:
- a) povečati pogostost pregledov informacij o skrbnem preverjanju strank, ki se hranijo o respondentu, in ocen tveganja v zvezi z njim;
 - b) zahtevati, da se opravi bolj poglobljena ocena respondentovih kontrol na področju PPDFT. V teh primerih z višjim tveganjem bi morali korespondenti preučiti možnost pregleda neodvisnega revizijskega poročila o respondentovih kontrolah na področju PPDFT, razgovora z uradnimi osebami za zagotavljanje skladnosti s predpisi, naročila pregleda, ki ga opravi tretja oseba, ali izvedbe obiska na kraju samem;
 - c) zahtevati intenzivnejše in podrobnejše spremljanje. Spremljanje transakcij v realnem času je eden od ukrepov okrepljenega skrbnega preverjanja strank, o katerih bi morale banke razmisliti v primerih, ko je tveganje PD/FT še posebej povečano. V okviru tega bi morali korespondenti preučiti možnost stalnega dialoga z respondentom, da bi bolje razumeli tveganja, povezana s korespondenčnim odnosom, in po potrebi olajšali hitro izmenjavo pomembnih informacij;
 - d) zahtevati poglobljeno spremljanje prenosov sredstev, da se zagotovi odkrivanje manjkajočih ali nepopolnih informacij o plačniku in prejemniku plačila v skladu z Uredbo (EU) 2015/847 ter skupnimi smernicami JC/GL/2017/16,¹⁴

¹⁴ Skupne smernice v skladu s členom 25 Uredbe (EU) 2015/847 o ukrepih, ki bi jih morali sprejeti ponudniki plačilnih storitev za odkrivanje manjkajočih ali nepopolnih informacij o plačniku ali prejemniku plačila, ter o postopkih, ki bi jih morali vzpostaviti za upravljanje prenosa sredstev, za katerega ni zahtevanih informacij, objavljene 22. septembra 2017 (JC/GL/2017/16).

- e) omejiti poslovne odnose ali transakcije, ki vključujejo tretje države z visokim tveganjem v smislu narave, obsega ali plačilnih sredstev po temeljiti oceni preostalega tveganja, ki ga predstavlja korespondenčni odnos.

Smernica 9: Sektorska smernica za banke, ki poslujejo s prebivalstvom

- 9.1. V teh smernicah bančno poslovanje s prebivalstvom pomeni zagotavljanje bančnih storitev fizičnim osebam ter malim in srednjim podjetjem. Primeri produktov in storitev bančnega poslovanja s prebivalstvom vključujejo tekoče račune, hipoteke, varčevalne račune, potrošniška in dolgoročna posojila ter kreditne linije.
- 9.2. Bančno poslovanje s prebivalstvom je zaradi narave ponujenih produktov in storitev, razmeroma enostavnega dostopa in pogosto velikega obsega transakcij in poslovnih odnosov izpostavljeno financiranju terorizma in vsem fazam pranja denarja. Obenem lahko obseg poslovnih odnosov in transakcij, povezanih z bančnim poslovanjem s prebivalstvom, pomeni poseben izziv za prepoznavanje tveganja PD/FT, povezanega s posameznimi odnosi, in zaznavanje sumljivih transakcij.
- 9.3. Banke bi morale poleg dejavnikov tveganja in ukrepov, ki so določeni v naslovu I teh smernic, upoštevati tudi dejavnike tveganja in ukrepe, opredeljene v nadaljevanju. Banke, ki opravljajo storitve odreditve plačil ali storitve zagotavljanja informacij o računih, bi morale upoštevati tudi sektorsko smernico 18.

Dejavniki tveganja

Dejavniki tveganja v zvezi s produkti, storitvami in transakcijami

- 9.4. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:
 - a) produkt se zaradi svojih lastnosti nagiba k anonimnosti;
 - b) produkt omogoča plačila tretjih oseb, ki s produktom niso povezane niti vnaprej identificirane, v primerih, ko se taka plačila ne bi pričakovala, na primer pri hipotekah ali posojilih;
 - c) produkt ne omejuje prometa, čezmejnih transakcij ali podobnih lastnosti produkta;

- d) novi produkti in nove poslovne prakse, vključno z novim načinom dobave, ter uporaba novih ali razvijajočih se tehnologij za nove in obstoječe produkte, kadar te še niso dovolj znane;
- e) posojila (vključno s hipotekami), zavarovana z določeno vrednostjo sredstev v drugih jurisdikcijah, zlasti v državah, v katerih je težko določiti, ali ima stranka legitimno pravico do poročila, ali kadar je težko preveriti identiteto strank, ki nastopajo kot porok za posojilo;
- f) neobičajno velik obseg ali velika vrednost transakcij.

9.5. K zmanjšanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) omejena funkcionalnost produkta, kot v primeru:
 - i. fiksnega dolgoročnega varčevalnega produkta z nizko mejno vrednostjo varčevanja;
 - ii. produkta, pri katerem ni mogoče uresničiti ugodnosti v korist tretje osebe;
 - iii. produkta, pri katerem je ugodnosti mogoče uresničiti le dolgoročno ali za določen namen, kot je upokojitev ali nakup nepremičnine;
 - iv. posojila nizke vrednosti, vključno s posojilom, ki je odvisno od nakupa določenega potrošniškega blaga ali storitve, ali
 - v. produkta nizke vrednosti, vključno z zakupom, če se pravni naslov in pravica do uporabe sredstev ne preneseta na stranko, dokler se ne prekine pogodbeno razmerje, ali če se nikoli ne preneseta;
- b) produkt je lahko v lasti le nekaterih kategorij strank, na primer upokojencev, staršev v imenu njihovih otrok ali mladoletnih oseb, dokler ne dosežejo polnoletnosti;
- c) transakcije je treba opraviti prek računa, odprtega na ime stranke pri kreditni ali finančni instituciji, za katero veljajo zahteve glede PPDT, ki niso manj stroge od tistih, ki se zahtevajo z Direktivo (EU) 2015/849;
- d) ni instrumenta za preplačila.

Dejavniki tveganja v zvezi s strankami

9.6. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) narava stranke, na primer:

- i. stranka je gotovinsko intenzivno podjetje;
 - ii. stranka je podjetje, povezano z višjimi stopnjami tveganja pranja denarja, kar velja na primer za nekatere subjekte, ki izvajajo denarna nakazila, in podjetja, ki se ukvarjajo z igrami na srečo;
 - iii. stranka je podjetje, povezano z višjim tveganjem korupcije, na primer subjekt, ki opravlja dejavnosti na področju industrije, povezane s pridobivanjem nafte in rudnin ali trgovine z orožjem;
 - iv. stranka je neprofitna organizacija, ki podpira jurisdikcije, povezane s povečanim tveganjem financiranja terorizma;
 - v. stranka je novo podjetje brez ustreznega poslovnega profila ali dosedanjih rezultatov;
 - vi. stranka je nerezident. Banke bi morale upoštevati, da člen 16 Direktive 2014/92/EU vzpostavlja pravico za stranke, ki zakonito prebivajo v Evropski uniji, da pridobijo osnovni bančni račun, čeprav pravica do odprtja in uporabe tega računa velja samo v obsegu, v katerem lahko banke izpolnjujejo svoje obveznosti v zvezi s PPFT, in bank ne izvzema iz obveznosti prepoznavanja in ocenjevanja tveganja PD/FT, vključno s tveganjem, povezanim s stranko, ki nima prebivališča v državi članici, v kateri ima banka svoj sedež;¹⁵
 - vii. dejanskega lastnika stranke je težko identificirati, na primer zaradi nenavadne, neupravičeno kompleksne ali nepregledne lastniške strukture stranke ali zato, ker stranka izdaja prinosniške delnice;
- b) ravnanje stranke, na primer:
- i. stranka ne želi zagotoviti informacij, potrebnih za skrbno preverjanje stranke ali pa se zdi, da se namerno izogiba osebnemu stiku;
 - ii. dokazila o identiteti stranke so brez očitnega razloga v nestandardni obliki;
 - iii. ravnanje stranke ali obseg transakcij ni v skladu s tistim, ki se pričakuje od kategorije stranke, h kateri pripada, ali je nepričakovan glede na informacije, ki jih je stranka posredovala ob odprtju računa;
 - iv. ravnanje stranke je nenavadno, na primer stranka nepričakovano ali brez utemeljenega pojasnila pospeši dogovorjen načrt odplačevanja bodisi s pavšalnimi plačili ali predčasnim zapiranjem pozicij, brez očitnega razloga položi bankovce

¹⁵ Glej mnenje organa EBA o uporabi ukrepov skrbnega preverjanja strank, ki so prosilci za azil, iz tretjih držav ali ozemelj z visokim tveganjem: <http://www.eba.europa.eu/documents/10180/1359456/EBA-Op-2016-07+%28Opinion+on+Customer+Due+Diligence+on+Asylum+Seekers%29.pdf>

visoke vrednosti ali zahteva njihovo izplačilo, poveča aktivnost po obdobju mirovanja ali opravi transakcije, ki nimajo nobenega očitnega gospodarskega namena.

9.7. K zmanjšanju tveganja lahko prispeva naslednji dejavnik:

- a) stranka je dolgoleten komitent, katerega prejšnje transakcije ne vzbujajo suma ali zaskrbljenosti, zahtevani produkt ali storitev pa je skladen s profilom tveganosti stranke.

Dejavniki tveganja, povezani z državami, ali geografski dejavniki tveganja

9.8. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) sredstva stranke izvirajo iz osebnih ali poslovnih povezav z jurisdikcijami, povezanimi z višjim tveganjem PD/FT;
- b) prejemnik plačila je v jurisdikciji, ki je povezana z višjim tveganjem PD/FT. Podjetja bi morala posebno pozornost nameniti jurisdikcijam, za katere je znano, da zagotavljajo sredstva ali podporo terorističnim dejavnostim ali da v njih delujejo skupine, ki izvajajo teroristična kazniva dejanja, ter jurisdikcijam, za katere veljajo finančne sankcije, embargi ali ukrepi, povezani s terorizmom, financiranjem terorizma ali širjenjem orožja.

9.9. K zmanjšanju tveganja lahko prispeva naslednji dejavnik:

- a) države, povezane s transakcijo, imajo vzpostavljeno ureditev v zvezi s PPDFT, ki ni manj stroga od tiste, ki se zahteva z Direktivo (EU) 2015/849, povezane pa so z nizko stopnjo predhodnih kaznivih dejanj.

Dejavniki tveganja, povezani z distribucijskimi potmi

9.10. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) brezosebni poslovni odnosi, pri katerih niso vzpostavljeni nikakršni ustrezni dodatni zaščitni ukrepi, na primer elektronski podpisi, sredstva elektronske identifikacije v skladu z Uredbo (EU) št. 910/2014 in preverjanja lažnega predstavljanja;
- b) zanašanje na ukrepe skrbnega preverjanja strank, ki jih izvaja tretja oseba, v primerih, v katerih banka nima dolgotrajnega odnosa z zadevno tretjo osebo;
- c) nove distribucijske poti, ki še niso bile preverjene.

9.11. K zmanjšanju tveganja lahko prispeva naslednji dejavnik:

- a) produkt je na voljo samo strankam, ki izpolnjujejo posebna merila za upravičenost, ki jih določijo nacionalni javni organi, kot v primeru upravičencev do socialnih prejemkov ali posebnih varčevalnih produktov za otroke, prijavljenih v določeni državi članici.

Ukrepi

- 9.12. Banke, ki uporabljajo avtomatizirane sisteme za prepoznavo tveganja PD/FT, povezanega s posameznimi poslovnimi odnosi ali občasnimi transakcijami, ter za opredelitev sumljivih transakcij, bi morale zagotoviti, da ti sistemi ustrezajo namenu v skladu z merili, določenimi v naslovu I. Uporaba avtomatiziranih informacijskih sistemov se nikoli ne bi smela šteti za nadomestilo za nadzor, ki ga izvajajo zaposleni.

Okrepljeno skrbno preverjanje strank

- 9.13. Če se tveganje, povezano s poslovnim odnosom ali občasno transakcijo, poveča, morajo banke v skladu s členom 18 Direktive (EU) 2015/849 izvajati ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank. Ti lahko vključujejo:

- a) preverjanje identitete stranke in dejanskega lastnika na podlagi več zanesljivih in neodvisnih virov;
- b) identifikacijo in preverjanje identitete drugih delničarjev, ki niso dejanski lastnik stranke, ali fizičnih oseb s pooblastilom za vodenje računa ali dajanje navodil v zvezi s prenosom sredstev ali vrednostnih papirjev;
- c) pridobivanje več informacij o stranki ter naravi in namenu poslovnega odnosa za oblikovanje popolnejšega profila stranke, na primer z iskanjem po javnih virih, iskanjem negativnega medijskega poročanja ali naročilom poročila z obveščevalnimi podatki, ki ga pripravi tretja oseba. Primeri vrste informacij, ki jih banke lahko zahtevajo, vključujejo informacije o:
 - i. naravi poslovanja ali zaposlitvi stranke;
 - ii. viru premoženja in sredstvih stranke, vključenih v poslovni odnos, da bi se banke ustrezno prepričale o njihovi legitimnosti;
 - iii. namenu transakcije, vključno s prejemniki sredstev stranke, kadar je to primerno;
 - iv. morebitnih povezavah, ki bi jih stranka lahko imela z drugimi jurisdikcijami (sedeži, operativne zmogljivosti, podružnice itd.) ter posamezniki, ki lahko vplivajo na dejavnosti stranke, ali
 - v. razlogu za to, da stranka, ki ima sedež v drugi državi, potrebuje storitve bančnega poslovanja s prebivalstvom zunaj svoje jurisdikcije;

- d) povečanju pogostosti spremljanja transakcij;
- e) pogostejšem pregledovanju in po potrebi posodabljanju informacij in dokumentacije. Če je tveganje, povezano z odnosom, še posebej visoko, bi morale banke poslovni odnos pregledati vsako leto.

9.14. V zvezi s poslovnimi odnosi ali transakcijami, ki vključujejo tretje države z visokim tveganjem, bi morale banke upoštevati smernice iz naslova I.

Poenostavljeno skrbno preverjanje strank

9.15. Kadar je tveganje nizko in kolikor to dopušča nacionalna zakonodaja, lahko banke izvajajo poenostavljene ukrepe skrbnega preverjanja strank, ki lahko vključujejo:

- a) za stranke, za katere velja zakonska ureditev izdaje dovoljenj in regulativna ureditev, preverjanje identitete na podlagi dokazil, da za stranko velja ta ureditev, na primer z iskanjem v javnem registru regulatorja;
- b) preverjanje identitete stranke in, kadar je to primerno, dejanskega lastnika ob sklenitvi poslovnega odnosa v skladu s členom 14(2) Direktive (EU) 2015/849;
- c) domnevanje, da plačilo, črpano z računa, ki se vodi na izključno ali skupno ime stranke, pri regulirani kreditni ali finančni instituciji v državi članici EGP, izpolnjuje zahteve, določene v členu 13(1)(a) in (b) Direktive (EU) 2015/849;
- d) sprejemanje drugih oblik identifikacije, ki izpolnjujejo merilo v zvezi z neodvisnim in zanesljivim virom iz člena 13(1)(a) Direktive (EU) 2015/849, kot je dopis vladne agencije ali drugega zanesljivega javnega organa, poslan stranki, če obstajajo utemeljeni razlogi, zaradi katerih stranka ne more zagotoviti standardnih dokazil o identiteti, in če ni nobenih razlogov za sum;
- e) dopolnjevanje informacij o skrbnem preverjanju strank v primeru posebnih sprožilnih dogodkov, na primer kadar stranka zahteva nov produkt ali produkt z višjim tveganjem ali v primeru sprememb v ravnanju stranke ali profilu transakcij, ki kažejo, da tveganje, povezano z odnosom, ni več nizko.

Fiduciarni računi

9.16. Če stranka na banki odpre „fiduciarni račun“ za upravljanje sredstev, ki pripadajo njenim lastnim strankam, bi morala banka izvajati vse ukrepe skrbnega preverjanja strank, vključno z obravnavo teh strank kot dejanskih lastnikov sredstev na skupnem računu ter preverjanjem njihove identitete.

- 9.17. Če obstajajo znaki, da je tveganje, povezano s poslovnim odnosom, visoko, morajo banke izvajati ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank iz člena 18 Direktive (EU) 2015/849, kot je to primerno.
- 9.18. Vendar lahko banke, kolikor to dopušča nacionalna zakonodaja in kadar je tveganje, povezano s poslovnim odnosom, nizko ter zanj veljajo spodaj določeni pogoji, izvajajo ukrepe poenostavljenega skrbnega preverjanja strank, če:
- a) je stranka podjetje, za katere veljajo obveznosti PPDFT v državi članici EGP ali tretji državi z ureditvijo na področju PPDFT, ki ni manj stroga od tiste, ki se zahteva z Direktivo (EU) 2015/849, in v katerem se izvaja učinkovit nadzor izpolnjevanja teh zahtev;
 - b) stranka ni podjetje, temveč drug pooblaščen subjekt, za katerega veljajo obveznosti PPDFT v državi članici EGP in v zvezi s katerim se izvaja učinkovit nadzor zaradi izpolnjevanja teh zahtev;
 - c) na podlagi ocene banke, ki med drugim zajema poslovanje stranke, vrste strank, katerim se zagotavljajo storitve v okviru tega poslovanja, in jurisdikcije, ki jim je med drugim izpostavljeno poslovanje stranke, je tveganje PD/FT, povezano s poslovnim odnosom, nizko;
 - d) banka je prepričana, da stranka v zvezi s svojimi lastnimi strankami in dejanskimi lastniki teh strank izvaja stroge ukrepe skrbnega preverjanja strank z upoštevanjem tveganja (za banko bi lahko bilo primerno, da s pomočjo ukrepov z upoštevanjem tveganja oceni ustreznost politik in postopkov skrbnega preverjanja strank pri svoji stranki, na primer z neposrednim stikom s stranko); in
 - e) banka je sprejela ukrepe, ki temeljijo na oceni tveganja, da bi se prepričala, da bo stranka na zahtevo nemudoma zagotovila informacije, potrebne za skrbno preverjanje, in dokumente o svojih osnovnih strankah, ki so dejanski lastniki sredstev na skupnem računu, na primer z vključitvijo ustreznih določb v pogodbo, sklenjeno s stranko, ali vzorčnim preskušanjem zmožnosti stranke, da na zahtevo zagotovi informacije o skrbnem preverjanju strank.
- 9.19. Če so pogoji za izvajanje poenostavljenih ukrepov skrbnega preverjanja strank v primeru skupnih računov izpolnjeni, lahko ti ukrepi vsebujejo ukrepe, s katerimi banka:
- a) identificira stranko in preveri njeno identiteto, vključno z dejanskimi lastniki stranke (ne pa tudi z njenimi osnovnimi strankami);
 - b) oceni namen in predvideno naravo poslovnega odnosa in

- c) izvaja skrbno spremljanje poslovnih aktivnosti.

Stranke, ki ponujajo storitve, povezane z virtualnimi valutami

9.20. Podjetja bi morala upoštevati dejstvo, da je razen ponudnikov, ki se ukvarjajo z menjalnimi storitvami med virtualno valuto in fiat valutami, in ponudnikov skrbniških denarnic, ki so pooblaščen subjekti v skladu z Direktivo (EU) 2015/849, izdajanje ali hranjenje virtualnih valut, kot so opredeljene v točki (18) člena 3 Direktive (EU) 2015/849, v EU v veliki meri neurejeno, kar povečuje tveganja PD/FT. Priporočljivo je, da podjetja upoštevajo poročilo organa EBA iz januarja 2019 o kriptoimetjih.

9.21. Pri sklepanju poslovnega odnosa s strankami, ki zagotavljajo storitve, povezane z virtualnimi valutami, bi morala podjetja v okviru ocene tveganja PD/FT v zvezi s stranko upoštevati tveganje PD/FT, povezano z virtualnimi valutami.

9.22. Podjetja bi morala za poslovanje z virtualnimi valutami med drugim šteti naslednje:

- a) delovanje kot platforma za trgovanje z virtualnimi valutami, ki izvaja izmenjave med fiat valuto in virtualno valuto;
- b) delovanje kot platforma za trgovanje z virtualnimi valutami, ki izvaja izmenjave med virtualnimi valutami;
- c) delovanje kot platforma za trgovanje z virtualnimi valutami, ki omogoča medsebojne transakcije;
- d) zagotavljanje storitev v zvezi s skrbniškimi denarnicami;
- e) organizacijo „prve ponudbe kovancev“ (ICO), svetovanje v zvezi z njo ali koristi od nje.

9.23. Da bi banke ublažile stopnjo tveganja PD/FT, povezanega s takimi strankami, ne bi smele uporabljati poenostavljenih ukrepov skrbnega preverjanja. Podjetja bi morala v okviru ukrepov skrbnega preverjanja strank najmanj:

- a) vzpostaviti dialog s stranko, da bi spoznala naravo poslovanja ter tveganja PD/FT, ki jih predstavlja;
- b) poleg preverjanja identitete dejanskih lastnikov stranke izvajati preverjanje višjega vodstva, če to niso iste osebe, vključno z upoštevanjem morebitnih negativnih informacij;
- c) se seznaniti, v kolikšni meri te stranke same uporabljajo ukrepe skrbnega preverjanja v zvezi z lastnimi strankami bodisi zaradi pravne obveznosti bodisi prostovoljno;

- d) opredeliti, ali je stranka registrirana oziroma je pridobila licenco v državi članici EGP ali tretji državi, in sprejeti stališče o ustreznosti ureditve na področju PPDFT v navedeni tretji državi;
- e) ugotoviti, ali so podjetja, ki uporabljajo prve ponudbe kovancev v obliki virtualnih valut za zbiranje denarja, zakonita in po potrebi regulirana.

9.24. Kadar se tveganje, povezano s takimi strankami, poveča, bi morale banke uporabiti ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank v skladu z naslovom I.

Smernica 10: Sektorska smernica za izdajatelje elektronskega denarja

- 10.1. Smernica 10 vsebuje priporočila za izdajatelje elektronskega denarja (izdajatelje e-denarja), kot so opredeljeni v členu 2(3) Direktive 2009/110/ES. Stopnja tveganja PD/FT, povezanega z elektronskim denarjem, kot je opredeljen v členu 2(2) Direktive 2009/110/ES (e-denar), je odvisna predvsem od lastnosti posameznih produktov e-denarja in obsega, v katerem izdajatelji e-denarja uporabljajo druge osebe za distribucijo in odkup e-denarja v svojem imenu v skladu s členom 3(4) Direktive 2009/110/ES.
- 10.2. Podjetja, ki izdajajo e-denar, bi morala upoštevati naslednje dejavnike tveganja in ukrepe poleg tistih, ki so določeni v naslovu I teh smernic. Podjetja, ki so pooblaščenca tudi za opravljanje poslovnih dejavnosti, kot so storitve odreditve plačil in storitve zagotavljanja informacij o računih, bi morala upoštevati tudi sektorsko smernico 18. V tem okviru je lahko ustrezna tudi sektorska smernica 11 za subjekte, ki izvajajo denarna nakazila.

Dejavniki tveganja

Dejavniki tveganja, povezani s produkti

- 10.3. Izdajatelji e-denarja bi morali upoštevati tveganje PD/FT, povezano z:
- a) mejnimi vrednostmi,
 - b) načinom financiranja ter
 - c) uporabnostjo in prenosljivostjo.
- 10.4. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:
- a) Mejne vrednosti: produkt omogoča

- i. plačila, polnjenje ali unovčenje visoke ali neomejene vrednosti, vključno z dvigom gotovine;
- ii. veliko število plačil, polnjenj ali unovčenj, vključno z dvigi gotovine;
- iii. visok ali neomejen znesek sredstev, shranjenih na produktu/računu e-denarja.

b) Načini financiranja: produkt je lahko

- i. napolnjen anonimno, na primer z gotovino, anonimnim e-denarjem ali produkti e-denarja, za katere velja izjema iz člena 12 Direktive (EU) 2015/849;
- ii. financiran s plačili, ki jih opravijo neidentificirane tretje osebe;
- iii. financiran z drugimi produkti e-denarja.

c) Uporabnost in prenosljivost: produkt

- i. omogoča prenose med osebami;
- ii. je sprejet kot plačilno sredstvo pri številnih trgovcih ali na številnih prodajnih mestih;
- iii. je posebej oblikovan, da bi bil lahko sprejet kot plačilno sredstvo pri trgovcih, ki se ukvarjajo s prodajo blaga in storitev, povezanih z visokim tveganjem finančnega kriminala, na primer spletnimi igrami na srečo;
- iv. se lahko uporablja za čezmejne transakcije ali v različnih jurisdikcijah;
- v. je oblikovan tako, da ga lahko poleg stranke uporabljajo tudi druge osebe, na primeri nekateri kartični produkti partnerjev (vendar ne darilne kartice nizke vrednosti);
- vi. omogoča dvig visokih zneskov gotovine.

10.5. K zmanjšanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

a) Mejne vrednosti: produkt

- i. določa nizke omejitve pri vrednosti plačil, polnjenja ali unovčenja, vključno z dvigom gotovine (čeprav bi morala podjetja upoštevati, da zgolj nizka mejna vrednost morda ni dovolj za zmanjšanje tveganja financiranja terorizma);
- ii. omejuje število plačil, polnjenj ali unovčenj v določenem obdobju, vključno z dvigom gotovine;

- iii. omejuje znesek sredstev, ki so lahko naenkrat shranjena na produktu/računu e-denarja.
- b) Financiranje: produkt
- i. zahteva, da se sredstva za nakup ali ponovno polnjenje preverjeno črpajo z računa, ki se vodi na izključno ali skupno ime stranke v kreditni ali finančni instituciji iz EGP.
- c) Uporabnost in prenosljivost: produkt
- i. ne omogoča dviga gotovine ali ga strogo omejuje;
 - ii. se lahko uporablja samo na domačem trgu;
 - iii. sprejema omejeno število trgovcev ali omejeno število prodajnih mest, s poslovanjem katerih je izdajatelj e-denarja seznanjen;
 - iv. je posebej oblikovan tako, da je njegova uporaba pri trgovcih, ki se ukvarjajo s prodajo blaga in storitev, povezanih z visokim tveganjem finančnega kriminala, omejena;
 - v. se sprejema kot plačilno sredstvo za omejene vrste storitev ali proizvodov z nizkim tveganjem.

Dejavniki tveganja v zvezi s strankami

10.6. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) stranka kupi več produktov e-denarja od istega izdajatelja, pogosto ponovno napolni produkt ali opravi več dvigov gotovine v kratkem obdobju, ne da bi bilo to gospodarsko racionalno; če so distributerji (ali zastopniki, ki delujejo kot distributerji) tudi sami pooblaščen subjekti, to velja tudi za produkte e-denarja različnih izdajateljev, kupljenih pri istem distributerju;
- b) transakcije stranke so vedno tik pod omejitvijo vrednosti ali števila transakcij;
- c) zdi se, da produkt uporablja več ljudi, katerih identiteta izdajatelju ni znana (npr. produkt se istočasno uporablja z več naslovov IP);
- d) identifikacijski podatki stranke se pogosto spreminjajo, na primer domači naslov ali naslov IP ali povezani bančni računi;
- e) produkt se ne uporablja za namen, za katerega je bil zasnovan, na primer uporablja se v tujini, kljub temu da je bil zasnovan kot darilna kartica nakupovalnega središča.

10.7. K zmanjšanju tveganja lahko prispeva naslednji dejavnik:

- a) produkt je na voljo samo za določene kategorije strank, na primer za upravičence do socialnih prejemkov ali zaposleni v podjetju, ki te produkte izdaja, za kritje izdatkov podjetja.

Dejavniki tveganja, povezani z distribucijskimi potmi

10.8. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) spletna in brezosebna distribucija brez ustreznih zaščitnih ukrepov, kot so elektronski podpisi, sredstva elektronske identifikacije, ki izpolnjujejo merila iz Uredbe (EU) št. 910/2014, in ukrepi proti lažnemu predstavljanju;
- b) distribucija prek posrednikov, ki sami niso pooblaščen subjekti v skladu z Direktivo (EU) 2015/849 ali nacionalno zakonodajo, kadar je to primerno, pri čemer se izdajatelj e-denarja:
 - i. zanaša, da bo posrednik izpolnil nekatere obveznosti PPDFT izdajatelja e-denarja, in
 - ii. se sam ni prepričal, da ima posrednik vzpostavljene ustrezne sisteme in kontrole v zvezi s PPDFT;
 - iii. segmentacija storitev, tj. zagotavljanje storitev e-denarja s strani več operativno neodvisnih izvajalcev storitev, brez ustreznega nadzora in usklajevanja.

10.9. Podjetja bi morala pred podpisom sporazuma o distribuciji s trgovcem razumeti naravo in namen njegovega poslovanja, da bi se prepričala, da so dobavljeno blago in storitve zakonite, ter da bi ocenila tveganje PD/FT, povezano s poslovanjem trgovca. V primeru spletnega trgovca bi morala sprejeti tudi ukrepe za poznavanje vrste strank, ki jih ta trgovec privablja, ter določiti pričakovani obseg in velikost transakcij, da bi prepoznala sumljive ali neobičajne transakcije.

Dejavniki tveganja, povezani z državami, ali geografski dejavniki tveganja

10.10. K povečanju tveganja lahko prispeva naslednji dejavnik:

- a) prejemnik plačila je v jurisdikciji, povezani z višjim tveganjem PD/FT, in/ali je produkt izdan v taki jurisdikciji ali pa prejme sredstva iz virov, ki iz nje izhajajo. Podjetja bi morala posebno pozornost nameniti jurisdikcijam, za katere je znano, da zagotavljajo sredstva ali podporo terorističnim dejavnostim ali da v njih delujejo skupine, ki izvajajo teroristična kazniva dejanja, ter jurisdikcijam, za katere veljajo finančne sankcije, embargi ali ukrepi, povezani s terorizmom, financiranjem terorizma ali širjenjem orožja.

Ukrepi

Ukrepi skrbnega preverjanja strank

10.11. Podjetja bi morala ukrepe skrbnega preverjanja strank izvajati v zvezi z:

- a) imetnikom računa ali produkta elektronskega denarja ter
- b) dodatnimi imetniki kartice. Kadar so produkti povezani z več karticami, bi morala podjetja ugotoviti, ali so sklenila enega ali več poslovnih odnosov in ali bi lahko dodatni imetniki kartice bili dejanski lastniki.

10.12. V nacionalni zakonodaji se lahko v skladu s členom 12 Direktive (EU) 2015/849 določi izvzetje iz obveznosti identifikacije in preverjanja identitete stranke in dejanskih lastnikov ter ocene narave in namena poslovnega odnosa za nekatere produkte e-denarja.

10.13. Podjetja bi morala upoštevati, da izvzetje na podlagi člena 12 Direktive (EU) 2015/849 ne zajema obveznosti izvajanja stalnega spremljanja transakcij in poslovnega odnosa, niti ne pomeni izvzetja iz obveznosti prepoznavanja sumljivih transakcij in poročanja o njih; to pomeni, da bi podjetja morala zagotoviti, da pridobijo zadostne informacije o svojih strankah ali vrstah strank, ki so jim namenjeni njihovi produkti, da bi lahko izvajala smiselno stalno spremljanje poslovnih aktivnosti.

10.14. Primeri sistemov spremljanja, ki bi jih podjetja morala vzpostaviti, vključujejo:

- a) sisteme spremljanja transakcij, ki odkrivajo anomalije ali sumljive vzorce v ravnanju, vključno z nepričakovano uporabo produkta, za katero ni bil namenjen; podjetja lahko onemogočijo uporabo produkta ročno ali prek komand na čipu, dokler se ne prepričajo, da ni več nobenih razlogov za sum;
- b) sisteme, ki ugotavljajo neujemanja med posredovanimi in odkritimi informacijami, na primer med tistimi, ki jih predloži država izvora, ter elektronsko odkritim naslovom IP;
- c) sisteme, ki primerjajo posredovane podatke s podatki o drugih poslovnih odnosih in ki lahko prepoznajo vzorce, kot je isti instrument financiranja ali isti kontaktni podatki;
- d) sisteme, ki ugotavljajo, ali se produkt uporablja pri trgovcih, ki se ukvarjajo s prodajo blaga in storitev, povezanih z višjim tveganjem finančnega kriminala;
- e) sisteme, ki produkte e-denarja povezujejo z napravami ali naslovi IP za spletne transakcije.

Okrepljeno skrbno preverjanje strank

10.15. Da bi izdajatelji e-denarja ravnali v skladu s členom 18a v zvezi z odnosi ali transakcijami, ki vključujejo tretje države z visokim tveganjem, bi morali uporabljati ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank, ki so v zvezi s tem določeni v naslovu I.

10.16. Primeri ukrepov okrepljenega skrbnega preverjanja strank, ki bi jih morala podjetja izvajati, vključujejo:

- a) pridobivanje dodatnih informacij o stranki med identifikacijo, kot so informacije o viru sredstev;
- b) izvajanje dodatnih ukrepov preverjanja na podlagi bolj raznolikih zanesljivih in neodvisnih virov (npr. preverjanje v spletnih podatkovnih zbirkah), da bi se preverila identiteta stranke ali dejanskega lastnika;
- c) pridobivanje dodatnih informacij o predvideni naravi poslovnega odnosa, na primer tako, da se strankam postavijo vprašanja o njihovem poslovanju ali jurisdikcijah, v katere nameravajo prenašati e-denar;
- d) pridobivanje informacij o trgovcu/prejemniku plačila, zlasti kadar ima izdajatelj e-denarja razloge za sum, da se njegovi produkti uporabljajo za nakup nezakonitega blaga ali blaga, za katero velja starostna omejitev;
- e) preverjanja v zvezi z identitetno prevaro, da se zagotovi, da je stranka res oseba, za katero se predstavlja;
- f) izvajanje poglobljenega spremljanja poslovnih aktivnosti stranke in posameznih transakcij;
- g) opredelitev vira in/ali prejemnikov sredstev.

Poenostavljeno skrbno preverjanje strank

10.17. Podjetja lahko, kolikor to dopušča nacionalna zakonodaja, razmislijo o uporabi poenostavljenega skrbnega preverjanja strank za produkte e-denarja z nizkim tveganjem, za katere ne velja izjema iz člena 12 Direktive (EU) 2015/849.

10.18. Primeri ukrepov poenostavljenega skrbnega preverjanja strank, ki jih podjetja lahko uporabijo v primerih z nizkim tveganjem, kolikor to dopušča nacionalna zakonodaja, vključujejo:

- a) preložitve preverjanja identitete stranke ali dejanskega lastnika na kasnejši datum po vzpostavitvi poslovnega odnosa ali dokler se ne preseže določena (nizka) denarna mejna vrednost (kar nastopi prej). Denarna mejna vrednost ne

bi smela presegati 150 EUR, če se produkt ne more ponovno napolniti ali če se lahko uporablja v drugih jurisdikcijah ali za čezmejne transakcije;

- b) preverjanje identitete stranke na podlagi plačila, črpanega z računa, ki se vodi na izključno ali skupno ime stranke, ali računa pri regulirani kreditni ali finančni instituciji v državi članici EGP, za katerega se lahko dokaže, da ga stranka nadzira;
- c) preverjanje identitete na podlagi manj virov;
- d) preverjanje identitete na podlagi manj zanesljivih virov;
- e) uporabo drugih načinov preverjanja identitete;
- f) predvidevanje narave in predvidenega namena poslovnega odnosa, kadar je ta očitno, na primer pri nekaterih darilnih karticah, za katere ne velja izjema v zvezi z zaprto zanko/zaprto mrežo;
- g) zmanjšanje intenzivnosti spremljanja, dokler se ne doseže določen denarni prag. Ker je stalno spremljanje pomembno sredstvo za pridobivanje večje količine informacij o dejavnih tveganja pri stranki (glej zgoraj) med poslovnim odnosom s stranko, bi bilo treba mejno vrednost posameznih transakcij in transakcij, za katere se zdi, da so bile v obdobju 12 mesecev povezane, določiti na stopnji, ki jo je podjetje ocenilo kot stopnjo z nizkim tveganjem financiranja terorizma in pranja denarja.

Smernica 11: Sektorska smernica za subjekte, ki izvajajo denarna nakazila

- 11.1. Subjekti, ki izvajajo denarna nakazila, so plačilne institucije, institucije za izdajo elektronskega denarja ali kreditne institucije, ki imajo v skladu z Direktivo (EU) 2015/2366 dovoljenje za zagotavljanje in izvrševanje plačilnih storitev v EU. Podjetja v tem sektorju so raznolika in segajo od posameznih podjetij do izvajalcev znotraj kompleksne verige.
- 11.2. Številni subjekti, ki izvajajo denarna nakazila, imajo zastopnike, ki v njihovem imenu izvajajo plačilne storitve. Zastopniki jih pogosto izvajajo kot pomožno storitev poleg glavne dejavnosti in sami niso nujno pooblaščen subjekti na podlagi veljavne zakonodaje o PPDF, zato je njihovo strokovno znanje na tem področju lahko omejeno.
- 11.3. Narava zagotovljenih storitev lahko subjekte, ki izvajajo denarna nakazila, izpostavi tveganju PD/FT. Razlog za to je enostavnost in hitrost transakcij, njihova dosegljivost po vsem svetu in pogost gotovinski značaj. Poleg tega narava te plačilne storitve pomeni tudi, da subjekti, ki izvajajo denarna nakazila, pogosto izvajajo občasne transakcije namesto sklepanja poslovnih odnosov s svojimi strankami, kar pomeni, da lahko le delno poznajo tveganje PD/FT, povezano z njihovo stranko.
- 11.4. Subjekti, ki izvajajo denarna nakazila, bi morali upoštevati naslednje dejavnike tveganja in ukrepe poleg tistih, ki so določeni v naslovu I teh smernic. Podjetja, ki so pooblaščen tudi za opravljanje poslovnih dejavnosti, kot so storitve odreditve plačil in storitve zagotavljanja informacij o računih, bi morala upoštevati tudi sektorsko smernico 18.

Dejavniki tveganja

Dejavniki tveganja v zvezi s produkti, storitvami in transakcijami

- 11.5. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:
 - a) produkt omogoča transakcije visoke ali neomejene vrednosti;
 - b) produkt ali storitev sta dosegljiva po vsem svetu;
 - c) transakcija je gotovinska ali se opravi z anonimnim elektronskim denarjem, vključno s tistim, za katerega velja izjema na podlagi člena 12 Direktive (EU) 2015/849;
 - d) prenosi se izvedejo med enim ali več plačniki iz različnih držav in lokalnim prejemnikom plačila.

11.6. K zmanjšanju tveganja lahko prispeva naslednji dejavnik:

- a) sredstva, ki se uporabljajo pri prenosu, prihajajo z računa, ki se vodi na ime plačnika pri kreditni ali finančni instituciji iz države članice EGP.

Dejavniki tveganja v zvezi s strankami

11.7. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) Poslovna dejavnost stranke:
 - i. Stranka ima v lasti ali upravlja podjetje, ki ravna z velikimi količinami gotovine.
 - ii. Za podjetje stranke je značilna zapletena lastniška struktura.
 - iii. Dejavnost stranke bi lahko bila povezana s financiranjem terorizma, saj je javno znano, da stranka simpatizira z ekstremisti ali da je povezana z organizirano kriminalno združbo.
- b) Ravnanje stranke:
 - i. Potrebe stranke se morda lahko bolje uresničijo drugje, na primer zato, ker subjekt, ki izvaja denarna nakazila, ni iz istega območja kot stranka ali podjetje stranke.
 - ii. Zdi se, da stranka deluje v imenu druge osebe, na primer stranki nekdo gleda pod prste ali je mogoče pred stavbo, v kateri se opravlja transakcija, videti druge osebe ali pa stranka bere navodila iz zapisa.
 - iii. Ravnanje stranke se zdi gospodarsko nesmiselno, na primer stranka brezpogojno sprejme slabši menjalni tečaj ali višje stroške, zahteva transakcijo v valuti, ki ni uradna valuta ali ki ni v splošni uporabi v jurisdikciji stranke in/ali prejemnika, ali zahteva ali predloži veliko denarja z nizkimi ali visokimi apoeni.
 - iv. Transakcije stranke so vedno tik pod veljavnimi mejnimi vrednostmi, vključno z mejno vrednostjo za občasne transakcije v okviru skrbnega preverjanj strank iz člena 11(b) Direktive (EU) 2015/849 in mejno vrednostjo v višini 1 000 EUR, določeno v členu 5(2) Uredbe (EU) 2015/847.¹⁶ Podjetja bi morala upoštevati, da mejna vrednost iz člena 5(2) Uredbe (EU) 2015/847 velja samo za transakcije, ki se ne opravljajo z gotovino ali anonimnim elektronskim denarjem.
 - v. Stranka uporablja storitev na neobičajen način, na primer denar pošilja sama sebi ali ga prejema od sebe ali ga pošlje naprej takoj po prejetju.

¹⁶ Uredba (EU) 2015/847 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2015 o informacijah, ki spremljajo prenose sredstev, in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1781/2006.

- vi. Zdi se, da stranka ve zelo malo o prejemniku plačila oziroma da ne želi posredovati informacij o njem.
- vii. Več strank podjetja prenaša sredstva istemu prejemniku plačila ali pa so informacije o njihovi identiteti, na primer naslov ali telefonska številka, očitno enake.
- viii. K opravljeni transakciji niso priložene zahtevane informacije o plačniku ali prejemniku plačila.
- ix. Poslani ali prejeti znesek se ne ujema s prihodki stranke (če so znani).
- x. Povečanje obsega ali števila transakcij ni povezano z običajnim vzorcem, kot je nakazilo plač ali kulturno praznovanje.
- xi. Stranka predloži neskladne biografske podatke ali identifikacijske dokumente, ki vsebujejo neskladne informacije.

11.8. K zmanjšanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) dolgoletna stranka podjetja, katere preteklo ravnanje ne vzbuja suma in pri kateri ni nobenih znakov povečanja tveganja PD/FT;
- b) preneseni znesek je nizek, vendar pa bi podjetja morala upoštevati, da zgolj nizki zneski niso dovolj za zmanjšanje tveganja financiranja terorizma.

Dejavniki tveganja, povezani z distribucijskimi potmi

11.9. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) pri instrumentu financiranja ni nobenih omejitev, na primer v primeru gotovine ali plačil s produkti e-denarja, za katere velja izjema iz člena 12 Direktive (EU) 2015/849, elektronskih prenosov ali čekov;
- b) uporabljena distribucijska pot zagotavlja določeno stopnjo anonimnosti;
- c) storitev se v celoti izvaja prek spleta brez ustreznih zaščitnih ukrepov;
- d) denarna nakazila izvajajo zastopniki:
 - i. ki zastopajo več principalov;
 - ii. za katere so značilni nenavadni vzorci v prometu v primerjavi z drugimi zastopniki na podobnih lokacijah, na primer nenavadno visoke ali nizke transakcije, nenavadno visoke gotovinske transakcije ali veliko število transakcij, ki so tik pod mejno vrednostjo skrbnega preverjanja strank, ali ki poslujejo zunaj običajnega delovnega časa;

- iii. ki opravljajo velik del poslov s plačniki ali prejemniki plačil iz jurisdikcij, povezanih z višjim tveganjem PD/FT;
 - iv. za katere se zdi, da so negotovi glede uporabe politik na področju PPDFT znotraj skupine ali da jih ne uporabljajo dosledno, ali
 - v. ki ne sodijo v finančni sektor in ki opravljajo druge posle v okviru svoje glavne dejavnosti;
- e) denarna nakazila se izvajajo prek velike mreže zastopnikov v različnih jurisdikcijah;
- f) denarna nakazila se izvajajo prek zelo kompleksnih plačilnih verig, na primer z velikim številom posrednikov, ki delujejo v različnih jurisdikcijah ali ki omogočajo, da (formalnih in neformalnih) sistemov poravnave ni mogoče izslediti.

11.10. K zmanjšanju tveganja lahko prispevata naslednja dejavnika:

- a) sami zastopniki so regulirane finančne institucije;
- b) storitev se lahko financira samo s prenosi računa, ki se vodi na ime stranke, pri kreditni ali finančni instituciji iz EGP, ali računa, za katerega se lahko dokaže, da ga stranka nadzira.

Dejavniki tveganja, povezani z državami, ali geografski dejavniki tveganja

11.11. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) plačnik ali prejemnik plačila je v jurisdikciji, ki je povezana z višjim tveganjem PD/FT, ali je transakcija izvršena z naslova IP iz take jurisdikcije. Podjetja bi morala posebno pozornost nameniti jurisdikcijam, za katere je znano, da zagotavljajo sredstva ali podporo terorističnim dejavnostim ali da v njih delujejo skupine, ki izvajajo teroristična kazniva dejanja, ter jurisdikcijam, za katere veljajo finančne sankcije, embargi ali ukrepi, povezani s terorizmom, financiranjem terorizma ali širjenjem orožja;
- b) prejemnik plačila ima bivališče v jurisdikciji, ki nima formalnega bančnega sektorja ali v kateri je ta sektor manj razvit, kar pomeni, da se neformalna denarna nakazila, kot je hawala, lahko uporabijo na mestu plačila;
- c) nasprotna stranka podjetja je v tretji državi [ki je povezana z višjim tveganjem PD/FT];
- d) plačnik ali prejemnik plačila je v tretji državi z visokim tveganjem.

Ukrepi

11.12. Ker poslovanje številnih subjektov, ki izvajajo denarna nakazila, temelji predvsem na transakcijah, bi morala podjetja razmisliti, katere sisteme spremljanja in kontrole bodo vzpostavila, da bi lahko odkrila poskuse pranja denarja in financiranja terorizma, tu di če so informacije o stranki, ki so jih pridobila na podlagi skrbnega preverjanja strank, osnovne ali pomanjkljive, ker ni sklenjenega nobenega poslovnega odnosa. Subjekti, ki izvajajo denarna nakazila, bi morali pri analizi ustreznih sistemov spremljanja zagotoviti, da so ti usklajeni z velikostjo in kompleksnostjo poslovanja ter obsegom njihovih transakcij.

11.13. Podjetja bi morala v vsakem primeru vzpostaviti:

- a) sisteme za prepoznavanje povezanih transakcij, vključno s tistimi, ki bi glede na njihove politike in postopke lahko pomenile poslovni odnos, kot so sistemi za opredelitev vrste transakcij v vrednosti manj kot 1 000 EUR, ki imajo istega plačnika in prejemnika plačila ter element trajanja;
- b) sisteme za opredelitev, ali so transakcije različnih strank namenjene istemu prejemniku plačila;
- c) sisteme, ki v čim večji meri omogočajo ugotavljanje vira in prejemnikov sredstev;
- d) sisteme, ki omogočajo popolno sledljivost transakcij in števila izvajalcev, vključenih v plačilno verigo;
- e) sisteme za opredelitev, ali so transakcije izvedene v tretjo državo z visokim tveganjem ali iz nje prejete, in
- f) sisteme, ki zagotavljajo, da v plačilni verigi lahko posredujejo samo tiste osebe, ki imajo ustrezna pooblastila za izvajanje denarnih nakazil.

11.14. Če se tveganje, povezano z občasno transakcijo ali poslovnim odnosom, poveča, bi morala podjetja izvajati ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank v skladu z naslovom I, vključno s povečanim spremljanjem transakcij, kadar je to ustrezno (npr. večja pogostost ali nižja mejna vrednost). V primeru nizkega tveganja, povezanega z občasno transakcijo ali poslovnim odnosom, pa lahko podjetja, kolikor to dopušča nacionalna zakonodaja, uporabijo poenostavljene ukrepe skrbnega preverjanja strank v skladu z naslovom I.

11.15. Da bi subjekt, ki izvaja denarna nakazila, ravnal v skladu s členom 18a Direktive (EU) 2015/849 v zvezi z odnosi ali transakcijami, ki vključujejo tretje države z visokim tveganjem, bi moral uporabljati ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank, ki so v zvezi s tem določeni v naslovu I.

Izvajanje storitve prek zastopnikov

11.16. Subjekti, ki izvajajo denarna nakazila in svoje plačilne storitve izvajajo prek zastopnikov, bi morali vedeti, kdo so njihovi zastopniki, kot je določeno v členu 19 Direktive (EU) 2015/2366. V okviru tega bi morali vzpostaviti in ohranjati ustrezne politike in postopke z upoštevanjem tveganja, da bi preprečevali tveganje, da njihovi zastopniki sodelujejo pri PD/FT ali da se jih za to izkorišča, vključno z:

- a) identifikacijo osebe, ki poseduje ali nadzira zastopnika, če je zastopnik pravna oseba, da bi se subjekt, ki izvaja denarna nakazila, prepričal, da se tveganje PD/FT, ki mu je izpostavljen zaradi izvajanja storitev prek zastopnika, ni povečalo;
- b) pridobivanjem dokazov v skladu z zahtevami iz člena 19(1)(c) Direktive (EU) 2015/2366, ki potrjujejo, da so direktorji in druge osebe, odgovorne za vodenje dejavnosti zastopnika, sposobne in primerne osebe, pri čemer se med drugim upoštevajo njihova poštenost, integriteta in ugled. Vsaka poizvedba, ki jo opravi subjekt, ki izvaja denarna nakazila, bi morala biti sorazmerna z naravo, kompleksnostjo in stopnjo inherentnega tveganja PD/FT pri plačilnih storitvah, ki jih izvaja zastopnik, in bi lahko temeljila na postopkih skrbnega preverjanja strank, ki jih ta subjekt izvaja;
- c) izvajanje razumnih ukrepov, da bi se prepričali, da so notranje kontrole zastopnika na področju PPFT ustrezne in da bodo ostale ustrezne skozi ves poslovni odnos z agencijo, na primer s spremljanjem vzorca transakcij zastopnika ali pregledovanjem kontrol, ki jih zastopnik izvaja, na kraju samem. Kadar se notranje kontrole zastopnika na področju PPFT razlikujejo od kontrol subjekta, ki izvaja denarna nakazila, na primer zato, ker zastopnik zastopa več principalov ali ker je sam pooblaščen oseba v skladu z veljavno zakonodajo o PPFT, bi ta subjekt moral oceniti in obvladati tveganje vpliva teh razlik na to, kako sam spoštuje zahteve glede PPFT ali kako jih spoštuje zastopnik;
- d) zagotavljanje usposabljanja na področju PPFT zastopnikom, da bi slednji lahko ustrezno razumeli zadevna tveganja PD/FT in kakovost kontrol na področju PPFT, ki jo pričakuje subjekt, ki izvaja denarna nakazila.

Smernica 12: Sektorska smernica za upravljanje premoženja

- 12.1. Upravljanje premoženja je zagotavljanje bančnih in drugih finančnih storitev premožnim posameznikom ter njihovim družinam ali podjetjem. Znano je tudi kot zasebno bančništvo. Stranke podjetij za upravljanje premoženja lahko od skrbnikov strank pričakujejo izvajanje prilagojenih storitev, ki na primer zajemajo bančne storitve (npr. tekoče račune, hipoteke in menjavo tujih valut), upravljanje naložb in svetovanje, fiduciarne storitve, varno hrambo, zavarovanja, storitve upravljanja naložb in skladov premožnejših družin, davno načrtovanje in načrtovanje nepremičnin ter povezane storitve, vključno s pravno podporo.
- 12.2. Za številne elemente, ki so običajno povezani z upravljanjem premoženja, kot so premožne in vplivne stranke, transakcije in portfelji zelo visokih vrednosti, kompleksni produkti in storitve, vključno s prilagojenimi naložbenimi produkti, in pričakovano varovanje tajnosti ter diskretnost, je značilno višje tveganje pranja denarja v primerjavi s tistim, ki je običajno prisotno pri bančnem poslovanju s prebivalstvom. Storitve podjetij za upravljanje premoženja so lahko še posebej dovzetne za zlorabe s strani strank, ki želijo prikriti vir svojih sredstev ali se na primer izogniti davkom v svoji jurisdikciji.
- 12.3. Podjetja v tem sektorju bi morala upoštevati naslednje dejavnike tveganja in ukrepe poleg tistih, ki so določeni v naslovu I teh smernic. V tem okviru so lahko ustrezne tudi sektorske smernice 9, 14 in 17 iz naslova II.

Dejavniki tveganja

Dejavniki tveganja v zvezi s produkti, storitvami in transakcijami

- 12.4. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:
 - a) stranke, ki zahtevajo večje zneske gotovine ali druga fizična sredstva za ohranjanje vrednosti, kot so plemenite kovine;
 - b) transakcije zelo velikih vrednosti;
 - c) finančne ureditve, ki vključujejo jurisdikcije, povezane z višjim tveganjem PD/FT (podjetja bi morala nameniti posebno pozornost državam, za katere je značilna kultura bančne tajnosti ali ki ne spoštujejo mednarodnih standardov na področju davčne preglednosti);
 - d) posojila (vključno s hipotekami), zavarovana z določeno vrednostjo sredstev v drugih jurisdikcijah, zlasti v državah, v katerih je težko določiti, ali ima stranka legitimno pravico do poročila, ali kadar je težko preveriti identiteto strank, ki nastopajo kot porok za posojilo;

- e) uporaba kompleksnih struktur poslovanja, kot so skladi in zasebni naložbeni instrumenti, zlasti če je identiteta končnega dejanskega lastnika morda nejasna;
- f) poslovanje, ki se izvaja v več državah, zlasti če vključuje več izvajalcev finančnih storitev;
- g) čezmejne ureditve, pri katerih se sredstva položijo ali upravljajo v drugi finančni instituciji, ki sodi v isto finančno skupino ali je zunaj nje, zlasti če ima druga finančna institucija sedež v jurisdikciji, povezani z višjim tveganjem PD/FT. Podjetja bi morala nameniti posebno pozornost jurisdikcijam z višjimi stopnjami predhodnih kaznivih dejanj, šibko ureditvijo na področju PPDFT ali nizkimi standardi na področju davčne preglednosti.

Dejavniki tveganja v zvezi s strankami

12.5. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) stranke, katerih prihodek in/ali premoženje izvira iz sektorjev z visokim tveganjem, kot so proizvodnja orožja, industrija, povezana s pridobivanjem nafte in rudnin, gradbeništvo, igre na srečo ali zasebna vojaška podjetja;
- b) stranke, proti katerim so bile podane verodostojne obtožbe zaradi kršitev;
- c) stranke, ki pričakujejo nenavadno visoke stopnje zaupnosti ali diskretnosti;
- d) stranke, pri katerih je zaradi njihovega načina potrošnje ali izvajanja transakcij težko opredeliti „običajne“ ali pričakovane vzorce ravnanja;
- e) zelo premožne in vplivne stranke, vključno z zelo prepoznavnimi strankami, strankami, ki so nerezidenti, ter PIO. Če je stranka ali njen dejanski lastnik PIO, morajo podjetja vedno izvajati okrepljeno skrbno preverjanje strank v skladu s členi 18 do 22 Direktive (EU) 2015/849;
- f) stranka zahteva, da podjetje omogoči stranki lažji dostop do produkta ali storitve tretje osebe brez jasne poslovne ali gospodarske utemeljitve.

Dejavniki tveganja, povezani z državami, ali geografski dejavniki tveganja

12.6. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) poslovanje se izvaja v državah, za katere je značilna kultura bančne tajnosti ali ki ne spoštujejo mednarodnih standardov na področju davčne preglednosti;
- b) stranka živi v jurisdikciji, povezani z višjim tveganjem PD/FT, ali sredstva stranke izvirajo iz dejavnosti, ki se izvaja v tej jurisdikciji.

Ukrepi

12.7. Ključno vlogo pri oceni tveganja ima običajno zaposleni, ki je zadolžen za vodenje odnosov podjetja za upravljanje premoženja s stranko (vodja odnosa). Tesni stik vodje odnosa s stranko omogoča lažje zbiranje informacij, ki oblikujejo celovitejšo podobo o namenu in naravi poslovanja stranke, ki se razvija (npr. poznavanje vira premoženja stranke, prejemnikov sredstev, zakaj so kompleksni ali nenavadni dogovori lahko kljub temu pristni in legitimni ali zakaj bi bila ustrezna dodatna varnost). Ta tesni stik pa lahko pripelje tudi do nasprotja interesov, če se vodja odnosa preveč zbliža s stranko, kar gre na škodo prizadevanjem podjetja pri obvladovanju tveganja finančnega kriminala. Zato je primeren tudi neodvisen nadzor nad ocenjevanjem tveganja, ki ga na primer izvajata oddelek za skladnost in višje vodstvo.

Okrepljeno skrbno preverjanje strank

12.8. Da bi podjetja ravnala v skladu s členom 18a v zvezi z odnosi ali transakcijami, ki vključujejo tretje države z visokim tveganjem, bi morala uporabljati ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank, ki so v zvezi s tem določeni v naslovu I.

- a) Pridobivanje in preverjanje večje količine informacij o strankah kot v primerih z običajnim tveganjem ter redno pregledovanje in posodabljanje teh informacij in njihov izreden pregled in posodobitev, kadar to zahtevajo bistvene spremembe profila stranke. Podjetja bi morala izvajati preglede z upoštevanjem tveganja, pri čemer bi bilo treba pri strankah z višjim tveganjem to opraviti najmanj enkrat letno, vendar tudi pogosteje, če je to potrebno zaradi tveganja. Ti postopki lahko vključujejo beleženje morebitnih obiskov v prostorih stranke, bodisi pri njej doma ali v podjetju, vključno z vsemi spremembami njenega profila ali drugimi informacijami, ki lahko vplivajo na oceno tveganja, ki je potrebna zaradi teh obiskov.
- b) Opredelitev vira premoženja in sredstev: če je tveganje izredno visoko in/ali če podjetje dvomi v legitimnost vira teh sredstev, je preverjanje vira premoženja in sredstev lahko edino ustrezno orodje za blažitev tveganja. Vir sredstev ali premoženja je mogoče preveriti med drugim tudi s pomočjo:
 - i. izvirnika ali overjene kopije zadnjega pisnega obračuna plače;
 - ii. pisnega potrdila o letni plači, ki ga podpiše delodajalec;
 - iii. izvirnika ali overjene kopije pogodbe o prodaji na primer naložb ali podjetja;
 - iv. pisnega potrdila o prodaji, ki ga podpiše odvetnik;

- v. izvirnika ali overjene kopije oporoke ali sklepa o njeni veljavnosti;
 - vi. pisnega potrdila o dediščini, ki ga podpiše odvetnik, skrbnik ali izvršitelj;
 - vii. iskanja registracije podjetja na spletu, da se potrdi prodaja podjetja;
 - viii. izvajanje strožjega nadzora in pregleda poslovnih odnosov, ki bi bili običajni pri izvajanju finančnih storitev, kot je bančno poslovanje s prebivalstvom ali upravljanje naložb.
- c) Opredelitev prejemnikov sredstev.

Smernica 13: Sektorska smernica za ponudnike trgovinskega bančništva

13.1. Trgovinsko bančništvo pomeni upravljanje plačil za zagotavljanje lažjega pretoka blaga (in izvajanja storitev) bodisi na domačem trgu ali v tujini. Pri mednarodni odpremi blaga uvoznik tvega, da blago ne bo prispelo, medtem ko se izvoznik lahko sprašuje, ali bo prejel plačilo. Da bi se te nevarnosti zmanjšale, številni instrumenti trgovinskega bančništva v transakcije vključujejo banke.

13.2. Trgovinsko bančništvo ima lahko različne oblike. Te vključujejo:

- a) transakcije „na odprt račun“: gre za transakcije, pri katerih kupec izvrši plačilo šele, ko prejme blago. To je najpogostejši način financiranja trgovine, vendar banke, ki izvršijo prenos sredstev, pogosto ne vedo, da gre za trgovinsko transakcijo. Banke bi morale preučiti smernice iz naslova I, da bi obvladale tveganje, povezano s takšnimi transakcijami;
- b) dokumentarne akreditive, ki imajo veliko različic in ustrezajo različnim primerom: gre za finančni instrument, ki ga izda banka in ki zagotavlja plačilo imenovanemu upravičencu (običajno izvozniku) na podlagi predložitve „skladnih“ dokumentov, določenih v kreditnih pogojih (npr. dokaz, da je bilo blago poslano);
- c) dokumentarni inkaso: gre za postopek, s katerim „inkasna“ banka prejme plačilo ali sprejeti nalog za plačilo od uvoznika blaga in ga nato posreduje izvozniku. V zameno uvozniku izroči ustrezne dokumente o prodaji (ki jih prejme od izvoznika).

- 13.3. Drugi produkti trgovinskega bančništva, kot so „forfetiranje“ (posel prodaje izvoznih terjatev banki skupaj s sredstvi zavarovanja) ali strukturirano financiranje, ali večje dejavnosti, kot je projektno financiranje, ne sodijo na področje uporabe teh sektorskih smernic. Banke, ki nudijo te produkte, bi morale upoštevati splošne smernice iz naslova I.
- 13.4. Trgovinsko financiranje se lahko zlorabi za pranje denarja ali financiranje terorizma. Kupec in prodajalec lahko na primer skleneta skrivni dogovor o napačnem predstavljanju cene, vrste, kakovosti ali količine blaga, da bi prenesla sredstva ali določeno vrednost med državami.
- 13.5. Banke bi morale upoštevati, da je Mednarodna trgovinska zbornica (ICC) razvila standarde – kot so Enotna pravila in običaji za dokumentarne akreditive (600), tj. sklop pravil, ki se uporabljajo za finančne institucije, ki izdajajo kreditna pisma –, ki urejajo uporabo dokumentarnih akreditivov in dokumentarnega inkasa, vendar ne obravnavajo vprašanj, povezanih s finančnim kriminalom. Upoštevati bi morale tudi, da ti standardi nimajo pravnega učinka in da njihova uporaba ne pomeni, da jim ni treba izpolnjevati svojih pravnih in regulativnih obveznosti na področju PPDFT.
- 13.6. Podjetja v tem sektorju bi morala upoštevati naslednje dejavnike tveganja in ukrepe poleg tistih, ki so določeni v naslovu I teh smernic. V tem okviru je lahko ustrezna tudi sektorska smernica 8 iz naslova II.

Dejavniki tveganja

- 13.7. Banke, ki so stranke v transakcijah trgovinskega bančništva, imajo pogosto dostop samo do delnih informacij o transakciji in drugih strankah v njej. Trgovinska dokumentacija je lahko raznolika, banke pa nimajo nujno strokovnega znanja o različnih vrstah take dokumentacije, ki jo prejmejo. Zato sta lahko prepoznavanje in ocena tveganja PD/FT zahtevna.
- 13.8. Banke bi kljub temu morale smiselno in na podlagi strokovne presoje oceniti obseg, v katerem bi informacije in dokumentacija lahko bile razlog za zaskrbljenost ali sum PD/FT.
- 13.9. Banke bi morale čim bolj upoštevati naslednje dejavnike tveganja:

Dejavniki tveganja v zvezi s transakcijami

- 13.10. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:
- a) transakcije so nenavadno velike glede na to, kar je znanega o prejšnjem poslovnem področju in trgovinski dejavnosti stranke;
 - b) transakcija je zelo strukturirana, razdrobljena ali kompleksna in vključuje več strank brez očitne legitimne utemeljitve;
 - c) v primerih, v katerih bi se pričakovala uporaba izvornikov dokumentov, se brez razumnega pojasnila uporabljajo njihove kopije;

- d) v dokumentaciji obstajajo bistvena razhajanja, na primer med opisom vrste, količine ali kakovosti blaga v ključnih dokumentih (npr. računih, zavarovalnih in prevoznih dokumentih) ter dejansko pošiljko, kolikor je ta znana;
- e) vrsta, količina in vrednost blaga niso skladni z informacijami, ki jih ima banka o poslovanju kupca;
- f) blago, s katerim se trguje, je izpostavljeno višjemu tveganju pranja denarja, na primer določeni proizvodi, katerih cena lahko bistveno niha, zaradi česar je težko odkriti lažne cene;
- g) dogovorjena vrednost blaga ali pošiljke je zavarovana previsoko ali prenizko ali pa se uporablja več zavarovanj, kolikor je to znano;
- h) za blago, s katerim se trguje, so potrebna izvozna dovoljenja, kot so posebna izvozna dovoljenja za blago z dvojno rabo, ki so proizvodi, programska oprema in tehnologija, ki se lahko uporabljajo za civilne in vojaške namene;
- i) trgovinska dokumentacija ni skladna z veljavnimi predpisi in standardi;
- j) cena na enoto se zdi nenavadna glede na informacije, ki jih banka ima o blagu in trgovini;
- k) transakcija je drugače nenavadna, na primer dokumentarni akreditivi se pogosto spreminjajo brez jasne utemeljitve ali pa se blago odpremi prek druge jurisdikcije brez očitnega komercialnega razloga;
- l) blago, s katerim se trguje, je namenjeno stranki ali državi, za katero velja sankcija, embargo ali podoben ukrep, ki ga je izdala na primer Unija ali Združeni narodi, ali v podporo taki stranki ali državi.

13.11. K zmanjšanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) neodvisni inšpekcijski uslužbenci so preverili kakovost in količino blaga ter opremljenost blaga z ustrezno dokumentacijo in dovoljenji;
- b) transakcije vključujejo določene nasprotne stranke z dokazili o preteklih transakcijah med njimi; opravljeno je bilo tudi skrbno preverjanje.

Dejavniki tveganja v zvezi s strankami

13.12. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) transakcije in/ali udeležene stranke niso v skladu z informacijami, ki jih banke imajo o predhodni dejavnosti ali poslovnem področju stranke (npr. odpremljeno

blago ali odpremljene količine niso skladne z informacijami o poslovanju uvoznika ali izvoznika);

- b) obstajajo znaki, da med kupcem in prodajalcem obstaja skrivni dogovor, na primer:
 - i. kupec in prodajalec sta pod nadzorom iste osebe;
 - ii. podjetji, ki trgujeta med sabo, sta na istem naslovu, predložita samo naslov registriranega zastopnika ali pa obstajajo druge neskladnosti v zvezi z naslovom;
 - iii. kupec je pripravljen ali želi sprejeti neujemanja v dokumentaciji oziroma jih spregledati;
- c) stranka ne more ali ne želi zagotoviti ustrezne dokumentacije v podporo transakciji;
- d) stranka ima težave pri pojasnjevanju razlogov za celotni izvozni postopek ali ne more pojasniti vsebine in pomena osnovnih dokumentov v zvezi z dokumentarnimi akreditivi in dokumentarnim inkasom;
- e) pravna struktura kupca ne omogoča opredelitve njegovih lastnikov ali pa se v njenem okviru uporabljajo zastopniki ali tretje osebe, ki zastopajo pravice in interese kupcev.

13.13. K zmanjšanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) stranka je obstoječa stranka, katere poslovanje je banki znano, transakcija pa je v skladu s tem poslovanjem.

Dejavniki tveganja, povezani z državami, ali geografski dejavniki tveganja

13.14. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) država, povezana s transakcijo (vključno z državo, iz katere izvira blago, v katero je blago namenjeno ali skozi katero blago potuje, ali državo, v kateri ima sedež katera koli od strank v transakciji), ima vzpostavljen nadzor nad valutno menjavo. S tem se poveča tveganje, da je resnični namen transakcije izvoz valute v nasprotju z lokalno zakonodajo;
- b) država, povezana s transakcijo, ima višjo stopnjo predhodnih kaznivih dejanj (npr. kaznivih dejanj, povezanih s trgovino z drogami, tihotapljenjem ali ponarejanjem) ali območja proste trgovine.

- c) transakcija se izvrši pod pokroviteljstvom vladnih ali mednarodnih organizacij ali fundacij za podporo žrtvam naravne nesreče ali osebam, prizadetim zaradi vojnih spopadov ali državljskih nemirov.

13.15. K zmanjšanju tveganja lahko prispevata naslednja dejavnika:

- a) trgovina se izvaja znotraj EU/EGP;
- b) države, povezane s transakcijo, imajo vzpostavljeno ureditev v zvezi s PPDFT, ki ni manj stroga od tiste, ki se zahteva z Direktivo (EU) 2015/849, povezane pa so z nizko stopnjo predhodnih kaznivih dejanj.

Ukrepi

13.16. Banke morajo opraviti skrbno preverjanje strank v zvezi z osebo, ki pošlje naročilo. V praksi večina bank sprejema le naročila obstoječih strank, k skrbnemu preverjanju pa lahko pripomore širši poslovni odnos, ki ga je banka sklenila s stranko.

13.17. Če banka stranki zagotavlja storitve trgovskega bančništva, bi morala v okviru postopka skrbnega preverjanja stranke sprejeti ukrepe, ki bi ji pomagali, da se bolje seznanijo s poslovanjem stranke. Primeri vrste informacij, ki bi jih banke lahko pridobile, vključujejo informacije o državah, s katerimi stranka trguje, trgovskih poteh, ki se uporabljajo, blagu, s katerim se trguje, o tem, s kom stranka posluje (kupci, dobavitelji itd.), ali stranka izvaja svoje storitve prek zastopnikov ali tretjih oseb in, če je odgovor pritrdilen, kje je njihov sedež. To naj bi bankam pomagalo, da se bolje seznanijo s stranko in odkrijejo neobičajne ali sumljive transakcije.

13.18. Če je banka korespondent, mora opraviti skrbno preverjanje respondenta. Korespondenčne banke bi morale upoštevati sektorsko smernico 8 o korespondenčnem bančništvu.

Okrepljeno skrbno preverjanje strank

13.19. Da bi podjetja ravnala v skladu s členom 18a v zvezi z odnosi ali transakcijami, ki vključujejo tretje države z visokim tveganjem, bi morala uporabljati ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank, ki so v zvezi s tem določeni v naslovu I.

13.20. V drugih primerih z višjim tveganjem morajo banke izvajati tudi ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank. Banke bi zato morale razmisliti o tem, ali bi bilo ustrezno opraviti podrobneje preveriti samo transakcijo in druge stranke v transakciji (med drugim oseb, ki niso stranke).

13.21. Preverjanje drugih strank v transakciji lahko vključuje:

- a) izvajanje ukrepov, da bi se bolje seznanili z lastništvom ali ozadjem drugih strank v transakciji, zlasti kadar imajo sedež v jurisdikciji, povezani z višjim tveganjem

PD/FT, ali kadar ravnajo z blagom z visokim tveganjem. Ti ukrepi lahko vključujejo preverjanje registrov podjetij in virov obveščevalnih podatkov tretjih oseb ter iskanje v odprtih spletnih virih;

- b) pridobivanje več informacij o finančnem položaju udeleženih strank.

13.22. Preverjanja transakcij lahko vključujejo:

- a) preverjanje prek tretjih oseb ali odprtih virov podatkov, na primer Mednarodnega urada za pomorstvo (za opozorila, nakladnice, preverjanje odpreme in cen) ali storitve ladjarskih podjetij za brezplačno sledenje zaboju, da se preverijo predložene informacije in ugotovi, ali je namen transakcije legitimen;
- b) strokovno presojo, ali so cene blaga komercialno smiselne, zlasti v zvezi z blagom, s katerim se trguje na borzi, za katero je mogoče pridobiti zanesljive in posodobljene informacije o cenah;
- c) preverjanje, da sta teža in količina blaga skladna z metodo odpreme.

13.23. Ker so dokumentarni akreditivi in dokumentarni inkaso v veliki meri na voljo v papirni obliki in ker so jim priloženi trgovinski dokumenti (npr. računi, nakladnice in manifesti), avtomatizirano spremljanje transakcije morda ni izvedljivo. Banka, ki opravi transakcijo, bi morala oceniti skladnost teh dokumentov s pogoji trgovinske transakcije in od zaposlenih zahtevati, da na podlagi strokovnega znanja in presoje preučijo, ali kakršne koli nenavadne lastnosti upravičujejo uporabo ukrepov okrepljenega skrbnega preverjanja strank oziroma vzbujajo sum PD/FT.

Poenostavljeno skrbno preverjanje strank

13.24. Preverjanja, ki jih banke redno izvajajo, da bi odkrile goljufije in zagotovile skladnost transakcij s standardi, ki jih določa Mednarodna trgovinska zbornica, pomenijo, da v praksi ne bodo izvajale poenostavljenih ukrepov skrbnega preverjanja strank, tudi če gre za primere z nižjim tveganjem.

Smernica 14: Sektorska smernica za življenjske zavarovalnice

- 14.1. Namen produktov življenjskega zavarovanja je finančno zaščititi imetnika police pred tveganjem negotovega prihodnjega dogodka, kot je smrt, bolezen ali poraba prihrankov v pokoju (tveganje dolgoživosti). Zaščito zagotovi zavarovatelj, ki združi finančna tveganja, s katerimi se srečujejo številni različni imetniki polic. Produkti življenjskega zavarovanja se lahko kupijo tudi kot naložbeni produkti ali za namene pokojnine.
- 14.2. Produkti življenjskega zavarovanja se prek različnih distribucijskih poti zagotovijo strankam, ki so lahko fizične ali pravne osebe ali pravne ureditve. Zavarovalni upravičenec je lahko imetnik police ali imenovana ali določena tretja oseba; v času trajanja zavarovalne pogodbe je upravičenca mogoče spremeniti in ni nujno, da ima prvotni upravičenec kakšne koristi.
- 14.3. Večina produktov življenjskega zavarovanja je dolgoročnih, nekateri pa se izplačajo samo v primeru preverljivega dogodka, kot je smrt ali upokožitev. To pomeni, da mnogi od njih niso dovolj prožni, da bi bili prva izbira oseb, ki se ukvarjajo s pranjem denarja. Vendar pa tako kot pri drugih produktih finančnih storitev tudi tukaj obstaja tveganje, da bi sredstva, ki se uporabijo za nakup življenjskega zavarovanja, lahko pomenila premoženjsko korist.
- 14.4. Podjetja v tem sektorju bi morala upoštevati naslednje dejavnike tveganja in ukrepe poleg tistih, ki so določeni v naslovu I teh smernic. V tem okviru sta lahko ustrezni tudi sektorski smernici 12 in 16 iz naslova II. V primeru posrednikov so ustrezni dejavniki tveganja, povezani z distribucijsko potjo, ki so določeni v naslovu I.
- 14.5. Te smernice so lahko uporabne tudi za posrednike.

Dejavniki tveganja

Dejavniki tveganja v zvezi s produkti, storitvami in transakcijami

- 14.6. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:
 - a) prožnost plačil, na primer produkt omogoča:
 - i. plačila, ki jih opravijo neidentificirane tretje osebe;
 - ii. plačila premij visoke ali neomejene vrednosti, preplačila ali veliko plačil premij nizke vrednosti;
 - iii. gotovinska plačila;
 - b) enostaven dostop do zbranih sredstev, na primer produkt omogoča delne dvige ali predčasen odstop v katerem koli trenutku z omejenimi stroški ali taksami;
 - c) prenosljivost, na primer:

- i. s produktom je mogoče trgovati na sekundarnem trgu;
- ii. produkt je mogoče uporabiti kot dodatno jamstvo za posojilo;
- d) anonimnost, na primer produkt olajšuje ali omogoča ohranjanje anonimnosti stranke.

14.7. Dejavniki, ki lahko prispevajo k zmanjšanju tveganja, vključujejo: produkt:

- a) se izplača samo na podlagi vnaprej opredeljenega dogodka, na primer smrti, ali na določen datum, na primer v primeru polic kreditnih življenjskih zavarovanj, ki krijejo potrošniška in hipotekarna posojila in se izplačajo le v primeru smrti zavarovanca;
- b) nima nobene odkupne vrednosti;
- c) nima nobenega naložbenega elementa;
- d) nima nobene možnosti za vplačevanje s strani tretje osebe;
- e) zahteva, da je celotna naložba omejena na nizko vrednost;
- f) je polica življenjskega zavarovanja z nizko premijo;
- g) omogoča samo redna plačila premije v nizki vrednosti, na primer brez preplačil;
- h) je dostopen samo prek delodajalcev, na primer pokojninski ali drug podoben sistem, ki zaposlenim zagotavlja pokojnine, če se prispevki vplačujejo z odtegotvanjem od plače in kadar v okviru pravil sistema ni dovoljen prenos pravic na drugo osebo;
- i) ne omogoča izplačil po izteku kratkega ali srednje dolgega obdobja, na primer pri pokojninskih shemah brez možnosti predčasnega odstopa;
- j) se ne more uporabiti kot dodatno jamstvo;
- k) ne omogoča gotovinskih plačil;
- l) določa pogoje, ki omejujejo razpoložljivost sredstev in ki morajo biti izpolnjeni, da je mogoče koristiti davčno olajšavo.

Dejavniki tveganja, povezani s strankami in upravičenci

14.8. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) narava stranke, na primer:

- i. pravna oseba, katere struktura otežuje identifikacijo dejanskega lastnika;
 - ii. stranka ali dejanski lastnik stranke je PIO;
 - iii. upravičenec police ali dejanski lastnik tega upravičenca je PIO;
 - iv. starost stranke je nenavadna za vrsto zahtevanega produkta (npr. stranka je zelo mlada ali zelo stara);
 - v. pogodba ne ustreza premoženjskemu stanju stranke;
 - vi. dokaj verjetno je, da so poklic ali dejavnosti stranke povezane s pranjem denarja, na primer zato, ker je znano, da so zelo gotovinsko intenzivne ali izpostavljene visokemu tveganju korupcije;
 - vii. pogodbo podpiše „nadzornik“, kot je fiduciarno podjetje, ki deluje v imenu stranke;
 - viii. imetnik police in/ali pogodbeni upravičenec je podjetje z zastopniki delničarjev in/ali prinosniškimi delnicami;
- b) ravnanje stranke:
- i. v zvezi s pogodbo, na primer:
 - a. stranka pogosto prenaša pogodbo drugemu zavarovatelju;
 - b. pogosti in nepojasnjeni odstopi, zlasti kadar se povračilo izvede na različne bančne račune;
 - c. stranka pogosto ali nepričakovano uporablja določbe „free look“/obdobje za razmislek, zlasti kadar se povračilo izplača očitno nepovezani tretji osebi;
 - d. stranka ustvari visoke stroške z zahtevo zgodnjega prenehanja produkta;
 - e. stranka prenese pogodbo na očitno nepovezano tretjo osebo;
 - f. zahteva stranke za spremembo ali povečanje zavarovalne vsote in/ali plačila premije je nenavadna ali pretirana;

ii. v zvezi z upravičencem, na primer:

- a. zavarovatelj je seznanjen s spremembo upravičenca samo, ko se vloži zahtevek;
- b. stranka spremeni klavzulo o upravičenosti in imenuje očitno nepovezano tretjo osebo;
- c. zavarovatelj, stranka, dejanski lastnik, upravičenec ali dejanski lastnik upravičenca so v različnih jurisdikcijah;

iii. v zvezi s plačili, na primer:

- a. stranka uporablja neobičajne načine plačevanja, na primer gotovino ali strukturirane denarne instrumente ali druge oblike plačilnih instrumentov, ki omogočajo anonimnost;
- b. plačila z različnih bančnih računov brez pojasnila;
- c. plačila iz bank, ki nimajo sedeža v državi prebivališča stranke;
- d. stranka izvaja pogosta preplačila ali preplačila visokih vrednosti, kadar to ni pričakovano;
- e. plačila izvajajo nepovezane tretje osebe;
- f. dodatni višji prispevek k pokojninskemu načrtu pred upokojitvijo.

14.9. K zmanjšanju tveganja lahko prispevata naslednja dejavnika. V primeru življenjskega zavarovanja v lasti družbe je stranka:

- a) kreditna ali finančna institucija, za katero veljajo zahteve v zvezi z bojem proti pranju denarja in financiranju terorizma in ki je predmet nadzora skladnosti s temi zahtevami na način, ki ga določa Direktiva (EU) 2015/849;
- b) javna uprava ali javno podjetje iz jurisdikcije EGP.

Dejavniki tveganja, povezani z distribucijskimi potmi

14.10. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) brezosebna prodaja, na primer prek spleta, pošte ali telefona, brez ustreznih zaščitnih ukrepov, kot so elektronski podpisi ali sredstva elektronske identifikacije, ki so v skladu z Uredbo (EU) št. 910/2014;
- b) dolge verige posrednikov;
- c) posrednik izvaja storitev v nenavadnih okoliščinah (npr. nepojasnjena geografska oddaljenost).

14.11. K zmanjšanju tveganja lahko prispevata naslednja dejavnika:

- a) zavarovatelj dobro pozna posrednike in je prepričan, da izvajajo ukrepe skrbnega preverjanja strank, ki so sorazmerni s tveganjem, povezanim z odnosom, ter z ukrepi, ki se zahtevajo z Direktivo (EU) 2015/849;
- b) produkt je na voljo samo zaposlenim v določenih podjetjih, ki so sklenila pogodbo z zavarovateljem, da bi svojim zaposlenim zagotovila življenjsko zavarovanje, na primer v okviru svežnja ugodnosti.

Dejavniki tveganja, povezani z državami, ali geografski dejavniki tveganja

14.12. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) zavarovatelj, stranka, dejanski lastnik, upravičenec ali dejanski lastnik upravičenca ima sedež v jurisdikciji, povezani z višjim tveganjem PD/FT, ali je s tako jurisdikcijo povezan. Podjetja bi morala posebno pozornost nameniti jurisdikcijam brez učinkovitega nadzora na področju PPDFT;
- b) premije se plačujejo prek računov pri finančnih institucijah s sedežem v jurisdikcijah, ki so povezane z višjim tveganjem PD/FT. Podjetja bi morala posebno pozornost nameniti jurisdikcijam brez učinkovitega nadzora na področju PPDFT;
- c) posrednik ima sedež v jurisdikciji, ki je povezana z višjim tveganjem PD/FT, ali je s to jurisdikcijo povezan. Podjetja bi morala posebno pozornost nameniti jurisdikcijam brez učinkovitega nadzora na področju PPDFT;

14.13. K zmanjšanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) na podlagi verodostojnih virov, kot so vzajemne ocene ali podrobna poročila o oceni, se ugotovi, da imajo države vzpostavljene učinkovite sisteme za PPDFT;
- b) na podlagi verodostojnih virov se ugotovi, da imajo države nizko stopnjo korupcije in drugih kaznivih dejanj.

Ukrepi

14.14. Člen 13(5) Direktive (EU) 2015/849 določa, da morajo podjetja v zvezi s posli življenjskega zavarovanja izvajati ukrepe skrbnega preverjanja strank v zvezi s stranko in dejanskim lastnikom ter tudi upravičenci, takoj ko so ti identificirani ali določeni. To pomeni, da bi podjetja morala:

- a) pridobiti ime upravičenca, kadar je kot upravičenec identificirana bodisi fizična ali pravna oseba ali ureditev, ali
- b) pridobiti zadostne informacije, da bi menila, da bodo v času izplačila lahko določila identiteto upravičenca, če so upravičenci določeni po razredu oseb ali posebnih značilnostih. Na primer, če so upravičenci „moji bodoči vnuki“, bi lahko zavarovatelj pridobil informacije o otrocih imetnika police.

14.15. Podjetja morajo preveriti identiteto upravičencev najpozneje v času izplačila.

14.16. Če podjetje ve, da je življenjsko zavarovanje dodeljeno tretji osebi, ki bo prejela vrednost police, mora v času dodelitve identificirati dejanskega lastnika.

14.17. Da bi podjetja ravnala v skladu s členom 13(6) Direktive (EU) 2015/849, kadar so upravičenci iz skladov ali podobnih pravnih ureditev razred oseb ali določeni po posebnih značilnostih, bi morala pridobiti zadostne informacije, tako da bi menila, da bodo lahko določila identiteto upravičencev v času izplačila ali v času, ko bodo upravičenci uveljavili pridobljene pravice.

Okrepljeno skrbno preverjanje strank

14.18. Da bi podjetja ravnala v skladu s členom 18a v zvezi z odnosi ali transakcijami, ki vključujejo tretje države z visokim tveganjem, bi morala uporabljati ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank, ki so v zvezi s tem določeni v naslovu I. V vseh drugih primerih z visokim tveganjem so lahko primerni naslednji ukrepi okrepljenega skrbnega preverjanja strank:

- a) če stranka izkoristi obdobje „free look“/obdobje za razmislek, bi bilo treba premijo vrniti na bančni račun stranke, s katerega so bila vplačana sredstva. Podjetja bi morala zagotoviti, da v skladu s členom 13 Direktive (EU) 2015/849 preverijo identiteto stranke pred povračilom, zlasti v primeru velike premije ali kako drugače nenavadnih okoliščin. Podjetja bi morala tudi preučiti, ali preklic vzbuja sum v zvezi s transakcijo in ali bi bilo primerno predložiti poročilo o sumljivi dejavnosti;

- b) lahko se sprejmejo dodatni ukrepi, s pomočjo katerih podjetje pridobi več informacij o stranki, dejanskem lastniku, upravičencu ali dejanskem lastniku upravičenca, tretjih plačnikih in prejemnikih plačil. Primeri vključujejo:
- i. odstopanje iz člena 14(2) Direktive (EU) 2015/849, ki določa oprostitev izvajanja predhodnega skrbnega preverjanja strank, se ne uporablja;
 - ii. preverjanje identitete drugih ustreznih strank, vključno s tretjimi plačniki in prejemniki plačil, še pred začetkom poslovnega odnosa;
 - iii. pridobivanje dodatnih informacij za opredelitev predvidene narave poslovnega odnosa;
 - iv. pridobivanje dodatnih informacij o stranki in bolj redno posodabljanje identifikacijskih podatkov o stranki in dejanskem lastniku;
 - v. če plačnik ni stranka, se opredeli razlog za to;
 - vi. preverjanje identitet na podlagi več zanesljivih in neodvisnih virov;
 - vii. opredelitev vira premoženja ali vira sredstev stranke, na primer podatki o zaposlitvi in plači, sklep o dedovanju ali razvezi;
 - viii. po možnosti identifikacija upravičenca in preverjanje njegove identitete na začetku poslovnega odnosa namesto čakanja na njegovo identifikacijo ali določitev, pri čemer bi bilo treba upoštevati, da se upravičenec v obdobju trajanja police lahko spremeni;
 - ix. identifikacija in preverjanje identitete dejanskega lastnika upravičenca;
 - x. v skladu s členoma 20 in 21 Direktive (EU) 2015/849 izvajanje ukrepov za opredelitev, ali je stranka PIO, ter izvajanje razumnih ukrepov za določitev, ali je upravičenec ali njegov dejanski lastnik PIO v času celotne ali delne dodelitve police ali najpozneje v času izplačila;
 - xi. zahteva, da se prvo plačilo izvede prek računa na ime stranke pri banki, za katero veljajo standardi skrbnega preverjanja strank, ki niso manj strogi od standardov, ki se zahtevajo z Direktivo (EU) 2015/849.

14.19. V skladu s členom 20 Direktive (EU) 2015/849 morajo podjetja v primeru visokega tveganja, povezanega z odnosom s PIO, poleg izvajanja ukrepov skrbnega preverjanja strank v skladu s členom 13 Direktive obvestiti višje vodstvo pred izplačilom police, da bi lahko na podlagi teh informacij ocenilo tveganje PD/FT, povezano s primerom, in se odločilo o najustreznejših ukrepih za blažitev tega tveganja; podjetja morajo poleg tega ves čas trajanja poslovnega odnosa izvajati ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank.

14.20. Podjetja bi morala:

- a) pridobiti dodatne informacije o poslovnem odnosu, da bi lahko poznala naravo razmerja med stranko/zavarovancem in upravičencem ter razmerju med plačnikom in upravičencem, če plačnik ni stranka/zavarovanec, ter
- b) okrepiti svoj nadzor nad virom sredstev.

14.21. Če je upravičenec PIO in je izrecno imenovan, podjetja ne bi smela čakati in bi morala poglobljeno pregledati celoten poslovni odnos še pred izplačilom police.

14.22. Morda je potrebno pogostejše in bolj poglobljeno spremljanje transakcij (po potrebi vključno z opredelitvijo vira sredstev).

Poenostavljeno skrbno preverjanje strank

14.23. Z naslednjima ukrepoma se lahko izpolnijo nekatere od zahtev v zvezi s skrbnim preverjanjem strank v primerih z nizkim tveganjem (kolikor to dopušča nacionalna zakonodaja):

- a) podjetja lahko predvidevajo, da je preverjanje identitete stranke opravljeno, na podlagi plačila z računa, za katerega je podjetje prepričano, da je odprt na izključno ali skupno ime stranke pri regulirani kreditni instituciji v državi članici EGP;
- b) podjetja lahko predvidevajo, da je preverjanje identitete upravičenca pogodbe izpolnjeno, na podlagi plačila na račun, odprt na ime upravičenca, pri regulirani kreditni instituciji iz države članice EGP.

Smernica 15: Sektorska smernica za investicijska podjetja

- 15.1. Investicijska podjetja, kot so opredeljena v točki (1) člena 4(1) Direktive 2014/65/EU, bi morala pri zagotavljanju ali izvajanju investicijskih storitev ali poslov, kot so opredeljeni v točki (2) člena 4(1) Direktive 2014/65/EU, upoštevati naslednje dejavnike tveganja in ukrepe poleg tistih iz naslova I teh smernic. V tem okviru je lahko pomembna tudi sektorska smernica 12.
- 15.2. Da bi podjetja iz tega sektorja izpolnila svoje obveznosti iz Direktive (EU) 2015/849, bi morala upoštevati, da:
- a) tveganje PD/FT v tem sektorju izhaja predvsem iz tveganja, povezanega s strankami, ki jim investicijska podjetja zagotavljajo storitve, in
 - b) narava dejavnosti, ki jih izvajajo investicijska podjetja, pomeni, da so lahko izpostavljena predhodnim kaznivim dejanjem, kot je zloraba trga, ki lahko privede do PD/FT.

Dejavniki tveganja

Dejavniki tveganja v zvezi s produkti, storitvami ali transakcijami

- 15.3. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:
- a) transakcije so glede na profil stranke nenavadno velike;
 - b) ureditve poravnave, ki niso standardne ali se zdijo neregularne;
 - c) zrcalni posli ali transakcije, ki vključujejo vrednostne papirje in se uporabljajo za pretvorbo valut, ki se zdijo neobičajni ali nimajo očitnega poslovnega ali gospodarskega namena;
 - d) produkt ali storitev je strukturirana na način, ki bi lahko otežil identifikacijo strank; možna so plačila tretjih oseb.
- 15.4. K zmanjšanju tveganja lahko prispeva naslednji dejavnik:
- a) za produkt ali storitev veljajo obvezne zahteve glede preglednosti in/ali razkritja.

Dejavniki tveganja v zvezi s strankami

- 15.5. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:
- a) ravnanje stranke, na primer:
 - i. utemeljitev naložbe ne vsebuje nikakršnega očitnega gospodarskega namena;

- ii. stranka zahteva ponovni nakup ali odkup dolgoročne naložbe v kratkem obdobju po začetni naložbi ali pred datumom izplačila brez jasne utemeljitve, zlasti kadar to povzroči finančno izgubo ali plačilo visokih provizij za transakcijo;
- iii. stranka zahteva ponovni nakup in prodajo delnic v kratkem obdobju brez očitne strategije ali gospodarske utemeljitve;
- iv. nepripravljenost za posredovanje informacij o skrbnem preverjanju strank v zvezi s stranko in dejanskim lastnikom;
- v. pogoste spremembe informacij o skrbnem preverjanju strank ali podatkov o plačilu;
- vi. stranka nakaže sredstva, ki presegajo sredstva, potrebna za naložbo, in zahteva povračilo presežnega zneska;
- vii. okoliščine, v katerih stranka izkoristi obdobje za premislek, vzbujajo sum;
- viii. uporaba več računov brez predhodnega obvestila, zlasti kadar se ti računi vodijo v več jurisdikcijah ali v jurisdikcijah z visokim tveganjem;
- ix. stranka želi odnos strukturirati tako, da se vključi več strank, na primer skrbniška podjetja, iz različnih jurisdikcij, zlasti kadar so te jurisdikcije povezane z višjim tveganjem PD/FT;

b) narava stranke, na primer:

- i. stranka je podjetje, sklad ali druga pravna ureditev, ki ima strukturo ali funkcije, podobne skladom, s sedežem v jurisdikciji, povezani z višjim tveganjem PD/FT (podjetja bi morala posebno pozornost nameniti tistim jurisdikcijam, ki ne spoštujejo mednarodnih standardov na področju davčne preglednosti in izmenjave informacij);
- ii. stranka je nosilec naložbe, ki v zvezi s svojimi strankami izvaja zelo malo ukrepov skrbnega preverjanja strank ali jih sploh ne izvaja;
- iii. stranka je tretji neregulirani nosilec naložbe;
- iv. lastniška in nadzorna struktura stranke je nepregledna;
- v. stranka ali dejanski lastnik je PIO ali ima drug pomemben položaj, ki mu lahko omogoči zlorabo tega položaja za zasebno korist;
- vi. stranka je neregulirano skrbniško podjetje z neznanimi delničarji;

- c) poslovanje stranke, na primer sredstva stranke izhajajo iz poslovanja v sektorjih, ki se povezujejo z večjim tveganjem finančnega kriminala, kot so gradbeništvo, farmacija in zdravstveno varstvo, trgovina z orožjem in obramba, industrija, povezana s pridobivanjem nafte in rudnin ali javno naročanje.

15.6. K zmanjšanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) stranka je institucionalni vlagatelj, katerega status preveri vladna agencija iz EGP, na primer pokojninska shema, ki jo odobri vlada;
- b) stranka je vladni organ iz jurisdikcije EGP;
- c) stranka je finančna institucija s sedežem v jurisdikciji EGP.

Dejavniki tveganja, povezani z distribucijskimi potmi

15.7. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) kompleksnost v verigi sprejemanja in posredovanja naročil;
- b) kompleksnost distribucijske verige naložbenih produktov;
- c) mesto trgovanja ima člane ali udeležence iz jurisdikcij z visokim tveganjem.

Dejavniki tveganja, povezani z državami, ali geografski dejavniki tveganja

15.8. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) vlagatelj ali njegov skrbnik ima sedež v jurisdikciji, ki je povezana z višjim tveganjem PD/FT;
- b) sredstva izvirajo iz jurisdikcije, ki je povezana z višjim tveganjem PD/FT.

Ukrepi

15.9. Podjetja iz tega sektorja bi morala pri razvoju politik in postopkov glede PPFT za izpolnjevanje obveznosti iz Direktive (EU) 2015/849 upoštevati, da glede na vrsto dejavnosti, ki jih opravljajo, zanje veljajo pravila, v skladu s katerimi morajo zbirati izčrpne informacije o svojih strankah. V tem primeru bi morala upoštevati, v kolikšni meri lahko informacije, pridobljene za namene skladnosti z direktivo o trgih finančnih instrumentov (MiFID II) in uredbo o infrastrukturi evropskega trga (EMIR), uporabijo tudi za izpolnjevanje svojih obveznosti glede skrbnega preverjanja strank v običajnih okoliščinah.

15.10. Zlasti naložbeni upravitelji morajo običajno dobro poznati svoje stranke, da bi jim lahko pomagali opredeliti ustrezne naložbene portfelje. Zbrane informacije so podobne tistim, ki jih podjetja pridobijo za namene PPFT.

15.11. Podjetja bi morala v primerih z višjim tveganjem upoštevati smernice za izvajanje okrepljenega skrbnega preverjanja strank, ki so določene v naslovu I. Če je tveganje, povezano s poslovnim odnosom, visoko, bi morala tudi:

- a) identificirati in po potrebi preveriti identiteto osnovnih vlagateljev stranke podjetja, če je stranka tretji neregulirani nosilec naložbe;
- b) poznati razloge za vsako plačilo ali prenos na račun ali z računa nepreverjene tretje osebe.

15.12. Naložbeni upravitelji lahko, kolikor to dopušča nacionalna zakonodaja, v primerih z nizkim tveganjem uporabijo smernice poenostavljenega skrbnega preverjanja strank, ki so določene v naslovu I.

Smernica 16: Sektorska smernica za ponudnike investicijskih skladov

16.1. Ponujanje investicijskih skladov lahko vključuje več strank, kot so upravitelj sklada, imenovani svetovalci, depozitarji in podskrbniki, regulatorji in, v nekaterih primerih, glavni borzni posredniki. Podobno lahko distribucija teh skladov vključuje stranke, kot so vezani zastopniki, vodje svetovanja in diskrecijski upravitelji premoženja, ponudniki platformnih storitev in neodvisni finančni svetovalci.

16.2. Vrsta in število strank, vključenih v postopek distribucije sklada, sta odvisna od narave sklada in lahko vplivata na to, kako dobro sklad pozna svojo stranko in vlagatelje. Sklad ali, kadar sklad sam ni pooblaščen subjekt, upravitelj sklada ohrani odgovornost za izpolnjevanje obveznosti na področju PPDFT, čeprav lahko posamezne elemente obveznosti sklada v zvezi s skrbnim preverjanjem strank pod določenimi pogoji izvaja ena ali več teh drugih oseb.

16.3. Investicijske sklade lahko osebe ali subjekti uporabljajo za namene PD/FT:

- a) distribucija skladov za male vlagatelje pogosto poteka brezosebno; dostop do takih skladov je pogosto enostaven in sorazmerno hiter, deleži v takih skladih pa se lahko prenašajo med različnimi strankami;
- b) alternativni investicijski skladi, kot so hedge skladi, nepremičninski skladi in skladi zasebnega kapitala, imajo običajno manjše število vlagateljev, ki so lahko fizične osebe ali institucionalni vlagatelji (pokojninski skladi, skladi skladov). Za take sklade, namenjene omejenemu številu premožnih posameznikov ali upravljavcem družinskega premoženja, je lahko značilno inherentno višje tveganje zlorabe za namene PD/FT v primerjavi s skladi za male vlagatelje, saj je

bolj verjetno, da ti vlagatelji nadzorujejo sredstva sklada. Če vlagatelji nadzorujejo sredstva, so takšni skladi nosilci osebnih sredstev, ki so v Prilogi III k Direktivi (EU) 2015/849 navedeni kot dejavnik, ki pomeni potencialno višje tveganje.

- c) Ne glede na pogosto srednje- do dolgoročno naravo naložbe, ki lahko prispeva k temu, da so ti produkti manj zanimivi za namene pranja denarja, lahko te naložbe še vedno pritegnejo osebe, ki se ukvarjajo s pranjem denarja, saj lahko ustvarjajo rast in prihodek.

16.4. Ta sektorska smernica se nanaša na:

- a) investicijske sklade, ki tržijo svoje deleže ali enote, v skladu s členom 3(2)(d) Direktive (EU) 2015/849, in
- b) upravitelje skladov, če investicijski skladi niso registrirani kot pravne osebe.

Druge stranke, vključene v zagotavljanje ali distribucijo sklada, na primer posredniki, morajo morda izpolnjevati svoje obveznosti skrbnega preverjanja strank, zato bi morali preučiti ustrezna poglavja v teh smernicah, kakor je primerno.

Za sklade in upravitelje skladov so lahko ustrezne tudi sektorske smernice 8, 14 in 15.

Dejavniki tveganja

Dejavniki tveganja v zvezi s produkti, storitvami ali transakcijami

16.5. Naslednji dejavniki lahko prispevajo k povečanju tveganja, povezanega s skladi:

- a) sklad je namenjen omejenemu številu posameznikov ali upravljavcem družinskega premoženja, na primer zasebni sklad ali sklad z enim samim vlagateljem;
- b) možno je vpisovanje v sklad in nato hiter odkup naložbe, ne da bi vlagatelj imel pri tem večje upravne stroške;
- c) z enotami ali deleži sklada se lahko trguje, ne da bi bil sklad ali upravitelj sklada v času trgovanja o tem obveščen;
- d) podatki o vlagatelju so razdeljeni med več subjektov.

16.6. Naslednji dejavniki lahko prispevajo k povečanju tveganja, povezanega z vpisom:

- a) vpisovanje vključuje račune ali tretje osebe iz več jurisdikcij, zlasti kadar so te jurisdikcije povezane z visokim tveganjem PD/FT, kot je določeno v smernici od 2.9 do 2.15 iz naslova I;
- b) vpisovanje vključuje tretje osebe, ki izvedejo vpisovanje, ali prejemnike plačil, zlasti kadar to ni pričakovano.

16.7. Naslednji dejavniki lahko prispevajo k zmanjšanju tveganja, povezanega s skladi:

- a) plačila tretjim osebam in plačila tretjih oseb niso dovoljena;
- b) sklad je na voljo samo za male vlagatelje, naložbam je določena zgornja meja.

Dejavniki tveganja v zvezi s strankami

16.8. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki: ravnanje stranke je nenavadno, na primer:

- a) utemeljitev naložbe ne vsebuje očitne strategije ali gospodarskega namena ali pa stranka opravi naložbe, ki niso v skladu z njenim splošnim finančnim položajem, s čimer je seznanjen sklad ali upravitelj sklada;
- b) stranka zahteva ponovni nakup in/ali prodajo enot ali deležev v kratkem času po začetni naložbi ali pred datumom izplačila brez jasne strategije ali utemeljitve, zlasti kadar to povzroči finančno izgubo ali plačilo visokih provizij za transakcijo;
- c) stranka nakaže sredstva, ki presegajo sredstva, potrebna za naložbo, in zahteva povračilo presežnega zneska;
- d) stranka uporablja več računov brez predhodnega obvestila, zlasti kadar se ti računi vodijo v več jurisdikcijah ali v jurisdikcijah z visokim tveganjem PD/FT;
- e) stranka želi odnos strukturirati tako, da se vključi več strank, na primer neregulirana skrbniška podjetja, iz različnih jurisdikcij, zlasti kadar so te jurisdikcije povezane z višjim tveganjem PD/FT;
- f) stranka nenadoma in brez utemeljitve spremeni kraj poravnave, na primer tako, da spremeni državo prebivališča stranke.

16.9. K zmanjšanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) stranka je institucionalni vlagatelj, katerega status preveri vladna agencija iz EGP, na primer pokojninska shema, ki jo odobri vlada;
- b) stranka je podjetje, za katero veljajo zahteve glede PPDFT, ki niso manj stroge od tistih, ki se zahtevajo z Direktivo (EU) 2015/849.

Dejavniki tveganja, povezani z distribucijskimi potmi

16.10. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) kompleksne distribucijske poti, ki omejujejo nadzor sklada nad poslovnimi odnosi in njegovo zmožnost, da spremlja transakcije, na primer sklad uporablja veliko število poddistributerjev za distribucijo v tretje države;
- b) distributer je v jurisdikciji, povezani z višjim tveganjem PD/FT, kot je opredeljeno v splošnem delu teh smernic.

16.11. Naslednji dejavniki lahko pomenijo manjše tveganje:

- a) sklad sprejema samo določeno vrsto vlagateljev z nizkim tveganjem, kot so regulirana podjetja, ki izvajajo naložbene dejavnosti v svojem imenu za svoj račun (npr. podjetja, ki nudijo življenjska zavarovanja), ali korporativne pokojninske sheme;
- b) deleže v skladu je mogoče kupiti ali odkupiti le prek podjetja, za katero veljajo zahteve glede PPDFT, ki niso manj stroge od tistih, ki se zahtevajo z Direktivo (EU) 2015/849.

Dejavniki tveganja, povezani z državami, ali geografski dejavniki tveganja

16.12. K povečanju tveganja lahko prispevajo naslednji dejavniki:

- a) sredstva strank ali dejanskih lastnikov izhajajo iz jurisdikcij, povezanih z višjim tveganjem PD/FT, zlasti tistih, ki so povezane z višjo stopnjo predhodnih kaznivih dejanj v zvezi s pranjem denarja;
- b) stranka zahteva, da se njena naložba izplača na račun pri kreditni instituciji v jurisdikciji, povezani z višjim tveganjem PD/FT.

Ukrepi

16.13. Ukrepi, ki bi jih skladi ali upravitelji skladov morali izvajati za izpolnjevanje svojih obveznosti skrbnega preverjanja strank, so odvisni od tega, kako stranka ali vlagatelj (če vlagatelj ni stranka) pristopi k skladu. Sklad ali upravitelj sklada bi poleg tega moral sprejeti ukrepe z upoštevanjem tveganja za identifikacijo in preverjanje identitete morebitnih fizičnih oseb, ki končno posedujejo ali nadzirajo stranko (ali v imenu katerih se izvede transakcija), na primer tako, da se od morebitne stranke zahteva, da v času prve prošnje za pristop k skladu izjavi, ali opravlja naložbe v svojem imenu ali je v vlogi posrednika in opravlja naložbe v imenu nekoga drugega.

16.14. Stranka je:

- a) fizična ali pravna oseba, ki neposredno kupi enote ali deleže sklada za svoj račun in ne v imenu drugih osnovnih vlagateljev, ali
- b) podjetje, ki v okviru svoje gospodarske dejavnosti neposredno kupi enote ali deleže v svojem imenu in izvaja nadzor nad naložbo v končno korist ene ali več tretjih oseb, ki nimajo nadzora nad naložbo ali odločitvami o naložbi, ali
- c) podjetje, na primer finančni posrednik, ki deluje v svojem imenu in je evidentirano v registru deležev ali enot sklada, vendar deluje za račun in na podlagi posebnih navodil ene ali več tretjih oseb (npr. ker je finančni posrednik pooblaščen zastopnik, borzni posrednik, upravitelj skupnega računa več strank/zbirnega računa ali upravitelj podobne pasivne ureditve), ali
- d) stranka podjetja, na primer stranka finančnega posrednika, če podjetje ni evidentirano v registru deležev ali enot sklada (npr. ker investicijski sklad izvaja distribucijo deležev in enot sklada prek finančnega posrednika in vlagatelj kupi enote ali deleže prek podjetja ter je evidentiran v registru deležev ali enot sklada).

Okrepljeno skrbno preverjanje strank

16.15. V primerih, opisanih v smernici 16.14(a) in (b), so ukrepi okrepljenega skrbnega preverjanja strank, ki bi jih v primeru višjega tveganja moral izvajati sklad ali upravitelj sklada, med drugim:

- a) pridobivanje dodatnih informacij o stranki, kot so informacije o ugledu in ozadju stranke, še pred sklenitvijo poslovnega odnosa;
- b) izvajanje nadaljnjih ukrepov za dodatno preverjanje pridobljenih dokumentov, podatkov ali informacij;
- c) pridobivanje informacij o viru sredstev in/ali viru premoženja stranke in dejanskega lastnika stranke;
- d) zahteva, da se plačilo odkupa opravi prek prvotnega računa, ki se uporablja za naložbe, ali računa, ki se vodi na izključno ali skupno ime stranke;
- e) povečanje pogostosti in intenzivnosti spremljanja transakcij;
- f) zahteva, da se prvo plačilo opravi prek plačilnega računa, ki se vodi na izključno ali skupno ime stranke pri regulirani kreditni ali finančni instituciji iz države članice EGP ali regulirani kreditni ali finančni instituciji iz tretje države, ki določa zahteve glede PPDFT, ki niso manj stroge od tistih, ki se zahtevajo z Direktivo (EU) 2015/849;

- g) pridobitev odobritve od višjega vodstva v času prve transakcije;
- h) poglobljeno spremljanje poslovnih aktivnosti strank in posameznih transakcij.

16.16. V primerih, opisanih v smernici 16.14(c), v katerih se tveganje poveča, zlasti če je sklad namenjen omejenemu številu vlagateljev, je treba izvajati ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank, ki lahko vključujejo ukrepe, določene v smernici 16.15 zgoraj.

16.17. Če ima finančni posrednik sedež v tretji državi in je s skladom ali upraviteljem sklada vzpostavil odnos, podoben korespondenčnemu bančništvu, se ukrepi, opisani v smernici 16.20 in 16.21, ne uporabljajo. Da bi podjetja izpolnila svoje obveznosti iz člena 19 Direktive (EU) 2015/849, bi morala v zvezi s posrednikom izvajati ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja iz sektorske smernice od 8.14 do 8.17.

16.18. V primerih, opisanih v smernici 16.14(d), v katerih se tveganje poveča, zlasti če je sklad namenjen omejenemu številu vlagateljev, je treba izvajati ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank, ki lahko vključujejo ukrepe, določene v smernici 16.15 zgoraj.

Poenostavljeno skrbno preverjanje strank

16.19. V primerih z nižjim tveganjem, opisanih v smernici 16.14(a) in 16.14(b), kolikor to dopušča nacionalna zakonodaja, in če se sredstva preverljivo nakazujejo s plačilnega računa ali na plačilni račun, ki se vodi na izključno ali skupno ime stranke pri regulirani kreditni ali finančni instituciji v državi članici EGP, lahko sklad ali upravitelj sklada kot poenostavljen ukrep skrbnega preverjanja strank uporabi vir sredstev, da bi izpolnil nekatere od zahtev glede skrbnega preverjanja strank.

16.20. V primerih, opisanih v smernici 16.14(c), v katerih je finančni posrednik stranka sklada ali upravitelja sklada, bi sklad ali upravitelj sklada moral v zvezi s finančnim posrednikom izvajati ukrepe skrbnega preverjanja strank z upoštevanjem tveganja. Sklad ali upravitelj sklada bi moral izvajati tudi ukrepe z upoštevanjem tveganja, da bi identificiral osnovne vlagatelje finančnega posrednika in preveril njihovo identiteto, saj so ti vlagatelji dejanski lastniki sredstev, ki se vlagajo prek posrednika. Skladi ali upravitelji sklada lahko v primerih z nizkim tveganjem, kolikor to dopušča nacionalna zakonodaja, izvajajo poenostavljene ukrepe skrbnega preverjanja strank, ki so podobni ukrepom iz naslova I teh smernic, in sicer pod naslednjimi pogoji:

- a) finančni posrednik mora izpolnjevati obveznosti na področju PPDFT v jurisdikciji EGP ali v tretji državi, ki določa zahteve glede PPDFT, ki niso manj stroge od tistih, ki se zahtevajo z Direktivo (EU) 2015/849;
- b) v zvezi s finančnim posrednikom se izvaja učinkovit nadzor skladnosti s temi zahtevami;

- c) sklad ali upravitelj sklada izvaja ukrepe z upoštevanjem tveganja, da bi se prepričal, da je tveganje PD/FT, povezano s poslovnim odnosom, nizko, ti ukrepi pa med drugim temeljijo na oceni podjetja finančnega posrednika, ki jo opravi sklad ali upravitelj sklada, vrstah strank, za katere podjetje posrednika izvaja storitve, ter jurisdikcij, ki jim je podjetje posrednika izpostavljeno;
- d) sklad ali upravitelj sklada izvaja ukrepe z upoštevanjem tveganja, da bi se prepričal, da posrednik v zvezi s svojimi strankami in dejanskimi lastniki teh strank izvaja stroge ukrepe skrbnega preverjanja z upoštevanjem tveganja. V okviru tega bi moral sklad ali upravitelj sklada izvajati ukrepe z upoštevanjem tveganja, da bi ocenil primernost politik in postopkov posrednika na področju skrbnega preverjanja strank, na primer z uporabo javno dostopnih informacij o pretekli skladnosti posrednika ali z neposrednim stikom s posrednikom;
- e) sklad ali upravitelj sklada izvaja ukrepe z upoštevanjem tveganja, da bi se prepričal, da bo posrednik na zahtevo nemudoma zagotovil informacije o skrbnem preverjanju strank in dokumente o osnovnih vlagateljih, na primer z vključitvijo ustreznih določb v pogodbo, sklenjeno s posrednikom, ali vzorčnim preskušanjem zmožnosti posrednika, da na zahtevo zagotovi informacije o skrbnem preverjanju strank.

16.21. V primerih, opisanih v smernici 16.14(d), bi moral sklad ali upravitelj sklada v zvezi s končnim vlagateljem, ki nastopa kot stranka sklada ali upravitelja sklada, izvajati ukrepe skrbnega preverjanja strank z upoštevanjem tveganja. Da bi sklad ali upravitelj sklada izpolnil svoje obveznosti skrbnega preverjanja strank, se lahko zanese na posrednika v skladu s pogoji, določenimi v oddelku 4 poglavja II Direktive (EU) 2015/849.

16.22. Skladi ali upravitelji skladov lahko v primerih z nizkim tveganjem, kolikor to dopušča nacionalna zakonodaja, izvajajo poenostavljene ukrepe skrbnega preverjanja strank. Če so pogoji iz smernice 16.20 izpolnjeni, lahko poenostavljeni ukrepi skrbnega preverjanja strank zajemajo pridobivanje identifikacijskih podatkov iz registra deležev sklada skupaj z informacijami, določenimi v členu 27(1) Direktive (EU) 2015/849, ki jih mora sklad ali upravitelj sklada od posrednika pridobiti v razumnem časovnem okviru. Sklad ali upravitelj sklada bi moral ta časovni okvir določiti v skladu s pristopom, ki temelji na tveganju.

Smernica 17: Sektorska smernica za regulirane platforme za množično financiranje

- 17.1. Za namene te sektorske smernice se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov iz člena 2(1) Uredbe (EU) 2020/1503: „storitev množičnega financiranja“, „platforma za množično financiranje“, „ponudnik storitev množičnega financiranja“, „lastnik projekta“ in „vlagatelj“. Ta sektorska smernica se nanaša na „stranke“, kot so opredeljene v členu 2(1)(g) iste uredbe.
- 17.2. Ponudniki storitev množičnega financiranja bi morali priznati tveganja, ki izhajajo iz brezmejnosti platform za množično financiranje, saj so lahko stranke ponudnika storitev množičnega financiranja kjer koli na svetu, tudi v jurisdikcijah z visokim tveganjem. Poznati bi morali svoje stranke, da preprečijo, da bi se njihove platforme za množično financiranje uporabljale za financiranje fiktivnih naložbenih projektov z nezakonitimi sredstvi ali zlorabljale za namene financiranja terorizma s podajo izmišljenega razloga za projekt množičnega financiranja, ki se nikoli ne uresniči, sredstva, pridobljena z množičnim financiranjem, pa se nato uporabijo za financiranje terorističnega napada.
- 17.3. Ponudniki storitev množičnega financiranja bi morali poleg dejavnikov tveganja in ukrepov iz naslova I upoštevati tudi dejavnike tveganja in ukrepe iz te sektorske smernice. Tisti, ki zagotavljajo investicijske storitve, bi morali upoštevati tudi sektorsko smernico 16.

Dejavniki tveganja

Dejavniki tveganja v zvezi s produkti, storitvami in transakcijami

- 17.4. Ponudnik storitev množičnega financiranja bi moral upoštevati naslednje dejavnike tveganja, ki bi lahko prispevali k povečanemu tveganju:
- a) ponudnik storitev množičnega financiranja zbira sredstva prek platforme za množično financiranje, vendar omogoča nadaljnji prenos, vključno s poslovnimi modeli, v okviru katerih se:
 - i. denar zbere za nedoločen projekt in se zato hrani na računu vlagatelja, dokler projekt ni določen, ali
 - ii. denar zbere, vendar se lahko vrne vlagateljem, če cilj zbiranja sredstev ni izpolnjen ali če lastnik projekta ni prejel denarja;
 - b) ponudnik storitev množičnega financiranja omogoča predčasen odkup naložb, predčasno odplačilo posojil ali nadaljnjo prodajo naložb ali posojil prek sekundarnih trgov;
 - c) ponudnik storitev množičnega financiranja ne omejuje velikosti, obsega ali vrednosti transakcij, nalaganja sredstev ali odkupa, obdelanih prek platforme za

množično financiranih vlagateljev, ali zneska sredstev, ki so lahko shranjena na posameznem računu vlagatelja;

- d) ponudnik storitev množičnega financiranja vlagateljem omogoča, da izvedejo plačilo lastniku projekta prek platforme za množično financiranje z instrumenti, ki so bodisi zunaj področja uporabe katere koli regulativne ureditve ali pa zanje veljajo manj stroge zahteve glede PPDFT od tistih, določenih v Direktivi (EU) 2015/849;
- e) ponudnik storitev množičnega financiranja sprejema denarne naložbe od vlagateljev, ki so posamezniki ali neregulirani pravni subjekti, ali jim omogoča gotovinske dvige prek platforme za množično financiranje;
- f) ponudnik storitev množičnega financiranja vlagateljem ali posojilodajalcem zagotavlja finančni vzvod ali prednostni odkup ali zajamčeni donosi;
- g) ponudnik storitev množičnega financiranja ne potrdi svoje zaveze, da bo ponovno odkupil vrednostne papirje, poleg tega za tak odkup ni časa;
- h) v zvezi z nelastniškimi instrumenti niso razumljivo opredeljeni nominalna obrestna mera, datum, s katerim obresti postanejo izplačljive, datumi zapadlosti plačil obresti, datum dospelosti in zadevni donos;
- i) ponudnik storitev množičnega financiranja omogoča plačila v virtualnih valutah prek platforme za množično financiranje;
- j) ponudnik storitev množičnega financiranja vlagateljem in lastnikom projektov omogoča, da imajo več računov na platformi za množično financiranje, kadar niso povezani s posebnimi projekti množičnega financiranja;
- k) ponudnik storitev množičnega financiranja omogoča prenose med vlagatelji ali lastniki projektov na platformi za množično financiranje.

17.5. Ponudnik storitev množičnega financiranja bi moral upoštevati naslednje dejavnike tveganja, ki bi lahko prispevali k manjšemu tveganju:

- a) ponudnik storitev množičnega financiranja zahteva, da se sredstva za naložbe, odkup, posojanje ali odplačilo preverljivo črpajo iz računa, ki se vodi na izključno ali skupno ime stranke pri kreditni instituciji ali finančni instituciji ali plačilni instituciji, ki ima dovoljenje v skladu z Direktivo (EU) 2015/2366, ob upoštevanju zahtev glede PPDFT, ki niso manj stroge od zahtev iz Direktive (EU) 2015/849, oziroma da se ta sredstva preverljivo pošljejo na navedeni račun;

- b) ponudnik storitev množičnega financiranja določi nizke omejitve naložb, posojil, odkupov in odplačil, ki se obdelujejo prek platforme za množično financiranje, v smislu denarne vrednosti in števila plačil;
- c) ponudnik storitev množičnega financiranja zahteva fiksno ali daljše obdobje razpolaganja za naložbe ali obdobje odplačevanja za posojila, pridobljena prek platforme za množično financiranje;
- d) ponudnik storitev množičnega financiranja omejuje znesek sredstev, ki so lahko naenkrat shranjena na katerem koli računu na platformi množičnega financiranja;
- e) ponudnik storitev množičnega financiranja uporablja tehnologijo, da ugotovi, ali vlagatelji ali lastniki projektov uporabljajo VPN ali druge tehnologije, s katerimi se pri uporabi platforme za množično financiranje prikrije prava lokacija in naprava;
- f) ponudnik storitev množičnega financiranja ne omogoča odprtja več računov na platformi množičnega financiranja.

Dejavniki tveganja v zvezi s strankami

17.6. Ponudnik storitev množičnega financiranja bi moral upoštevati naslednje dejavnike tveganja, ki bi lahko prispevali k povečanemu tveganju:

- a) narava stranke ali njeno ravnanje je nenavadno, na primer:
 - i. utemeljitev naložbe ali posojila ne vsebuje očitne strategije ali gospodarskega namena;
 - ii. vlagatelj zahteva odkup naložbe v kratkem obdobju po začetni naložbi;
 - iii. vlagatelj zahteva privilegirane pogoje ali fiksni donos na naložbo;
 - iv. vlagatelj ali lastnik projekta na platformo prenese sredstva, ki presegajo sredstva, potrebna za naložbo/posojilo, nato pa zahteva povračilo presežnega zneska;
 - v. vlagatelj ali lastnik projekta je posameznik ali pravna oseba, povezana z višjo stopnjo tveganja pranja denarja;

- vi. lastnik projekta nepričakovano ali brez razumne razlage pospeši dogovorjen načrt odkupa/odplačila s pavšalnimi plačili ali predčasnim zapiranjem pozicij;
 - vii. zdi se, da lastnik projekta nerad zagotavlja informacije o projektu ali pobudi za množično financiranje;
 - viii. vir sredstev za naložbo je nejasen in vlagatelj nerad zagotovi te informacije, kadar jih zahteva ponudnik storitev množičnega financiranja; obseg vloženih sredstev presega obseg ocenjenih likvidnih sredstev vlagatelja; vložena sredstva so izposojena;
 - ix. vlagatelj nima stalnega prebivališča v državi, v kateri se nahaja platforma za množično financiranje ali naložba, in drugih povezav s to državo;
 - x. vlagatelj ali lastnik projekta je PIO;
 - xi. vlagatelj noče izvajati potrebnega skrbnega preverjanja strank;
- b) vlagatelj ali lastnik projekta prenese virtualno valuto;
 - c) o vlagatelju ali lastniku projekta se je v medijih negativno poročalo;
 - d) za vlagatelja ali lastnika projekta veljajo sankcije.

Dejavniki tveganja, povezani z distribucijskimi potmi

17.7. Ponudnik storitev množičnega financiranja bi moral upoštevati naslednje dejavnike tveganja, ki bi lahko prispevali k povečanemu tveganju:

- a) ponudnik storitev množičnega financiranja platformo za množično financiranje v celoti upravlja na spletu brez ustreznih zaščitnih ukrepov, kot je elektronska identifikacija osebe z elektronskimi podpisi ali sredstvi elektronske identifikacije, ki so v skladu z Uredbo (EU) št. 910/2014;
- b) stranke v platformo za množično financiranje vstopajo brezosebno, pri čemer niso vzpostavljeni nobeni varovalni ukrepi;
- c) ponudnik storitev množičnega financiranja deluje zunaj vsakršne regulativne ureditve, zato ukrepi, ki bi bili sicer sprejeti za odkrivanje in blažitev potencialne uporabe platforme za množično financiranje za namene PD/FT, morda niso sprejeti. To ne posega v uporabo smernice 11.

17.8. Ponudnik storitev množičnega financiranja bi moral upoštevati naslednje dejavnike tveganja, ki bi lahko prispevali k manjšemu tveganju:

- a) ponudnik storitev množičnega financiranja uporablja kreditno institucijo ali finančno institucijo za opravljanje storitev ravnanja z denarjem ali denarnih nakazil. Druga možnost je, da ponudnik storitev množičnega financiranja odpre račun na svoje ime pri regulirani kreditni instituciji ali finančni instituciji, prek katerega potekajo denarne transakcije med lastniki projektov in vlagatelji;
- b) ponudnik storitev množičnega financiranja, ki upravlja platformo za množično financiranje, ima dovoljenje za opravljanje storitev plačilne institucije v skladu z Direktivo (EU) 2015/2366 ali deluje kot zastopnik plačilne institucije, ki ima dovoljenje za opravljanje storitev v skladu z Direktivo (EU) 2015/2366, in neposredno obdeluje denarne transakcije med vlagatelji in lastniki projektov. To ne posega v uporabo smernice 11;
- c) ponudnik storitev množičnega financiranja se je z vlagatelji in lastniki projektov osebno sestal oziroma mu jih je predstavil regulirani finančni posrednik (kreditna institucija ali investicijsko podjetje), ki je v zvezi z vsemi strankami (lastniki projektov in vlagatelji) izvedel vse ukrepe skrbnega preverjanja.

Dejavniki tveganja, povezani z državami, ali geografski dejavniki tveganja

17.9. Ponudnik storitev množičnega financiranja bi moral upoštevati naslednje dejavnike tveganja, ki bi lahko prispevali k povečanemu tveganju:

- a) ponudnik storitev množičnega financiranja ima globalni doseg ter povezuje vlagatelje, lastnike projektov in projekte iz različnih jurisdikcij;
- b) sredstva izhajajo iz osebnih ali poslovnih povezav z jurisdikcijo, v zvezi s katero so verodostojni viri ugotovili, da ima visoko stopnjo korupcije ali drugih kriminalnih dejavnosti, kot so terorizem, pranje denarja, proizvodnja in ponudba prepovedanih drog ali druga predhodna kazniva dejanja;
- c) lastnik projekta ali vlagatelj ali njuni upravičeni lastniki, kadar je to ustrezno, so v jurisdikciji, ki je povezana z večjimi tveganji PD/FT ali v kateri ni učinkovitega nadzora na področju PPFT. Ponudniki storitev množičnega financiranja bi morali nameniti posebno pozornost jurisdikcijam, za katere je znano, da zagotavljajo sredstva ali podporo terorističnim dejavnostim ali da v njih delujejo skupine, ki izvajajo teroristična kazniva dejanja, ter jurisdikcijam, za katere veljajo finančne sankcije, embargi ali ukrepi (ki jih je izdala na primer EU ali Združeni narodi), povezani s terorizmom, financiranjem terorizma ali širjenjem orožja.

Ukrepi

- 17.10. Ponudniki storitev množičnega financiranja, ki so pooblaščen subjekti kot plačilne institucije, ki imajo dovoljenje za opravljanje storitev v skladu z Direktivo (EU) 2015/2366 ali delujejo kot zastopnik plačilne institucije, ki ima dovoljenje za opravljanje storitev v skladu z Direktivo (EU) 2015/2366, bi morali izvajati ustrezne ukrepe iz sektorske smernice 11 tudi za svoje storitve množičnega financiranja.
- 17.11. Ponudniki storitev množičnega financiranja, ki so pooblaščen subjekti kot investicijska podjetja, ki imajo dovoljenje za opravljanje storitev v skladu z Direktivo (EU) 2014/65, bi morali ustrezne ukrepe iz sektorske smernice 15 izvajati tudi v zvezi s svojimi storitvami množičnega financiranja.
- 17.12. Ponudniki storitev množičnega financiranja, ki so pooblaščen subjekti, ki imajo dovoljenje za opravljanje storitev v skladu z Direktivo (EU) 2013/36, bi morali ustrezne ukrepe iz sektorske smernice 9 izvajati tudi za svoje storitve množičnega financiranja.
- 17.13. Podjetje, ki ima dovoljenje kot ponudnik storitev množičnega financiranja v skladu z nacionalno zakonodajo in za katero se uporablja nacionalna zakonodaja o PPDFT, bi moralo to in druge ustrezne sektorske smernice smiselno uporabljati, da se zagotovi usklajen in učinkovit nadzor nad ponudniki storitev množičnega financiranja s sedežem v Uniji na področju PPDFT.

Skrbno preverjanje strank

- 17.14. Ponudniki storitev množičnega financiranja bi morali ukrepe skrbnega preverjanja strank izvajati v skladu z naslovom I v zvezi z vsemi strankami, tako vlagatelji kot lastniki projektov.
- 17.15. Ponudniki storitev množičnega financiranja, ki uporabljajo kreditne ali finančne institucije za zbiranje sredstev od strank ali prenos sredstev strankam, bi morali upoštevati dejavnike tveganja distribucijske poti iz naslova I in se zlasti prepričati, da so te kreditne ali finančne institucije uvedle ustrezne ukrepe skrbnega preverjanja strank.

Okrepljeno skrbno preverjanje strank

- 17.16. Kadar je tveganje, povezano z občasno transakcijo ali poslovnim odnosom, povečano, bi morale platforme ponudnikov storitev množičnega financiranja uporabljati naslednje ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank:
- a) pridobitev dodatnih informacij od strank, ki opravljajo transakcije na platformi, kot so informacije o namenu naložbe in izkušnjah, ozadju in ugledu, pred vzpostavitvijo poslovnega odnosa (na primer z iskanjem po javnih virih, iskanjem negativnega medijskega poročanja ali naročilom poročila z obveščevalnimi podatki, ki ga pripravi tretja oseba, za oblikovanje celovitejšega profila stranke);

- b) izvajanje nadaljnjih ukrepov za dodatno preverjanje pridobljenih dokumentov, podatkov ali informacij;
- c) pridobitev informacij o viru sredstev strank in njihovih dejanskih lastnikov;
- d) zahteva, da se plačilo odkupa ali odplačilo posojila opravi prek prvotnega računa, ki se uporablja za naložbe, ali računa, ki se vodi na izključno ali skupno ime stranke;
- e) povečanje pogostosti in intenzivnosti spremljanja transakcij;
- f) zahteva, da se prvo plačilo naložbe ali posojila opravi prek plačilnega računa, ki se vodi na izključno ali skupno ime zadevne stranke pri regulirani kreditni ali finančni instituciji v državi članici EGP ali regulirani kreditni ali finančni instituciji iz tretje države, ki določa zahteve glede PPDT, ki niso manj stroge od tistih, ki se zahtevajo z Direktivo (EU) 2015/849;
- g) pridobitev odobritve višjega vodstva v času transakcije, ko stranka prvič uporabi platformo;
- h) poglobljeno spremljanje poslovnih aktivnosti stranke in posameznih transakcij.

Poenostavljeno skrbno preverjanje strank

17.17. Kadar je tveganje nizko in kolikor to dopušča nacionalna zakonodaja, lahko platforme za množično financiranje izvajajo poenostavljene ukrepe skrbnega preverjanja strank, ki lahko vključujejo:

- a) preverjanje identitete stranke in, kadar je to primerno, dejanskega lastnika ob sklenitvi poslovnega odnosa v skladu s členom 14(2) Direktive (EU) 2015/849, ali
- b) domnevanje, da plačilo, črpano z računa v izključnem ali skupnem imenu stranke pri regulirani kreditni ali finančni instituciji v državi članici EGP, izpolnjuje zahteve, določene v členu 13(1)(a) in (b) Direktive (EU) 2015/849.

Smernica 18: Sektorska smernica za ponudnike storitev odreditve plačil in ponudnike storitev zagotavljanja informacij o računih

18.1. Pri uporabi te smernice bi morala podjetja upoštevati opredelitvi pojmov iz točk 18 in 19 člena 4 Direktive (EU) 2015/2366, v skladu s katerima:

- a) ponudnik storitev odreditve plačil pomeni ponudnika plačilnih storitev, ki opravlja storitve odreditve plačil, ki v skladu z opredelitvijo iz točke 15 člena 4 Direktive (EU) 2015/2366 pomenijo storitve za odreditev plačilnega naloga na zahtevo uporabnika plačilnih storitev v zvezi s plačilnim računom, odprtem pri drugem ponudniku plačilnih storitev;
- b) ponudnik storitev zagotavljanja informacij o računih pomeni ponudnika plačilnih storitev, ki opravlja storitve zagotavljanja informacij o računih, ki v skladu z opredelitvijo iz točke 16 člena 4 Direktive (EU) 2015/2366 pomenijo spletne storitve za zagotavljanje konsolidiranih informacij o enem ali več plačilnih računih, ki jih ima uporabnik plačilnih storitev pri drugem ponudniku plačilnih storitev ali pri več kot enem ponudniku plačilnih storitev.

18.2. Podjetja bi morala upoštevati, da je kljub temu, da so ponudniki storitev odreditve plačil in ponudniki storitev zagotavljanja informacij o računih pooblaščen subjekti v skladu z Direktivo (EU) 2015/849, z njimi povezano inherentno tveganje PD/FT omejeno, saj:

- a) ponudniki storitev odreditve plačil, čeprav so vključeni v plačilno verigo, sami ne izvajajo plačilnih transakcij in ne razpolagajo s sredstvi uporabnikov plačilnih storitev;
- b) ponudniki storitev zagotavljanja informacij o računih niso vključeni v plačilno verigo in ne razpolagajo s sredstvi uporabnikov plačilnih storitev.

18.3. Ponudniki storitev odreditve plačil in ponudniki storitev zagotavljanja informacij o računih bi morali pri ponujanju svojih storitev poleg določb iz naslova I upoštevati tudi določbo iz te sektorske smernice.

Dejavniki tveganja

Dejavniki tveganja v zvezi s strankami

18.4. Ponudniki storitev odreditve plačil in ponudniki storitev zagotavljanja informacij o računih bi morali pri ocenjevanju tveganj PD/FT upoštevati vsaj naslednje dejavnike, ki bi lahko prispevali k večjemu tveganju:

- a) za ponudnike storitev odreditve plačil: stranka na račun istega prejemnika plačila prenese sredstva z različnih plačilnih računov, katerih skupna vrednost je velika, brez jasne gospodarske ali legitimne utemeljitve, ali na podlagi katerih ponudnik storitev odreditve plačil utemeljeno sumi, da se stranka poskuša izogniti določenim mejnim

vrednostim za spremljanje;

- b) za ponudnike storitev zagotavljanja informacij o računih: stranka na račun istega prejemnika plačila prenese sredstva z različnih plačilnih računov ali na različne plačilne račune prejme sredstva od istega plačnika, katerih skupna vrednost je velika, brez jasne gospodarske ali legitimne utemeljitve, ali na podlagi katerih ponudnik storitev zagotavljanja informacij o računih utemeljeno sumi, da se stranka poskuša izogniti določenim mejnim vrednostim za spremljanje.

Dejavniki tveganja, povezani z distribucijskimi potmi

- 18.5. Priporočljivo je, da ponudniki storitev odreditve plačil in ponudniki storitev zagotavljanja informacij o računih pri ocenjevanju tveganj PD/FT upoštevajo skupno mnenje evropskih nadzornih organov o uporabi inovativnih rešitev v postopku skrbnega preverjanja strank (JC 2017 81).

Dejavniki tveganja, povezani z državami, ali geografski dejavniki tveganja

- 18.6. Ponudniki storitev odreditve plačil in ponudniki storitev zagotavljanja informacij o računih bi morali pri ocenjevanju tveganj PD/FT upoštevati vsaj naslednje dejavnike, ki bi lahko prispevali k povečanemu tveganju, zlasti če stranka za izvajanje plačil uporablja več računov, ki jih ima pri različnih ponudnikih plačilnih storitev, ki vodijo račune:
- a) za ponudnike storitev odreditve plačil: stranka odredi plačilo v jurisdikcijo, povezano z višjim tveganjem PD/FT, ali v tretjo državo z visokim tveganjem ali osebi, za katero je znano, da ima povezave s temi jurisdikcijami;
 - b) za ponudnike storitev zagotavljanja informacij o računih: stranka prejme sredstva iz jurisdikcij, povezanih z višjim tveganjem PD/FT, ali iz tretje države z visokim tveganjem ali od osebe, za katero je znano, da ima povezave s temi jurisdikcijami, oziroma pošlje sredstva v te jurisdikcije ali tej osebi, ali pa stranka poveže plačilne račune, ki se vodijo v imenu več oseb v več jurisdikcijah.
- 18.7. Ponudniki storitev odreditve plačil in ponudniki storitev zagotavljanja informacij o računih bi morali pri ocenjevanju tveganj PD/FT upoštevati naslednje dejavnike, ki bi lahko prispevali k manjšemu tveganju:
- a) za ponudnike storitev odreditve plačil: stranka odredi plačilno transakcijo v državo članico EGP ali tretjo državo, ki določa zahteve glede PPdFT, ki niso manj stroge od tistih, ki se zahtevajo z Direktivo (EU) 2015/849;
 - b) za ponudnike storitev zagotavljanja informacij o računih: plačilni računi stranke se vodijo v državi članici EGP.

Ukrepi

18.8. Stranka je:

- a) za ponudnike storitev odreditve plačil: stranka je fizična ali pravna oseba, ki je imetnik plačilnega računa in zahteva odreditev plačilnega naloga s tega računa. V posebnem primeru, ko ima ponudnik storitev odreditve plačil poslovni odnos v smislu člena 3(13) Direktive (EU) 2015/849 s prejemnikom plačila za zagotavljanje storitev odreditve plačil, ne pa s plačnikom, in plačnik uporablja zadevnega ponudnika storitev odreditve plačil za odreditev ene ali enkratne transakcije zadevnemu prejemniku plačila, je stranka ponudnika storitev odreditve plačil za namene teh smernic prejemnik plačila, ne pa plačnik. To ne posega v člen 11 Direktive (EU) 2015/849 in naslov I teh smernic, zlasti v zvezi z občasnimi transakcijami, ter v obveznosti ponudnikov storitev odreditve plačil iz Direktive (EU) 2015/2366 in druge obveznosti na podlagi veljavne zakonodaje EU;
- b) za ponudnike storitev zagotavljanja informacij o računih: stranka je fizična ali pravna oseba, ki je sklenila pogodbo s ponudnikom storitev zagotavljanja informacij o računih. To je lahko fizična ali pravna oseba, ki je imetnik plačilnega računa ali računov.

18.9. Ponudniki storitev odreditve plačil in ponudniki storitev zagotavljanja informacij o računih bi morali sprejeti ustrezne ukrepe za prepoznavo in oceno tveganja PD/FT, povezanega z njihovim poslovanjem. V ta namen bi morali upoštevati vse podatke, ki so jim na voljo. Vrsta podatkov, ki so jim na voljo z izrecnim soglasjem uporabnika plačilnih storitev in ki jih potrebujejo za opravljanje storitev, je v skladu s členom 66(3)(f) in členom 67(2)(f) Direktive (EU) 2015/2366 med drugim odvisna od posebne storitve, ki se zagotavlja stranki.

18.10. Ponudniki storitev odreditve plačil in ponudniki storitev zagotavljanja informacij o računih bi morali v skladu s členom 11 Direktive (EU) 2015/849 opredeliti obseg ukrepov skrbnega preverjanja strank z upoštevanjem tveganja in ob upoštevanju vseh podatkov, ki so jim na voljo z izrecnim soglasjem uporabnika plačilnih storitev in ki jih potrebujejo za opravljanje storitev v skladu s členom 66(3)(f) in členom 67(2)(f) Direktive (EU) 2015/2366. V večini primerov nizka stopnja inherentnega tveganja, povezanega s temi poslovnimi modeli, pomeni, da se praviloma izvaja poenostavljeno skrbno preverjanje strank. V zvezi z navedenimi primeri nizkega tveganja in v obsegu, v katerem je uporaba poenostavljenih ukrepov skrbnega preverjanja strank v skladu z nacionalno zakonodajo prepovedana ali omejena, lahko ponudniki storitev zagotavljanja informacij o računih in ponudniki storitev odreditve plačil svoje ukrepe skrbnega preverjanja strank prilagodijo in ustrezno uporabljajo smernico 18.15.

18.11. Spremljanje: ponudniki storitev odreditve plačil in ponudniki storitev zagotavljanja informacij o računih bi morali v okviru svojih postopkov skrbnega preverjanja strank zagotoviti, da so njihovi sistemi na področju PPDFT vzpostavljeni na način, ki jih opozori na nenavadno ali sumljivo transakcijsko dejavnost, in sicer ob upoštevanju vseh podatkov, ki so jim na voljo z izrecnim soglasjem uporabnika plačilnih storitev in ki jih potrebujejo za opravljanje storitev v

skladu s členom 66(3)(f) in členom 67(2)(f) Direktive (EU) 2015/2366. Za odkrivanje neobičajne transakcijske dejavnosti bi morali uporabljati svoje tipologije ali tipologije tretjih oseb.

Skrbno preverjanje strank

18.12. Ponudniki storitev odreditve plačil in ponudniki storitev zagotavljanja informacij o računih bi morali uporabljati ukrepe skrbnega preverjanja v zvezi s svojimi strankami v skladu z naslovom I.

18.13. Ponudnik storitev zagotavljanja informacij o računih bi moral v skladu s členom 13 Direktive (EU) 2015/849 vsakič, ko se doda račun, stranko vprašati ali kako drugače preveriti, ali je račun njen lastni račun, fiduciarni račun ali račun pravne osebe, za dostop do katerega je stranka pooblaščen (npr. račun združenja, podjetja).

Okrepljeno skrbno preverjanje strank

18.14. Podjetja bi morala v primerih z višjim tveganjem uporabljati ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank iz naslova I.

Poenostavljeno skrbno preverjanje strank

18.15. Podjetja bi morala vedno poznati ime svoje stranke. Ponudniki storitev odreditve plačil in ponudniki storitev zagotavljanja informacij o računih bi lahko preučili možnost uporabe poenostavljenih ukrepov skrbnega preverjanja strank, kot so:

- a) zanašanje na vir sredstev kot dokazilo o identiteti stranke, kadar so podatki o plačilnem računu stranke znani in se plačilni račun vodi pri reguliranem ponudniku plačilnih storitev v državi članici EGP;
- b) odložitev preverjanja identitete stranke na poznejši datum po vzpostavitvi odnosa. V tem primeru bi morala podjetja zagotoviti, da je v njihovih politikah in postopkih določeno, kdaj je treba uporabiti skrbno preverjanje strank;
- c) predvidevanje narave in namena poslovnega odnosa.

Smernica 19: Sektorska smernica za podjetja, ki zagotavljajo dejavnosti menjalnic

- 19.1. Podjetja, ki zagotavljajo storitve menjave valut, bi morala skupaj z naslovom I upoštevati tudi določbe iz te smernice.
- 19.2. Podjetja bi morala upoštevati inherentna tveganja storitev menjave valut, zaradi katerih bi lahko bila izpostavljena znatnim tveganjem PD/FT. Podjetja bi se morala zavedati, da ta tveganja izhajajo iz enostavnosti transakcij, njihove hitrosti in pogosto gotovinskega značaja. Podjetja bi poleg tega morala upoštevati dejstvo, da je lahko njihovo poznavanje tveganja PD/FT, povezanega s stranko, omejeno, saj običajno izvajajo občasne transakcije in ne sklepajo poslovnih odnosov.

Dejavniki tveganja

Dejavniki tveganja v zvezi s produkti, storitvami in transakcijami

- 19.3. Podjetja bi morala upoštevati naslednja dejavnika, ki bi lahko prispevala k povečanemu tveganju:
- a) transakcija je nenavadno velika v absolutnem smislu ali v primerjavi z gospodarskim profilom stranke;
 - b) transakcija nima očitnega gospodarskega ali finančnega namena.
- 19.4. Podjetja bi morala upoštevati naslednji dejavnik, ki bi lahko prispeval k manjšemu tveganju:
- a) zamenjani znesek je nizek, vendar pa bi podjetja morala upoštevati, da zgolj nizki zneski niso dovolj za zmanjšanje tveganja financiranja terorizma.

Dejavniki tveganja v zvezi s strankami

- 19.5. Podjetja bi morala upoštevati naslednje dejavnike, ki bi lahko prispevali k povečanemu tveganju:
- a) ravnanje stranke:
 - i. transakcije stranke so tik pod veljavno mejno vrednostjo za skrbno preverjanje strank, zlasti če so pogoste ali izvedene v kratkem obdobju;
 - ii. stranka ne more ali noče zagotoviti informacij o izvoru sredstev;
 - iii. stranka zahteva zamenjavo velikih zneskov tuje valute, ki ni zamenljiva ali se ne uporablja pogosto;

- iv. stranka zamenja velike količine bankovcev z nizkimi apoeni v eni valuti za bankovce z visokimi apoeni v drugi valuti ali obratno;
- v. ravnanje stranke nima očitnega gospodarskega smisla;
- vi. stranka v istem dnevu obišče več poslovalnic istega podjetja (če je podjetje s tem seznanjeno);
- vii. stranka poizveduje o identifikacijskem pragu in/ali noče odgovoriti na neformalna ali rutinska vprašanja;
- viii. stranka zamenja sredstva v eni tuji valuti v drugo tujo valuto;
- ix. menjava visokih zneskov ali pogoste menjave, ki niso povezane s poslovanjem stranke;
- x. valuta, ki jo prodaja stranka, ni skladna z njenim državljanstvom ali državo stalnega prebivališča;
- xi. stranka kupuje valuto na neobičajni lokaciji v primerjavi s svojo lastno lokacijo brez logičnega pojasnila;
- xii. stranka kupuje valuto, ki se ne ujema s tem, kar je znano o namembni državi stranke;
- xiii. stranka kupuje ali prodaja visok znesek valute iz jurisdikcije, povezane z visoko stopnjo predhodnih kaznivih dejanj v zvezi s pranjem denarja ali teroristično dejavnostjo;

b) poslovna dejavnost stranke:

- i. poslovanje s strankami je povezano z večjim tveganjem PD/FT, na primer igralnice, nakup/prodaja plemenitih kovin in dragih kamnov, trgovci z odpadnim materialom.

Dejavniki tveganja, povezani z distribucijskimi potmi

19.6. Podjetja bi morala upoštevati naslednja dejavnika, ki bi lahko prispevala k povečanemu tveganju:

- a) storitev se v celoti izvaja prek spleta brez ustreznih zaščitnih ukrepov;
- b) zagotavljanje storitev poteka prek zastopniške mreže.

Dejavniki tveganja, povezani z državami, ali geografski dejavniki tveganja

19.7. Podjetja bi morala upoštevati naslednji dejavnik, ki bi lahko prispeval k povečanemu tveganju:

- a) menjalniško podjetje je v jurisdikciji, ki je povezana z višjim tveganjem PD/FT.

Ukrepi

19.8. Ker menjalniško poslovanje temelji predvsem na transakcijah, bi morala podjetja razmisliti, katere sisteme spremljanja in kontrole bodo vzpostavila za zagotavljanje, da lahko odkrijejo poskuse pranja denarja in financiranja terorizma, tudi če so informacije o stranki, ki so jih pridobila na podlagi skrbnega preverjanja strank, osnovne ali pomanjkljive. Ta sistem spremljanja bi bilo treba prilagoditi obsegu poslovanja in izpostavljenosti tveganju.

Skrbno preverjanje strank

19.9. Podjetja bi morala v svojih notranjih politikah in postopkih jasno opredeliti, kdaj bi morala v zvezi z občasnimi strankami izvajati skrbno preverjanje strank. To bi moralo zajemati:

- a) primere, v katerih transakcija ali ugotovljene povezane transakcije znašajo 15 000 EUR ali več – ali dosežejo nacionalno mejno vrednost, če je ta nižja. V politikah in postopkih bi bilo treba jasno opredeliti, kdaj se vrsta enkratnih transakcij šteje za poslovni odnos, ob upoštevanju okvira dejavnosti podjetij (tj. povprečne običajne velikosti enkratne transakcije, ki jo opravijo običajne stranke);
- b) primere, v katerih obstaja sum pranja denarja ali financiranja terorizma.

19.10. Podjetja bi morala vsekakor vzpostaviti sisteme in kontrole v skladu s smernico 4.7(b) za:

- a) opredelitev povezanih transakcij (da bi se na primer ugotovilo, ali je ista stranka v kratkem času obiskala več poslovalnic);
- b) spremljanje transakcij na način, ki je ustrezen in učinkovit glede na velikost podjetja, število njegovih poslovalnic, velikost in obseg transakcij, vrsto dejavnosti, ki se zagotavljajo, distribucijske poti in tveganja, ugotovljena v oceni tveganja v celotnem poslovanju.

Okrepljeno skrbno preverjanje strank

19.11. Če se tveganje, povezano z občasno transakcijo ali poslovnim odnosom, poveča, bi morala podjetja izvajati ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank v skladu z naslovom I, vključno s povečanim spremljanjem transakcij, kadar je to ustrezno (npr. večja pogostost ali nižja mejna vrednost), ter pridobivanjem večjega števila informacij o naravi in namenu poslovnega odnosa ali viru sredstev stranke.

Poenostavljeno skrbno preverjanje strank

19.12. Kolikor to dopušča nacionalna zakonodaja, lahko podjetja preučijo možnost, da v primerih z nizkim tveganjem uporabljajo poenostavljene ukrepe skrbnega preverjanja strank, kot so:

- a) odložitev preverjanja identitete stranke na poznejši datum po vzpostavitvi odnosa;
- b) preverjanje identitete stranke na podlagi plačila z računa v izključnem ali skupnem imenu stranke pri regulirani kreditni ali finančni instituciji v državi članici EGP.

Smernica 20: Sektorska smernica za podjetniško financiranje in finančno svetovanje

20.1. Podjetja, ki zagotavljajo storitve podjetniškega financiranja in finančnega svetovanja, bi morala upoštevati inherentna tveganja PD/FT, povezana s temi dejavnostmi, in bi se morala zavedati, da taka dejavnost temelji na tesnih svetovalnih odnosih, zlasti s strankami, ki so podjetja, in drugimi strankami, kot so potencialni strateški vlagatelji.

20.2. Kadar podjetja ponujajo storitve podjetniškega financiranja in finančnega svetovanja, bi morala poleg določb iz naslova I uporabljati tudi določbe iz te smernice. V tem okviru so lahko ustrezne tudi sektorske smernice 12, 15 in 16.

Dejavniki tveganja

Dejavniki tveganja, povezani s strankami in upravičenci

20.3. Kadar podjetja ponujajo storitve podjetniškega financiranja in finančnega svetovanja, bi morala upoštevati naslednje dejavnike tveganja, ki bi lahko prispevali k povečanemu tveganju:

- a) lastništvo stranke je nepregledno in je brez vsakršne očitne poslovne ali zakonite utemeljitve, na primer če je stranka v lasti ali pod nadzorom drugih subjektov, kot so skladi ali subjekti s posebnim namenom pri listinjenju, kot so opredeljeni v členu 2(2) Uredbe (EU) 2017/2402;
- b) podjetniške strukture ali transakcije so kompleksne, na primer dolga veriga imetništva vrednostnih papirjev z uporabo navideznih družb ali pomanjkljiva preglednost, pri čemer se zdi, da za to ni razumnega poslovnega namena;

- c) ni dokazov, da je stranka prejela pooblastilo ali dovoljenje vodstva na dovolj visoki ravni za sklenitev pogodbe;
- d) na voljo je malo neodvisnih sredstev za preverjanje identitete stranke;
- e) sum kršitve, kot je goljufija z vrednostnimi papirji ali trgovanje z notranjimi informacijami.

20.4. Kadar podjetja ponujajo storitve podjetniškega financiranja in finančnega svetovanja, bi morala upoštevati naslednja dejavnika tveganja, ki bi lahko prispevala k manjšemu tveganju. Stranka je:

- a. javni upravni organ ali javno podjetje iz jurisdikcije z nizko stopnjo korupcije, ali
- b. kreditna ali finančna institucija iz jurisdikcije z učinkovito ureditvijo PPDFT in se nad njo izvaja nadzor, ki zagotavlja, da izpolnjuje obveznosti jurisdikcije v zvezi z PPDFT.

Dejavniki tveganja, povezani z državami, ali geografski dejavniki tveganja

20.5. Kadar podjetja ponujajo storitve podjetniškega financiranja in finančnega svetovanja, bi morala upoštevati naslednje dejavnike tveganja, ki bi lahko prispevali k povečanemu tveganju:

- a. stranka ali njen dejanski lastnik ima sedež v jurisdikciji, ki je povezana z višjim tveganjem PD/FT, ali je s to jurisdikcijo povezan. Podjetja bi morala posebno pozornost nameniti jurisdikcijam z visoko stopnjo korupcije.

Ukrepi

20.6. Kot je to običajno, ponudniki storitev podjetniškega financiranja in finančnega svetovanja zaradi narave poslovanja zbirajo številne informacije, potrebne za skrbno preverjanje; podjetja bi morala te informacije upoštevati tudi za namene PPDFT.

Okrepljeno skrbno preverjanje strank

20.7. Če se tveganje, povezano s poslovnim odnosom ali občasno transakcijo, poveča, bi morala podjetja uporabljati ukrepe okrepljenega skrbnega preverjanja strank, kot so:

- a) dodatni pregledi lastniške in kontrolne strukture strank, dejanskega lastništva in zlasti vseh povezav, ki bi jih stranka lahko imela s PIO, ter obsega, v katerem te povezave vplivajo na tveganje PD/FT, povezanega s poslovnim odnosom;
- b) ocene integritete direktorjev, delničarjev in drugih oseb, ki so pomembno vključene v poslovanje stranke in finančne transakcije podjetja;

- c) preverjanje identitete drugih lastnikov ali nadzornikov gospodarske družbe;
- d) določitev vira in narave sredstev ali premoženja vseh strank, vključenih v transakcijo, po potrebi z dokazi ali zagotovili ustreznih tretjih oseb;
- e) dodatni pregledi, da se opredeli finančni položaj stranke, ki je podjetje;
- f) uporaba nelistinskih dokazov, kot so srečanja z verodostojnimi osebami, ki poznajo zadevne posameznike, na primer bančniki, revizorji ali pravni svetovalci. Podjetja bi morala preučiti, ali ti dokazi zadostno kažejo, da je stranka pravilno predstavila svoje osebne in finančne okoliščine. Če se uporabljajo tovrstni nelistinski dokazi, je treba voditi evidenco o podlagi, na kateri so bile sprejete odločitve;
- g) skrbno spremljanje poslovnih aktivnosti strank z upoštevanjem tveganja, ki se izvaja v zvezi z drugimi strankami finančnega dogovora, da bi pridobili zadostno osnovno znanje za poznavanje narave transakcije. Tveganja pranja denarja za podjetje namreč ne predstavljajo le njegove stranke, temveč tudi stranke v transakcijah, s katerimi podjetje nima neposrednega poslovnega odnosa. Podjetja bi morala upoštevati dejstvo, da te stranke lahko vključujejo:
 - i. podjetja, ki jih stranka, ki je podjetje, želi prevzeti ali se z njimi združiti;
 - ii. potencialne ali dejanske vlagatelje v stranko, ki je podjetje;
 - iii. gospodarske subjekte, v katerih ima podjetje znaten lastniški delež (s katerimi pa nima širšega poslovnega odnosa);
 - iv. potencialne bodoče stranke;
 - v. pri transakcijah listinjenja, kot so opredeljene v členu 2(1) Uredbe (EU) 2017/2402: zastopniki, ki delujejo v imenu subjekta s posebnim namenom pri listinjenju (ki je lahko regulirana oseba ali ne);
- h) podjetja, ki ponujajo storitve podjetniškega financiranja in finančnega svetovanja, bi morala izvajati poglobljeno spremljanje. V zvezi s tem bi ga morala podjetja, ki uporabljajo avtomatizirano spremljanje transakcij, združiti z znanjem in strokovnimi izkušnjami zaposlenih, ki so vključeni v to dejavnost. S tem poglobljenim spremljanjem naj bi jasno razumeli, zakaj stranka izvaja določeno transakcijo ali dejavnost; v ta namen bi morala podjetja zagotoviti, da njihov zaposleni uporablja svoje znanje o stranki in vsa sredstva, ki bi bila običajna v danih okoliščinah, da bi lahko opazilo nenavadno ali potencialno sumljivo transakcijo;

- i) kadar je podjetje vključeno v izdajo vrednostnih papirjev, bi moralo potrditi, da imajo tretje osebe, ki sodelujejo pri prodaji instrumentov listinjenja ali transakcij vlagateljem, vzpostavljeno ustrezno lastno ureditev skrbnega preverjanja strank;
- j) pri obravnavanju tveganj PD/FT, povezanih z instrumenti ali transakcijami listinjenja, bi moralo podjetje razumeti osnovni gospodarski namen dogovora, vključno s stopnjo skrbnega preverjanja, primerno za različne stranke v dogovoru, ki lahko vključuje stranke, s katerimi podjetje nima neposrednega poslovnega odnosa.

Poenostavljeno skrbno preverjanje strank

- 20.8. Podjetja bi morala informacije, ki jih imajo zaradi temeljenja dejavnosti podjetniškega financiranja in finančnega svetovanja na odnosih, obsega transakcij ter potrebe po oceni kreditnega tveganja in tveganja za ugled, ki ga pomenijo dogovori o podjetniškem financiranju in finančnem svetovanju, uporabljati tudi za poenostavljeno skrbno preverjanje strank.
- 20.9. Kadar podjetja poslujejo s posredniki, ki vodijo račune v primarno korist svojih osnovnih strank, bi morala uporabiti sektorsko smernico 16.